

MAKROGAZDASÁGI, ÁLLAMHÁZTARTÁSI HELYZETKÉP 2023-RÓL

*ECO-VISTA Kft.
2024. április 8.*

TARTALOM

	Oldal
ÖSSZEFOGLALÓ	2
I. Világgazdasági folyamatok	10
<i>Kockázati tényezők</i>	<i>10</i>
<i>Inflációs folyamatok és tendenciák</i>	<i>11</i>
<i>Monetáris folyamatok alakulása</i>	<i>12</i>
II. A magyarországi reálfolyamatok jellemzői	13
<i>A gazdasági recesszió megszűnése</i>	<i>13</i>
<i>Külgazdasági folyamatok</i>	<i>14</i>
<i>Fogyasztási és beruházások alakulása</i>	<i>15</i>
<i>A vállalati gazdálkodás nehézségei</i>	<i>17</i>
III. Az egyes ágazatok helyzetének alakulása	22
<i>Ipari termelés visszaesése</i>	<i>23</i>
<i>Építőipar helyzete</i>	<i>27</i>
<i>Mezőgazdasági termelés</i>	<i>28</i>
<i>Az idegenforgalom folyamata</i>	<i>30</i>
<i>Kiskereskedelem helyzete</i>	<i>31</i>
<i>Szállítási nehézségek</i>	<i>32</i>
<i>Informatika, távközlés fejlődése</i>	<i>34</i>
IV. A pénzügyi folyamataink 2023-ben	37
<i>Az infláció leküzdése</i>	<i>37</i>
<i>Államháztartás, államadósság, adó-járadék alakulása</i>	<i>41</i>
<i>A pénzügyi szektor helyzete és a hitelezési folyamatok</i>	<i>45</i>
<i>Háztartások pénzügyeinek alakulása</i>	<i>50</i>
<i>Tőzsdei folyamatok, a tőzsdei vállalatok</i>	<i>53</i>
V. Társadalmi, gazdasági változások és hatások	56
<i>Népesség, népmozgalom folyamatai</i>	<i>57</i>
<i>Munkaerőpiac helyzete, a foglalkoztatottság</i>	<i>59</i>
<i>Keresetek és jövedelmek növekedése</i>	<i>62</i>
<i>A fogyasztás szintje és szerkezet-változása</i>	<i>64</i>
<i>A háztartások helyzete</i>	<i>67</i>
<i>Az oktatás és egészségügy átalakulása</i>	<i>72</i>
Mellékletek	
<i>Megjegyzések, hivatkozások</i>	<i>78</i>
<i>Ábrák, táblázatok</i>	<i>80</i>
<i>Felhasznált adatbázisok</i>	<i>97</i>

ÖSSZEFOGLALÓ

A 2023-ban a pandémia utáni hirtelen növekedést a világgazdaságban a megtorpanás jellemezte. 2023 végére a gazdaságpolitikai szigorítás kezdte lehűteni a gazdaságot, annak ellenére, hogy a maginfláció a továbbiakban is tartósnak becsülhető¹. A kockázatok kiegyensúlyozottabbá váltak a bankszektor feszültségének mérséklődésével, de továbbra is lefelé mutatnak. A globális növekedés a 2022-es becsült 3,5 százalékról 2023-ban és 2024-ben egyaránt 3,0 százalékra csökken. A jegybankok az irányadó kamatok az infláció elleni küzdelem érdekében magasra emelték és ez továbbra is visszafogja a gazdasági teljesítményt. A globális fogyasztóiár-index alapján mért infláció a 2022. évi 8,7 százalékról 2023-ban 6,8 százalékra csökkent, 2024-ben pedig 5,2 százalékra mérséklődhet. Az alapinfláció (mag)infláció a prognózis szerint fokozatosabban mérséklődik, míg a 2024-es inflációs előrejelzéseket a kockázatok miatt az IMF felfelé módosította.

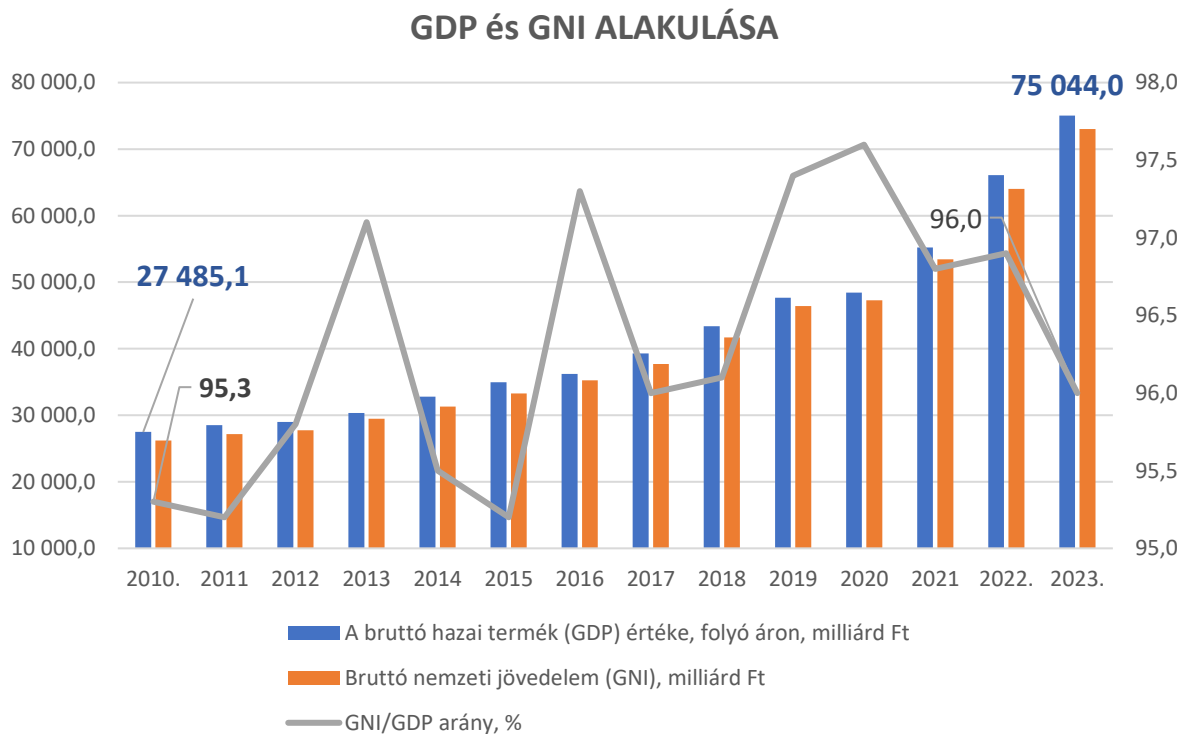
2023 végére hazánkban sem utaltak az adatok a recesszió visszatérésére, jelezték azonban a bizonytalanságot a fogyasztás várt bővülésében remélt növekedés mértékében és folyamatában². A növekedésben az év során tapasztalt visszaesés azt mutatta, hogy 2024-ben folyamatos akadályfutás, azaz nehézségekkel terhelt növekedés várható. Lassú lesz a beruházások újbóli fellendülése, és a fogyasztói árak is jelentős hullámzással csökkenhetnek. Az újbóli ikerdeficit elkerülhető lesz, de változatlan nehézség a folyó fizetési mérleg javulása a külső kereskedelmi partnerek nehézségei miatt is. További konfliktus lehet a fiskális és monetáris folyamatok között. A gazdálkodó szervezetek, az intézmények és a családok javulni tervezett működéséhez jelentősebb támogatásokra lesz szükség, és növekvő terhet jelenthet ehhez a külső finanszírozási források megszerzése.

Gazdaságunk 2023 évi lassulását sok külső folyamat okozta és a tervezett erőteljesebb növekedését változatlanul nehezíti a befejezhetetlennek látszó orosz-ukrán háború, az újabb és újabb közel-keleti több országra kiterjedő fegyveres konfliktusok. Így a világkereskedelem fontos vízi szállítási útvonalának korlátozása, esetleges megszűnése az egész világ gazdaságát és társadalmát beláthatatlan mértékben sújthatja és bizonytalanok az egyébként is visszafogott növekedési előrejelzések a 2024-ben európai és világszerte zajló választásokat megelőző

¹ World Economic Outlook jelentések <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>

² KSH adatok és MNB jelentések

társadalmi-politikai konfliktusok miatt. A világgazdaság folyamatai különösképpen befolyásolják fejlődési lehetőségeinket, hiszen gazdaságunk szorosan össze fonódott azzal³.

A fontos gazdasági mutatók mérik a növekedés irányát. Ugyanakkor ezek áttételesen jelzik azt is, hogy vajon milyen irányba tarthat a változás. Jelentős elmaradások terhelték a fejlődést 2023-ban is, az egyes területekre koncentrált és akár világszínvonalat is elérő előző évek fejlesztései mellett. Sok területen elmaradt a felzárkózáshoz szükséges „termelési tényezők” fokozatos javítása, így a korszerű-versenyképes munkaerőhöz az oktatásé, az egészségügyé, míg a gazdaság versenyképessé tételéhez sok más egyéb is. A növekedés egyértelmű korlátját jelentheti 2023 év megoldatlan nehézségei között pl. a közúti közlekedési infrastruktúra további romlása. A romló hálózat és eszközpark elmaradt karbantartása-javítása hatalmas forrásokat igényelne. A vasútállomások például egy múlt századi, sőt azt megelőző korszak színvonalát mutatják. Egyértelműen az egész társadalmat érinti az egészségügyi katasztrófa veszélye. A szakorvos- és egészségügyi személyzet hiánya, az egyre hosszabb várakozási idők, a szünetelő kórházi ellátások, a kórházi fertőzések és a rendszer anyagi forrásainak szűkössége megoldatlan. Mindezek a színvonal folyamatos esését okozzák. Sereghajtók vagyunk a

³ A tanulmány ábrái a KSH adatbázisaiból saját számítással és szerkesztéssel készültek

megelőzhető és elkerülhető halálozások arányában, és a többi alapvető egészségügyi mutatókban is az EU országai között.

Lassuló csökkenés, kezdődő növekedés ...

A gazdasági visszaesés 2023 végére megszűnt, és a továbbiakban már enyhe növekedéssel számolhatunk, bár nehézségeket okozhatnak kedvezőtlen külgazdasági folyamatok. Különösen érezhetővé válhat a németországi recesszió elhúzódása. A várhatóan javuló GDP teljesítményünkre utalhat az, hogy a mezőgazdaság és a feldolgozóiparban az autógyártás és ahhoz kapcsolódó beszállítói tevékenységek növekvő teljesítménye mellett már több ágazatban is bővülés várható a recesszió megszűnésével. Probléma azonban, hogy érezhetően csökkent az ipari termelés volumene 2022-höz képest, sőt decemberben jelentősen visszaesett 13,7 százalékkal, (munkanaphatástól megtisztítva 8,7 százalékkal) az egy évvel korábbihoz képest. Az előző hónaphoz viszonyítva pedig az ipari kibocsátás 0,3 százalékkal csökkent.

Kedvezőtlenül hatott a növekedésre, hogy negatív lett decemberben a termék-külkereskedelmi egyenleg. A kivitel nagyobb mértékben csökkent, mint a behozatal. Az export euróban számított értéke 7,8, az importé 8,6 százalékkal volt kisebb mint 2022 decemberében. Miután a magyar kivitel kétharmada az Európai Unióba irányul - az EU tagállamaival az import 77, a behozatal 75 százalékát bonyolítjuk - az eurózóna gazdaságának a 2022 negyedik negyedéves stagnálása és 0,1 százalékos minimális egész évi bővülése nehezé teszi a magyar fejlődést.

A felhasználási oldalon emelkedett a végső fogyasztás összetevői közül a háztartások fogyasztási kiadásának volumene 1,5, a kormányzattól származó természetbeni társadalmi juttatások volumene 1,2, míg a közösségi fogyasztásé 1,0 százalékkal. A bruttó állóeszköz-felhalmozás visszaesése 2,8 százalék volt.

A lassú javulásra utal, hogy a gazdaság teljesítménye a negyedik negyedévben⁴ az előzőhöz képest nem változott, sőt a mezőgazdaság teljesítménye 4,2, a szolgáltatásoké 1,5%-kal nőtt. Az építőipar teljesítménye azonban 1,6, az iparé pedig 1,9 százalékkal csökkent. 2023-ban összességében 0,7 százalékkal esett vissza éves szinten a gazdaság úgy, hogy a csökkenést jelentősen mérsékelte a mezőgazdaság jó teljesítménye. Figyelemre méltó, hogy a háztartások

⁴ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/gdp2312>

tényleges fogyasztása 1,2 és a közösségi fogyasztás 1 százalékkal csökkent, így a végső fogyasztás volumene 1,2 százalékkal mérséklődött. A bruttó felhalmozás 14,4 és ezen belül a bruttó állóeszköz-felhalmozás 8,7 százalékkal esett vissza. Az export volumene 0,1, az importé 5,1 százalékkal csökkent. A folyamatokat jellemzi a nettó nominális átlagkereset 13,8 százalékos emelkedése és az infláció 17,6 százalékos szintje. A reálbérek 3,3 százalékos csökkenése mellett a foglalkoztatottak száma 0,5 százalékkal bővült ugyan, de 1 százalékkal csökkent a termelékenység.

Nehezen kezelhető hiány, lassan csökkenő alapkamat ...

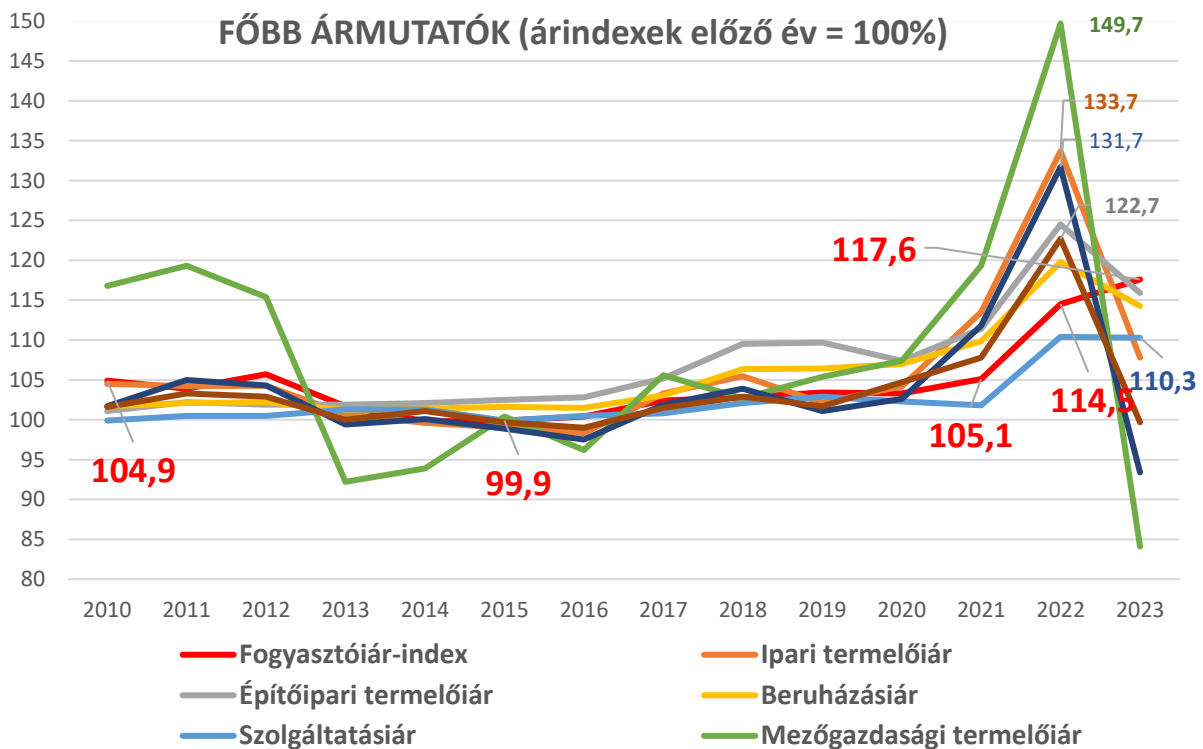
A pénzügyi mutatók 2023-ban kaotikus folyamatot mutattak. Változatlanul ellentmondásos helyzet alakult ki a fiskális és a monetáris folyamatok között. Az államháztartás nettó finanszírozási képessége romlott és számottevően megnőtt az államadósság. Az államháztartás hiánya az év során 5.055 milliárd forint, a GDP mintegy 6,7%-a volt. A bruttó államadósság pedig az év végére 55.084 milliárd forintra, azaz 2,5 százalékponttal emelkedett. Az év közbeni többszöri hiánycél megemlése bizonytalanságot kelthet a további időszakokban a gazdaság, a befektetők és így a hitelminősítők körében is.

A tervezett 26.032 milliárdos költségvetési befizetéseket vizsgálva a társasági adókból 320 milliárd Ft-tal, a fogyasztáshoz kapcsolt adókból 1.137 milliárd forinttal, a lakossági befizetésekből pedig 120 milliárddal kevesebb teljesült. A kiadások tervezett 29.595 milliárdos mértéke az év során hozott intézkedésekkel 324 milliárd forinttal alacsonyabb mértékben teljesültek, elsősorban a rezszi kiadások csökkenésének hatására. A költségvetési szervek 2023 évi kiadásai pedig mintegy háromezer milliárddal lettek magasabbak, de ezt részben ellensúlyozták a tervezettnél nagyobb bevételek. A jelentősen magasabb - azaz 2.764 milliárd forintra növekedett - kamatkidadások miatt a későbbiekben is fokozódó forrásbevonásra lesz szükség, növekedni fognak a költségvetés terhei. A költségvetés adatai nehezen tervezhető pénzügyi helyzetet jeleznek.

Az év során a fiskális és monetáris politika disszonanciái továbbra is jelentősek voltak. A 18 százalékra emelt, és csak lassan csökkentett alapkamat következtében is szűkült a beruházási tevékenység. A kimagaslóan magas infláció miatt visszaesett a fogyasztás.

A fogyasztói árak átlagosan 17,6 százalékkal voltak magasabbak 2023-ban mint a megelőző évben. Legjobban az élelmiszerek drágultak (25,9 százalék). Jelentős a háztartási energia árának (22,1 százalék), az egyéb cikkeknek, az üzemanyagoknak (18,6 százalék), a szeszes italoknak, dohányárúknak (15,4 százalék), a szolgáltatásoknak (13,2 százalék) az áremelkedése is. A ruházkodási cikkeké 8,3, a tartós fogyasztási cikkeké 5,6 százalékkal emelkedett. A fogyasztói árak a nyugdíjas háztartások körében átlagosan 18,3 százalékkal nőttek.

Kedvezőnek tűnhet az év utolsó hónapjának áralakulása. Decemberben egy hónap alatt az árak átlagosan 0,3 százalékkal csökkentek. Az élelmiszereké átlagosan 0,1 százalékkal mérséklődött. A várakozások azonban a jelzett gazdálkodási, valamint a költségvetési és monetáris folyamatok következtében un. visszapattanó inflációs folyamatra utalnak. Már év elejétől a szolgáltatási árak 2023 évi inflációs mértékhez történő igazítása és egyéb áremelési lépések valószínűsítik ezt. Így a telekommunikációs cégek inflációt követő díjemelése, díjkorrekciók a bankok, a biztosítók és az állami szolgáltatások körében, a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás díjnövelése, a magyar posta egyes termékeinek infláció feletti emelkedés, 40-50 százalékos útdíjemelés a teherautóknál.

A forint alapkamat csökkentése, az un. ár-sapkák megszüntetése, a kamatstop kivezetése a jegybanki 3 százalékos inflációs cél elérését segítheti, de ez a folyamat még hosszabb időszakot vehet igénybe. A bizonytalanság erőteljesen befolyásolja és - ahogy egész évben történt - továbbra is hullámszóvá teszi majd a forint árfolyamát.

Kérdéses a monetáris politika lazításának hatása. Az infláció csökkenésével és a várható kamat- és árfolyamalakulással összefüggő várakozások megvalósulásával 2023 után folytatódhat a gazdaság növekedése. Ennek azonban lehetnek korlátjai, így a gyors ütemű kamatcsökkentés a forint gyengülését, a belső kereslet megalapozatlan emelkedését, s ezzel az áremelkedés gyorsulását válthatja ki, a referenciakamatok tervezett „reformja” - lényegében csökkentése – pedig Magyarország negatív pénzügyi megítélését okozhatja. A 2023 végére kialakult várakozások szerint 2024-ben 7 százalék közelébe csökkenhet az alapkamat, ha a gazdasági folyamatokat nem éri újabb sokk.

Bizonytalan vállalati gazdálkodás ...

2023-ban a vállalati gazdálkodás mutatói arra utalnak, hogy a gazdálkodáshoz szükséges forrásszerzés nehézségei, a munkaerőpiac feszessége továbbra sem javultak. Az év során a foglalkoztatottak létszáma 29 ezer fővel emelkedett és 4 millió 724 ezer főt tett ki. Közülük a 15–64 évesek 4 millió 604 ezren voltak, a foglalkoztatási rátájuk 74,8 százalék. A férfiaké 79,0, a nőké 70,5 százalék. Az 55–64 évesek körében jelentős volt a növekedés, foglalkoztatási rátájuk 3,6 százalékponttal emelkedett, 69,1 százalékra.

A teljes munkaidőben alkalmazásban lévők bruttó átlagkeresete 571.200 forintra nőtt, a nettó átlagkereset kedvezmények nélkül 379.800, a kedvezményekkel együtt pedig 393.700 forint volt. A keresetek egyaránt 14,2 százalékkal bővültek egy év alatt. A reálkereset 2,9 százalékkal csökkent a fogyasztói árak 17,6 százalékos növekedése miatt. A bruttó mediánkereset 450.000 forintra, a kedvezményekkel együtt számított nettó kereset mediánértéke 312.600 forintra emelkedett, ez mintegy 15,9 százalékos növekedés.

A vállalatoknak változatlanul gondot jelent 2024-ben is a - már decemberre előrehozott - kötelező minimálbéremelés, és ezzel újra megnövekedő járulékfizetési kötelezettség. Ezért is mintegy 1,5 millióan vannak minimálbéren bejelentve. Romló munkaerőpiaci folyamatok

tapasztalhatók az egyre növekvő külföldi munkaerő alkalmazásával, mind a hazai foglalkoztatottak számát, mind bérezésüket tekintve. 2024-ben pedig már előtérbe kerül a kötelezően alkalmazandó európai minimálbérrel kapcsolatos teendők megtárgyalása, megvalósítása.

2023 folyamán a németországi üzleti bizalmi index borús hangulatot jelzett az üzleti életben. Decemberben, a megelőző 87,2 pontról 86,4-re csökkent az IFO index. A vállalatok kevésbé voltak elégedettek jelenlegi üzleti tevékenységükkel. 2024 első felével kapcsolatban is szkeptikusabbak a korábbiaknál. A feldolgozóiparban az üzleti klíma index érezhetően csökkent. Az európai országok jellemzően 1-2% körüli növekedést várnak 2024-ben.

Magyarországon az üzleti szektor kilátásai az év végén tovább romlottak. A cégek áremelési tervei tovább erősödtek. Az iparban és az építőiparban működő vállalkozások a következő hónapok gazdálkodási lehetőségeit kedvezőtlennek ítélik, de a szolgáltató ágazatokban - a kereskedelem és az üzleti szolgáltatások területén - látnak kedvezőbb fejlődési lehetőségeket.

Szélesedő jövedelmi szakadék ...

A 2023-ban a lakossági jövedelmeket és a fogyasztást vizsgálva továbbra is kedvezőtlen folyamatot tapasztalunk. Folyamatosan nyílik a jövedelmi olló. A lakossági megtakarítások összege átlagosan 13 millió Ft családi megtakarítást jelentene, azonban az összes megszerzett munkajövedelem kétharmada a legfelső jövedelmi tizedhez tartozik, a tőke jövedelmeknek pedig a 90 százalékát élvezik az oda tartozók. 2023 végén nem javult a magyar háztartások fizetőképessége, a családok mintegy 40 százaléka a hónap végére fizetési nehézségekkel küzd, ezért jelentősen megnövekedett a hitelfelvétel.

A háztartások eladósodottsága – banki információk szerint – utoljára 2014-ben volt ennyire magas. Az 1,11 millió hitelkártyán mintegy 152 milliárd forint tartozás volt 2023-ban, azaz egy kártyán átlagosan több mint 130 ezer forint. Igen kedvezőtlen mutató, hogy ennek mintegy 48 százaléka olyan jellegű tartozás, amelyet nem törlesztenek a lejáratidő alatt. Ezen a határidőn túl pedig már nagyon magas (uzsora szintű?) kamat terheli a háztartásokat.

Újra élénkül a nem legális jövedelemszerzés gyakorlata. Érezhetővé vált az elszegényedés növekvő veszélye. Az átlagnyugdíj összegének az átlagkeresethez viszonyított aránya folyamatosan csökken, 2023 végére alig magasabb 50 százaléknál.

2023 utolsó hónapjában 0,2 százalékkal csökkent a kiskereskedelmi forgalom volumene az előző decemberhez képest. Feltehetően 2024 első negyedében még fontos mutatókban várható visszaesés.

A makrogazdaság helyzete (előző év = 100százalék)

	2020.	2021.	2022.	2023.*	2024.**
GDP volumen alakulás	95,0	107,1	104,6	99,3	102,5
Mezőgazdasági termelés	92,2	98,1	68,8	131,5	120
Ipari termelés	92,3	106,2	105,4	94,8	103
Építőipari termelés	91,4	109,2	103	94,4	103
Kiskereskedelmi forgalom	101,7	107,0	104,6	97	102
Idegenforgalom	55,5	143,2	127,5	101	104
Információ, kommunikáció	106,5	121,7	107,5	102	106
Háztartások fogyasztása	98,1	104,3	106	98,8	101
Állóeszköz-felhalmozás	92,9	105,2	102,2	91,3	100
Folyó fizetési mérleg egyenleg (GDP százalék)	2,8	-0,6	-2,0	-0,2	2,5
Külkereskedelmi behozatal (import)	96,1	109,1	109,5	94,9	102
Külkereskedelmi kivitel (export)	93,9	110,3	110,3	99,9	106
Bruttó átlagkereset	109,7	108,7	106,5	114,3	112,5
Munkanélküliségi ráta	4,3	4,1	3,6	4,1	4,2
Fogyasztó árszínvonal alakulása	103,3	105,1	114,5	117,6	107,5
Költségvetési hiány (a GDP százalék)	-7,8	-6,8	-6,1	- 6,7	- 4,2
Államadósság (a GDP százalék)	80,4	79,9	73,3	73,5	70,0
Forint/euró árfolyam, Ft	351.17	358,52	391,33	390-395	385-400

forrás: KSH *<https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/gdp2312> **/ saját számítás, előrejelzés

I. Világgazdasági folyamatok – infláció, recesszió, háború

2023 végére a gazdaságpolitikai szigorítás kezdte lehűteni a gazdaságot, annak ellenére, hogy a maginfláció a továbbiakban is tartósnak becsülhető⁵. A kockázatok kiegyensúlyozottabbá váltak a bankszektor feszültségének mérséklődésével, de továbbra is lefelé mutatnak. A globális növekedés a 2022-ben még 3,5 százalékra becsült mértékről 2023-ban és 2024-ben egyaránt 3,0 százalékra csökken. A jegybanki irányadó kamatoknak az infláció elleni küzdelem érdekében történő emelése továbbra is visszafogja a gazdasági teljesítményt. A globális fogyasztóiár-index alapján mért infláció az előző évi 8,7 százalékról 2023-ban 6,8 százalékra csökkent, 2024-ben pedig 5,2 százalékra mérséklődhet. Az alapinfláció (mag)infláció a prognózis szerint fokozatosabban mérséklődik, míg a 2024-es inflációs előrejelzéseket a növekedés várt nehézségei miatt az IMF felfelé módosította.

Kockázati tényezők

2023 évben a világgazdaságot a növekvő bizonytalanság jellemezte. Egyre súlyosbodott Oroszország háborúja és további nagyon komoly geopolitikai feszültségek alakultak ki. A korábbi éveknél is sokkal kritikusabbá váltak a közel-keleti folyamatok, így a Hamász terrortámadása miatt izraeli katonai fellépés. A labilis energia ellátási helyzet, a Vörös-tengerre kiterjedő válság komolyan veszélyeztetik a világkereskedelem nehezen helyreállított normális folyamatát. A 2023-as kedvezőtlen folyamatok miatt a globális gazdaság növekedési kilátásai lassultak, a tervezettnél rosszabbakká váltak, sőt egyes fejlett országokban változatlan a recesszió veszélye. 2023 évre egyértelműen jellemző volt a fejlett országokban kialakult magas infláció, amely azonban a negyedik negyedévben - a korábban makacs maginflációval együtt – már érezhető csökkenésnek indult. Az infláció megfékezését eredményező szigorú monetáris politika 2023-ban a növekedés ellen hatott. Általános törvényszerű következményként jelentkezett a kereslet csökkenése amiatt, hogy a pandémia káros hatásainak leküzdésére az egyes nemzetgazdaságokban jelentősen megemelkedett az államháztartási hiány csökkentésére már szigorú fiskális politika lépések is születtek.

Az OECD országokban 2023-ban a bruttó hazai termék 1,6 százalékkal nőtt. Ezen belül a legfejlettebb országokat tömörítő G7 csoport - USA, Japán, Németország, Nagy-Britannia,

⁵ World Economic Outlook jelentések <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>

Franciaország, Olaszország, Kanada - összes GDP-je 1,7 százalékkal bővült. Az Egyesült Államokat gazdasága 2,5 százalékkal, a japán gazdaságé 1,9 százalékkal, a kanadai gazdaság pedig 1,5 százalékkal emelkedett. A GDP volumen Nagy-Britanniában azonban csupán 0,1 százalékkal bővült egy év alatt.

Alig emelkedett az Európai Unió bruttó hazai terméke 2023-ban, összességében 0,5 százalékos bővülést mértek. Az eurózónában is csak 0,5 százalékkal nőtt a gazdaság teljesítménye. A német gazdaság 0,3 százalékkal szűkült, és a 20 tagú euróövezet másik két nagy gazdaságában is hasonló mértékben lelassult a növekedés, Franciaországban 0,9 százalékkal, Olaszországban a múlt év egészét tekintve 0,7 százalékkal nőtt a gazdaság teljesítménye.

A gazdaság helyzetét alapvetően jelző foglalkoztatottság javult az Európai Unió egészét tekintve és 2023-ban újra a pandémia előtti szintre emelkedett. A gazdaságilag fejlett országokban munkanélküliségi ráta is visszaállt a pandémia előtti szintre, a világgazdaság folyamatait meghatározó Egyesült Államokban decemberben 3,7 százalék volt. Az Európai Unióban a munkanélküliségi ráták 2023 első felében érzékelhetően csökkentek, majd a második félévben szinten maradtak, és az unió egészében december végére 5,9 százalékot, ezen belül az eurózóna országaiban 6,4 százalékot mutattak. Jelentős eltérések természetesen láthatók, így Spanyolországban a munkanélküliség 11,7 százalékos és még öt tagállamban 7 százalék feletti volt: Görögországban 9,2 százalékos, Svédországban 8 százalékos, Finnországban 7,4 százalékos, Franciaországban 7,3 százalékos, Olaszországban 7,2 százalékos. Ezekhez mérten Magyarország a 4,2 százalékos munkanélküliséggel a huszonegyedik helyen állt és így igen kedvező foglalkoztatottsági viszonyokat mutat.

Inflációs folyamatok és tendenciák

A gazdaság helyzetének 2023-ban az egyik legfontosabb mutatója az infláció alakulása. A pandémia és az orosz-ukrán háború hatására romló gazdasági helyzet miatt jelentős az inflációs nyomás a fejlett országokra. Az év során javuló inflációs mutatók ugyan a trend változására utalnak, azonban de a maginfláció még mindig magas szintje jelzi, hogy az áremelkedés dinamikája csak fokozatosan tér majd vissza a pandémia előtti alacsony szinthez. Az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex, azaz az un. magindex az Európai Unióban összesítve 4 százalék volt, míg az eurózóna 20 országában 3,6 százalékot mértek. A magyarországi 6,2 százaléknál csupán Romániában volt magasabb a

maginfláció értéke, 8,3 százalék. 2023 utolsó hónapjában, decemberben is az Európai Unión belül Magyarországon volt a második legmagasabb a maginfláció értéke. Éves összehasonlításban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 4,3 százalék, az eurózónában 3,9 százalék, hazánkban 7,8 százalék volt. A magyarországinál csupán Romániában volt magasabb a maginfláció értéke 8,5 százalékkal. Az Amerikai Egyesült Államokban decemberben 3,4 százalékos inflációs érték mellett 3,9 százalék volt a maginfláció mértéke.

Monetáris folyamatok alakulása

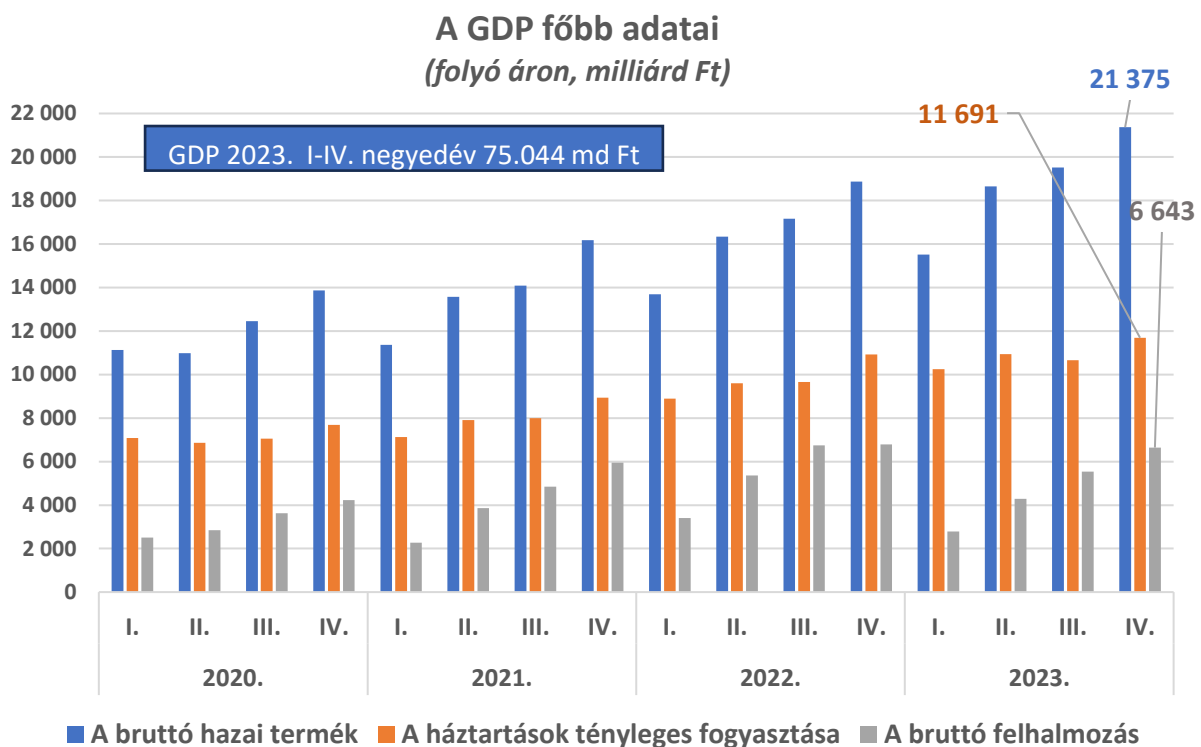
Az Európai Unió jelenlegi 27 tagja közül már 20-an az eurozóna tagjai, de hét ország még kívül van: a svédek és a dánok – mint gazdag országok erős valutával - és öten a térségünkben, a 33 évvel ezelőtti rendszerváltók közül. Bulgária már megkezdte a csatlakozási folyamatot, ráadásul devizája, a leva az euró bevezetése óta fix árfolyammal rendelkezik. Magyarország mellett még Lengyelország, Csehország és Románia nem teljesített az euró bevezetés követelményét, bár ez utóbbi már két éve bejelentette, hogy megfelel a maastrichti kritériumoknak.

A lengyel fizetőeszköz, a zloty teljesítménye figyelemre méltó, 10 éve 4,20 volt az euróhoz képest, most 4,53 azaz 8 százalékkal értékelődött le, de a cseh korona egyenesen erősödött, míg 10 éve 25,7 korona ért egy euró, most 24,7 az árfolyam, amely így 4 százalékos felértékelődés. Évekig nem engedték a koronát erősödni, félve a deflációs hatásoktól, később ismét szabadon mozgott. A zloty egy évtized alatti 8 százalékos leértékelődése és a cseh korona felértékelődése gyakorlatilag stabilitásnak tekinthető. A román lej 10 éve 4,35 volt az euróhoz képest, most 4,96 és így a gyengülés mértéke összesen 14 százalék. A gyengülés oka lehetett, hogy a román folyó fizetési mérleg hosszú időn át deficitet mutatott, ami pedig összefüggött a rendkívül gyors növekedéssel, a belső fogyasztás erős bővülésével. 2021 utána stabillá vált az árfolyam. Sajnos a forint messze a legrosszabb teljesítményt mutatja a 35 százalékos gyengülésével.

Az árfolyamok mozgása szorosan követte az infláció megfékezéséhez szükségszerűen alkalmazott szigorú monetáris politikának a növekedés lassulására kiváltott hatását. 2023-ban sürgetővé vált a pandémia időszakában az egyes nemzetgazdaságokban kialakult magas államháztartási hiány csökkentése is, ezért nem szorulhatott háttérbe a szigorú fiskális politika sem, amelynek törvényszerű következménye lett a kereslet csökkenése.

II. A magyarországi reálfolyamatok jellemzői

A magyar gazdaság legnagyobb problémájaként a strukturális válság említhető. A gazdaság szerkezete az eltelt másfél évtizedben előnytelenül, nem a fejlett gazdaságokat jellemző irányba változott. A munkaalapú társadalom jelenleg inkább az alacsony hozzáadott értéket képviselő, képzettséget sem igénylő, és alacsony munkabéru foglalkoztatottakkal működő vállalkozások részarányának növekedését jelenti. Előtérbe került az egyre energiaigényesebb ipari üzemek létesítése és az automatizáció-robotizáció térnyerése sem javítja a munkaerő képzettségi szintjét. Egyelőre nem a tudásalapú munkaerőpiaci fejlesztés az alapja a gyors gazdasági-társadalmi felzárkózásnak.

A gazdasági recesszió megszűnése

A magyar gazdaság 2022 második félévében recesszióba került, amelyen érdemben az sem változtat, hogy a KSH 2023 második negyedévi GDP adatot negatívról stagnálásra, majd ismét negatívra módosította. A gazdasági folyamatok 2023 év egészében 0,7 százalékos zsugorodást eredményeztek. A gazdasági teljesítmény visszaesése következtében az Európai Unióban csak Észtországban és Írországban volt a magyarországinál jelentősebb csökkenés. Az is tükrözi a

magyar gazdaság kedvezőtlen helyzetét, hogy az 1 százaléknál kisebb mértékű zsugorodás döntően a mezőgazdaság 2023. évi kiugró teljesítményének köszönhető, mivel – a kétségtelenül rendkívül alacsony bázishoz mérten – az ágazat kiugróan magas bővülése nélkül a bruttó hazai termék volumene mintegy 2 százalékkal visszaesett volna.

2022-ről általánosságban is megállapítható, hogy a növekedést a fogyasztás vezérelte. 2023 első negyedévben – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – a bruttó hazai termék 0,3 százalékkal csökkent az előző negyedévhez, és 1,1 százalékkal az előző év azonos időszakához viszonyítva. A második negyedévben a GDP – a KSH többszöri adatfelülvizsgálata következtében – 0,1 százalékkal csökkent az előző negyedévhez, és 2,1 százalékkal az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A harmadik negyedévben a bruttó hazai termék 0,8 százalékkal haladta meg az előző negyedévit, és 0,2 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. A negyedik negyedévben stagnált a bruttó hazai termék volumene az előző negyedévhez, és 0,4 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. 2023 év során – szezonálisan és naptárhatással kiigazított adatok szerint – 0,7 százalékkal csökkent a magyar gazdaság teljesítménye.

Külgazdasági folyamatok

A 2013 óta tartó dinamikus bővülő külkereskedelmi forgalmunk a világjárvány következtében 2020-ban megtorpant. Az exportunk volumene 2023 decemberben is még 1,6 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, de már 1,5 százalékkal nőtt az előző hónaphoz viszonyítva. A máshol is érezhető recesszió miatt importunk volumene pedig 1,4 százalékkal nőtt a megelőző hónaphoz, és 4,4 százalékkal 2022 novemberéhez képest a kiigazított adatok szerint. Az egész évi magyarországi export-volumen 2,5 százalékkal lett magasabb a 2022-es évinél, de az importé 3,5 százalékkal kisebb lett. Ugyanezen időszakban az Európai Unió tagállamaiba irányuló export tevékenységünk 1,9 százalékkal bővült, és a tagállamokból a behozatal 6 százalékkal csökkent. Az Unión kívüli államokba irányuló export volumene 4,2 százalékkal, míg az onnan érkező importé 2,2 százalékkal nőtt az egy évvel korábbival összehasonlítva.

Külkereskedelmi mérlegünk aktívuma azonban 2023-ban 3.478 milliárd forintot, illetve devizában mérve 9.173 millió eurót tett ki. A kedvezőre forduló folyamatot mutatja, hogy az egyenleg jelentősen, 7.074 milliárd forinttal, illetve 18.307 millió euróval javult az egy évvel

korábbihoz képest. A kivitel forintban mért árszínvonala 0,3 százalékkal, míg a behozatalé 6,6 százalékkal csökkent, ezzel a külkereskedelmi cserearány 6,7 százalékkal javult 2022-höz képest. A forint az amerikai dollárhoz viszonyítva 5,3 százalékkal és az euróhoz viszonyítva 2,4 százalékkal erősödött.

A külkereskedelmünket alapvetően meghatározza a forgalom összetétele. A termékek mintegy ötven százalékát jelentő gépek és szállítóeszközök kivitelének volumene az év során 4,7 százalékkal emelkedett, a behozatalé 4,9 százalékkal csökkent. Az árufőcsoportban a híradástechnikai készülékek exportja euróban számítva 1,7 százalékkal csökkent, míg a másik lényeges termékcsoporthoz az akkumulátorokat is magába foglaló villamos gépeké és készülékeké – forgalma 16,3 százalékkal, az energiafejlesztő gépeké és berendezéseké 5,4 százalékkal, a közúti járműveké 21,1 százalékkal bővült. A feldolgozott termékek – azaz a következő jelentősebb árufőcsoport – exportjának volumene 2,3 százalékkal, az importé 5,1 százalékkal esett vissza. Az árufőcsoport legnagyobb volumenű termékcsoportjának, a gyógyszereknek a kivitele euróban számolva 16,6 százalékkal növekedett, és behozataluk is emelkedett 15,1 százalékkal. A szakmai, tudományos ellenőrző műszerek külkereskedelmi forgalma is jól teljesített, kivitelük 5,8 százalékkal, behozataluk 1,7 százalékkal nőtt. A járműipari gumigyártmányok exportja csupán 1,2 százalékkal bővült, és importjuk pedig 0,1 százalékkal szűkült. Érezhető változást mutatott a műanyag alapanyagok külkereskedelmi forgalma, kivitelük euróban 24,4 százalékkal, importjuk 19,6 százalékkal esett vissza. Az energiahordozók importvolumene 2023 év során 8,8 százalékkal emelkedett, euróban mérve a kőolaj behozatala 8,1 százalékkal, a földgázé 53,7 százalékkal, a villamos energiáé 53,8 százalékkal mérséklődött. A kivitelünkben fontosnak számított - harmadik részarányú - árufőcsoport az élelmiszerek, italok és dohánytermékek. Ezek exportvolumene 2,3 százalékkal, a behozataluké 5,4 százalékkal esett vissza. Az egy évvel korábbihoz viszonyítva, euróban számítva a gabona és a gabonakészítmények exportja 0,8 százalékkal, a tejtermékeké és a tojásé 6,9 százalékkal csökkent, emelkedett viszont a hús és a húskészítmények forgalma 8,3 százalékkal, és az élőállatoké 7,5 százalékkal.

Beruházások alakulása

A beruházási tevékenység 2017-2020 között dinamikusan bővült, alapvetően az Uniótól kapott támogatások következtében. A közösségi beruházások – alapvetően a kormányzati presztízsberuházások, stadionok és más sportlétesítmények – ezekkel a forrásokkal

valósulhattak meg. A vállalkozások – a legalább 50 főt foglalkoztató cégek - felhalmozási teljesítménye a nemzetközi konjunktúrának megfelelően kezdetben erőteljesen nőtt, de a tendencia 2019 második felében megtört. A pandémia, a recesszió és az uniós források csökkenő igénybevétele és hiánya következtében a nemzetgazdaság beruházások volumene fokozatos lassult, sőt 2022 közepétől jelentősen visszaesett.

2023 évben a beruházási teljesítmény jelentősen, mintegy 8,5 százalékkal esett vissza. Az építési beruházások 14,7 százalékkal mérséklődtek, azonban a gépberuházások 1,6 százalékkal bővültek. A feldolgozóipari fejlesztések jelentik a beruházási teljesítmény egynegyedét, ezek 4,5 százalékkal bővültek egy év alatt, mégpedig nagy részben a korábban megkezdett az akkumulátor és járműgyártás fejlesztéseinek következtében. A mezőgazdasági beruházások 16,8 százalékkal, az építőipari beruházások 25,2 százalékkal estek vissza. Nagy mértékű 14 százalékos csökkenés következett be a kereskedelem és gépjárműjavítás beruházásokban, és a szállítás, raktározás fejlesztéseinél 11,1 százalékkal. A turizmus beruházásai még e területeknél is jobban, 31,8 százalékkal estek vissza. A művészet, szórakoztatás, szabadidő tevékenységekhez kapcsolódó beruházások – a megelőző évek erőteljes ütemű stadion- és sportcsarnok építések mérséklődése következtében mért igen magas bázishoz képest – 25,5 százalékkal csökkentek. 33 százalékos bővülés ment végbe viszont a vízellátás és hulladékgazdálkodás ágazatok beruházásaiban, és 9,4 százalékos a pénzügyi, biztosítási tevékenységek területén, a korábbi alacsony volumenhez képest.

Kedvezőtlen folyamatként értékelhető, hogy 2023 év során az egészségügyben és a szociális ellátás beruházásainak volumene – a megelőző 2022. évi 19,8 százalékos visszaesés után – 10,6 százalékkal csökkent. Lényegében szinten maradt a beruházási volumen az oktatásban, ahol a 2022. évi 0,9 százalékos mérséklődést követően 0,9 százalékkal nőttek a fejlesztések. Kedvezőbb a beruházások folyamata a közigazgatásban és a védelmi ágazatban, ahol a 2022 évi 10,1 százalékos csökkenés után 2023-ban 4,5 százalékos emelkedés valósult meg.

Javuló kilátásokat jelenthet, hogy 2023 negyedik negyedévében 1,5 százalékos volumen emelkedés történt az előző, az év harmadik negyedévéhez képest. Ezen belül az építési beruházások 3,1 százalékkal nőttek, a gépberuházások azonban 1,3 százalékkal mérséklődtek. Az egy évvel megelőző időszakhoz viszonyítva, azaz 2022 negyedik negyedévéhez képest a beruházási volumen 3 százalékkal csökken. Az építési beruházások volumene 4,1 százalékkal, a gépberuházásoké 1,1 százalékkal volt alacsonyabb. Kedvezőtlen folyamatot mutat, hogy az

50 főnél nagyobb vállalkozások beruházási tevékenysége 3,8 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbtól.

A lakásépítési tevékenység érzékeny területe a beruházásoknak. A négy és fél millió magyarországi lakóhelynek becslések szerint csupán 6 százaléka felel meg a korszerű energiateljesítési követelményeknek, és feltehetően csak kétötödük tekinthető korszerű felszereltséggel rendelkezőnek. Ez a következő évtizedek fejlesztéseire szinte megvalósíthatatlan feladatokat jelent. A lakásépítés területén 2017-ben érzékelhető mértékű növekedés indult, de ez már 2021-ben az akkor felépült 19.900 új lakással megtorpant, ez ugyanis 29,5 százalékkal kevesebb volt az előző évinél. Bár 2022-ben újra nőtt a teljesítmény, 3,2 százalékkal több lakás épült, de 2023 év során ismét visszaesés történt, és csak 18.600 új lakás épült, azaz 9,2 százalékkal kevesebb, mint 2022-ben. Ezen belül a fővárosban 3,8 százalékkal, a megyeszékhelyeken 28,7 százalékkal, a többi városban 2 százalékkal, a községekben 8,5 százalékkal kevesebb lett az új lakást, mint megelőző évben.

A következő évek folyamatait sem látjuk kedvezőnek, hiszen az illetékes hatóságok 2023 év során 21.500 építési engedélyt adtak ki, azaz 38,6 százalékkal kevesebbet, mint előző évben. Ez pedig a továbbiakban azt jelenti, hogy a kiadott építési engedélyek a fővárosban 40,6 százalékkal, a megyeszékhelyeken 28,2 százalékkal, a többi városban 37,2 százalékkal, a községekben 43,4 százalékkal kevesebb lakás építésére ad lehetőséget, mint 2023-ban. Kissé eltolódott a lakóhely típusa is, az új lakások 45,6 százaléka családi házban, 44,6 százaléka többlakásos épületben épült. A családi házak újonnan épített lakásainak aránya 3,4 százalékponttal kevesebb, a többlakásos épületeké pedig 5,6 százalékponttal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A használatba vett lakások alapterülete is 2 m²-rel csökkent, a 2023-ban az átlagos nagyság 94,1 m² volt.

A vállalati gazdálkodás nehézségei

2023-ban folytatódott a folyamat, hogy a technológiai fejlődés és a társadalmi kihívások átalakulásra kényszerítik a vállalati gazdálkodást, a munkahelyek és a vállalatok működését⁶.

⁶ Milyen lesz a jövő munkahelye? A változás már 2023-ban elindulhat | Deloitte Magyarország
<https://www2.deloitte.com/hu/hu/pages/emberi-eroforras/articles/jovo-munkahelye-valtozas-mar-2023-ban-elindulhat.html>

2023 azért is fontossá vált a vállalati gazdálkodásban, mert a recesszió megszűnésével, a monetáris lazítás visszafogásával, az infláció leküzdésével alapvetően a foglalkoztatás, a munkaerőpiac folyamatainak már megkezdődött átalakítását kell felgyorsítani és általánossá tenni. Amennyiben a munkaalapú gazdaságpolitikánkat, az eddigi extenzív fejlesztést ténylegesen az intenzív fejlődés programjával kívánjuk felváltani, minden szinten támogatni kell a vállalatokat az ehhez nélkülözhetetlen folyamatoknak az állami-költségvetés és gazdaságpolitika eszközeivel történő tudatos felgyorsításával és támogatásával.

Az elmúlt évek történései drasztikusan átalakították a cégek működési környezetét. Számtalan olyan folyamat és stratégia működése megkérdőjeleződött és megakadt, amelyeket évtizedeken keresztül természetesnek vettek a vállalatok. Ez a bizonytalan és nehézségekkel teli gazdasági, valamint politikai helyzet 2023-ban a recessziós helyzetben rengeteg kihívást jelentett a cégeknek. Erre megoldást csak a költségek felülvizsgálata és optimalizálása, valamint digitális fejlesztések, az automatizáció, illetve a képzett munkaerő megtartására irányuló befektetések jelentették. A vállalatok számára a legnagyobb kockázatokat 2023-ban Magyarországon a következők jelentették:

- Alacsonyabb GDP
- Növekvő infláció
- Az Európai Unió források beérkezésének elhúzódása
- Logisztikai kihívások az energiapiacra
- A külső inflációs nyomás csökkenése és gyorsabb begyűrűzése, a forint tartósabb erősödése
- Kereslet gyorsabb bezuhanása az építőiparban
- Elhúzódó európai recesszió
- ESG stratégia kialakításának és fejlesztésének nehézségei.

A magyarországi CFO-k 46%-a jelölte meg az ESG területet (környezeti hatások vizsgálata, a társadalmi kérdések kezelése és a vezetői döntéshozatal folyamata), mint új feladatkört a munkájában.

A várható kockázatokra adott válaszlépésként leggyakrabban a működési költségek csökkentését, valamint az új munkaerő-felvétel korlátozását jelölték meg. A foglalkoztatásban már évek óta elkezdődött és sikerrel folyik a humán erőforrásokkal történő korszerű, tudományos alapokra helyezett gazdálkodás. A HR IT rendszerek használata alapvetően a

nagyvállalatok mindegyikére jellemző, és a középvállalatok több mint 80%-a is használ ilyen technológiai eszközöket, a kisvállalatok kétharmadánál nincs HR IT rendszer használatban. A vállalatok számára fontos változások a következőkkel folytatódtak 2023-ban is:

- Felhő alapú HR rendszerek
- Mesterséges intelligencia alapú adatelemzés
- Létszámstop és visszafogott béremelés

2023-ban már kulcsszerepe volt az egyes technológiai megoldásoknak a dolgozói jólét növelésében. Az új korosztályok munkába állása ki is kényszeríti a vállalatoktól, hogy elsődleges szempont legyen a munkavállalók jóléte – ez azonban úgy tűnik, hogy a magyarországi gyakorlatban nehezen válik általánossá. Az mindenképpen alapvető szempont lesz, hogy mennyire ismerjük a saját munkavállalóinkat, és mennyire tudunk megoldásokat nyújtani a munkahelyi és magánéleti kihívásaikra.

A Nemzetközi Valutaalap 2022 októberében publikált világgazdasági előrejelzése pénzügyi instabilitásról és a recesszió növekvő kockázatáról ír, valamint arra figyelmeztetett, hogy “a legrosszabb még hátravan”. A vállalkozásoknak azt tanácsolták, hogy készüljenek fel a világszerte stagnáló és zsugorodó gazdaságokra⁷.

A magyarországi gazdasági folyamatok ismeretében pozitív a tudatosan működő vállalatok 2023 év gazdálkodása. Az üzleti bizalmi indexek az év során jelezték a recesszióból történő lassú kilábalást. A magyar gazdaság jelentős függésben van a fejlett uniós tagországok, elsősorban a német ipar teljesítményétől. 2023 végén stressz-helyzetet okozott a német exportunk alakulásának bizonytalan prognózisa. A magyar vállalatok bizalmi indexe jelezte is a csökkenő optimizmust a cégek pénzügyi és üzleti kilátásaival kapcsolatban, és szakmai fórumokon jelezték⁸ terveik felülvizsgálatát, esetenként a legrosszabb forgatókönyvvel számolva készültek a következő időszakokra.

⁷ A 6 legnagyobb üzleti kihívás 2023-ban (túlélési útmutatóval) | Blue Colibri (bluecolibriapp.com)
<https://hu.bluecolibriapp.com/blog/the-6-biggest-business-challenges-of-2023-and-how-to-survive-them>

⁸ Vállalati kockázatkezelés – mire figyeljenek 2023-ban a vezetők? (interim.hu)
<https://interim.hu/blog/vallalati-kockazatkezeles-mire-figyeljenek-2023-ban-a-vezetok>

- Lemaradás a digitális átalakulás gyorsulásában, a megfelelő digitális készségekkel rendelkező munkavállalók hiánya,
- Növekvő adatbiztonsági kockázatok,
- Szakképzett munkaerő hiánya.

A pandémia, majd annak utóhatásai, valamint az orosz-ukrán háború egyértelműen befolyásolták a 2023-as gazdasági tevékenységet. Magyarországon a munkaerőhiány a legfőbb vállalati kockázatok egyike volt és ez várhatóan jövőre sem mutat majd javulást. Bekövetkezett a gazdaság jelentős lassulás, hektikus és kiszámíthatatlan lett a gazdasági környezet, a magas energiaárak és az infláció nehézségeket és visszaesést okozott a vállalatok számára.

A 2023-as év beköszöntével egy egészen új korszak kezdődött meg a munkaerőpiacon: a korábbi évek nehézségei – úgy, mint a pandémia, a háború, az energiaválság és az egyre növekvő infláció – már a tavalyi év végén éreztették hatásukat, a 2023-as évben azonban minden eddiginél nehezebbnek bizonyult a megfelelő munkaerő megtalálása, és nem utolsósorban, annak megtartása⁹. A munkaerőhiány a legtöbb szektorban folyamatos problémát jelent, és a munkaerőpiacon is felütötte a fejét az eddig inkább párkapcsolatokban ismert „ghosting” fogalma: vagyis eltűnt a valós váltási szándék a jelöltekben, a munkavállalók sok esetben csupán a jobb fizetések és lehetőségek kitárgyalása érdekében jelentkeznek az új pozíciókra, az időt és anyagi befektetést igénylő kiválasztási procedúrák pedig nem csupán visszautasítással, hanem a jelöltek eltűnésével érnek véget.

2023 első negyedében bővült a foglalkoztatás az előző évihez képest, amely elsősorban az elsődleges munkaerőpiac élénkülésének, másodsorban pedig a külföldi munkavállalás növekedésének köszönhető. A 15-74 éves népességben belül a foglalkoztatottak száma 4 millió 696 ezer fő, amely szintén nőtt 2022 első negyedéhez képest. Nőtt a munkanélküliek száma, a potenciálisan rendelkezésre álló munkaerő nagysága nem, azonban azok összetétele viszont változott. A pótlólagos munkaerő iránti kereslet csökkent, és a magas infláció hatására a keresetek vásárlóerejében visszaesés figyelhető meg.

⁹ *Milyen tényezők mozgatják 2023-ban a munkaerőpiacot? - Behaviour*
<https://behaviour.hu/milyen-tenyezok-mozgatjak-2023-ban-a-munkaeropiacot/>

A munkaerőpiaci „pangáshoz” és a váltási szándék csökkenéséhez nagyban hozzájárult a jelöltek elvárásainak jelentős átalakulása. Az egyik legkardinálisabb kérdés ma már a munkavállalók körében a munkahely kiválasztásakor – természetesen a fizetésen és a juttatásokon túl – a munka és magánélet megfelelő egyensúlya.

Az Európai Unió is kiemelt kérdésként kezeli a munka és magánélet egyensúlyának megteremtését, az uniós szabályozások pedig visszahatnak a tagországokra, így hazánkra is¹⁰. A home office munkavégzés széles körben terjedt el a pandéma idején, az azóta eltelt időszakban azonban visszaszorulóban van ez a tendencia, és egyre több nagyvállalat rendeli vissza a dolgozókat az irodába – a szakértők szerint ugyanis fontos a megfelelő szociális légkör megteremtése, a közösséghez való tartozás és a csapatmunka erősítése a munkavállalók között, amelyhez elengedhetetlenek a személyes találkozások, ezért 2023-ban sokan a hibrid munkavégzésben látják a megoldást.

2023-ban a munkaerőpiac feszességét továbbra is az alábbi folyamatok befolyásolták. Egyenjogúsági kérdések, a technológiai innováció és digitalizáció hatása a munkaerőpiacra, új szereplők a munkaerőpiacon, a harmadik országbeliek megjelenése, a legnagyobb nehézségek - megtalálni és megtartani a képzett munkaerőt, a Z generáció helyzete a munkaerőpiacon.

¹⁰ Forrás: <https://www.consilium.europa.eu>

III. Az egyes ágazatok helyzetének alakulása

2022-ben még jelentősen nőtt a működő vállalkozások száma, meghaladta az 1 milliót. Ezen belül nagyjából az önálló vállalkozók száma bővült: míg 2021-ben 523 ezer, 2022-ben már mintegy 614 ezer önálló vállalkozás működött Magyarországon. A mezőgazdaság és az ingatlanügyletek kivételével valamennyi nemzetgazdasági ágban emelkedett az önálló vállalkozók száma, a legnagyobb növekedés az építőipar, a szakmai, tudományos és műszaki tevékenység, valamint az egyéb szolgáltatás területén mérhető. A 20 százalékos bővülés volt az önálló vállalkozók esetében az építőiparban, valamint az adminisztratív szolgáltatásban és a szállítás, raktározás nemzetgazdasági ágakban egy év alatt. A 412 ezres társas vállalkozások száma is gyarapodott 8,9 százalékkal.

2022-ben a főbb gazdasági mutatók létszám-kategóriák szerinti megoszlása alig változott. A 250 fő feletti létszámmal rendelkező nagyvállalatok száma ezernél kevesebb, de a foglalkoztatottak negyedének adnak munkát, a hozzáadott érték tekintetében részesedésük 39 százalékos, a bruttó tárgyi eszköz-beruházást tekintve pedig 43 százalékos. Az összes vállalkozás 4 százalékát kitevő 10–249 fő között létszámmal működő KKV szektor részesedése 30 és 40 százalékra tehető. A mikrovállalkozások száma a cégek több mint 95 százalékát tették ki.

A Magyarországon működő vállalkozások 2,0 százaléka, mintegy 14 ezer cég külföldi irányítású. A külföldi vállalatok az összes vállalkozás árbevételének mintegy ötven százalékát, a hozzáadott értékének 44 százalékát realizálták, és a bruttó tárgyi eszköz-beruházások 47 százalékát adják. A vállalkozások munkavállalóinak negyedét külföldi irányítású leányvállalatok foglalkoztatták. A tevékenységük negyötöde a feldolgozóipar, kereskedelem és információ-kommunikáció ágazatokban folyik. Részesedésük a feldolgozóipari ágban a legmagasabb (64%), és jelentős a kereskedelemben (41%), valamint a tudományos és műszaki tevékenységekben. Ezek a nemzetgazdasági ágak a teljes hazai vállalati szektor hozzáadott értékének mintegy 63%-át állítják elő.

2023-ban azután megváltozott a gazdasági környezet és nagyon sok vállalkozás megszűnt. Jelentősen emelkedtek a vállalati megszünések és felszámolások. 12,2 ezerrel csökkent a

vállalkozások száma, ami a társas vállalkozói kör 2,4 százalékát teszi ki. Az állami mentőövek leépítése és a gazdasági változásokra való alkalmazkodás kiemelt kihívást jelentettek a vállalkozások számára. Erőteljesen befolyásoló tényező volt a 2022 második felében a megváltozott KATA intézkedés hatása, ami a végelszámolások magas számát hozta magával 2023-ban. A magas infláció, a magasabb kamatkörnyezet, a technikai recesszió, ami legjelentősebben a cégalapítási kedv csökkenésében fejeződött ki.

2023-ban az alapítási kedv mélyponton volt. A 25,7 ezer új vállalkozás az előző évtől több mint 13 %-kal maradt el, sőt az előző évek legalacsonyabb értékét jelentették. Rekordszintet értek el viszont a megszűnések, megközelítve a 38 ezret, ami 8,5 ezerrel több volt, mint az előző évi megszűnések. Ezeknek több mint fele végelszámolással történt, aztán a felszámolások, mintegy 9 ezres és a kényszertörölések több mint 8 ezres száma kimagaslóan nagy. A leginkább negatívan érintett nemzetgazdasági ágak a kereskedelem, a feldolgozóipar és a szállítás, raktározás voltak, ahol inkább a gazdasági kilátások a megszűnések okát. A KATA változáshoz pedig a szakmai, tudományos tevékenység és az információ, kommunikáció tartoznak.

Ipari termelés visszaesése

Az ipari termelés a pandémia miatt 2020-ban 6 százalékkal esett vissza, majd 2021-ben a kibocsátás 2,9 százalékkal magasabb lett a 2019. évnél. A termelés 2022-ben még 5,8 százalékkal nőtt, majd 2023 év elejétől már folyamatosan csökkent.

2023 év során az ipar kibocsátása 5,5 százalékkal elmaradt az előző évi termeléstől, a feldolgozóiparban 4,3 százalékkal, az energetikai iparban 23,2 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. Év elejétől a feldolgozóipar mintegy negyedét képviselő járműgyártás termelése 8,4 százalékkal bővült, de már az utána következő súlyú élelmiszeripar kibocsátása 11,3 százalékkal csökkent. Emelkedett a termelés volumenében harmadiként jegyzett akkumulátorgyártást is tartalmazó villamos berendezés gyártás kibocsátása 9,3 százalékkal, viszont a negyedik helyen lévő számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártása 8,8 százalékkal kisebb lett. Az ipari berendezések üzembe helyezése-javítása alágazat kibocsátása 6,4 százalékkal bővült. Elmaradt az előző évi termelési volumenétől a gyógyszergyártás 3,7 százalékkal, a gépgyártásé 4,8 százalékkal, a bőr- és ruházati iparé 6,1 százalékkal, a kohászaté 11,5 százalékkal, a papír- és nyomdaiparé 11,9 százalékkal, a kőolaj-

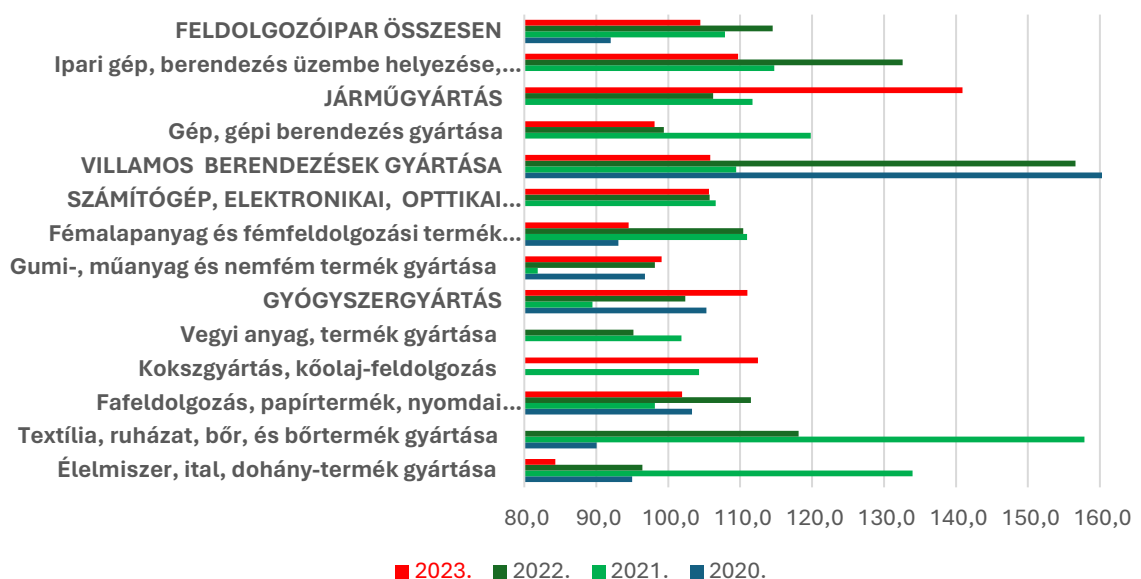
feldolgozása 12,4 százalékkal, a vegyiparé 16,8 százalékkal, a gumi- és műanyagiparé 18,5 százalékkal.

Az ipari kibocsátás 2023 év során Pest régióban 3,8 százalékkal emelkedett, de a többi régióban 2,6 százalék és 12 százalék közötti mértékben csökkent, a leginkább Észak-Magyarországon, valamint Észak-Alföldön 11 százalékkal, valamint Budapesten is, 8,4 százalékkal.

2023 decemberében az előző hónaphoz képest is mérséklődött az ipari termelés volumene 0,3 százalékkal, és 2023 decemberéhez viszonyítva 8,7 százalékkal.

Az ipari export decemberben 0,4 százalékkal nőtt az előző hónaphoz, és 6,7 százalékkal mérséklődött az egy évvel korábbihoz viszonyítva. 2023-an az ipari kivitel 3,2 százalékkal maradt el a 2022 évitől.

A feldolgozóipar ágazatok volumenváltozása, előző év=100%

Elmaradt egy évvel korábbitól szinte valamennyi alágazat kivitele, így a villamos berendezés gyártás 15,3 százalékkal, a járműgyártásé 8,9 százalékkal, az ipari berendezések üzembe helyezéséé és javításáé 0,4 százalékkal, a gyógyszeriparé 0,2 százalékkal nőtt, míg a bőr- és textiliparé 3 százalékkal, a gépgyártásé 3,4 százalékkal,

a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásé 6,9 százalékkal, a papír- és nyomdaiparé 7,2 százalékkal, a vegyiparé 12,1 százalékkal, az élelmiszeriparé 12,4 százalékkal, a gumi- és műanyagiparé 13,7 százalékkal, a kohászaté 18,1 százalékkal. A feldolgozóipar kivitele 0,6 százalékkal, az energetikai iparé 26,2 százalékkal csökkent.

Az ipar belföldi értékesítése decemberben 6,9 százalékkal visszaesett novemberhez viszonyítva, és 7,9 százalékkal 2023 decemberéhez képest. 2023-ban a belföldi értékesítés 4,8 százalékkal elmaradt az előző 2022-es év teljesítményétől.

A belföldi értékesítés a járműgyártás alágazatban 9 százalékkal emelkedett, azonban valamennyi többi alágazatban kisebb-nagyobb mértékben visszaesett, így az ipari berendezések üzembe helyezése és javítása 13,7 százalékkal, a kohászat 2,5 százalékkal, a bőr- és textilipar 7 százalékkal, a villamos berendezés gyártás 7,3 százalékkal, a kőolaj-feldolgozás 7,6 százalékkal, a gépipar 8,1 százalékkal, az élelmiszeripar 8,6 százalékkal, a gyógyszeripar 10,6 százalékkal, a papír- és nyomdaipar 13,8 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártás 15,5 százalékkal, a gumi- és műanyagipar 19,7 százalékkal, a vegyipar 21,7 százalékkal csökkent. A jelentős súllyal rendelkező feldolgozóipar belföldi értékesítése 8,1 százalékkal, az energetikai iparé 23,5 százalékkal esett vissza.

A feldolgozóipari ágazatok új rendeléseinek volumene 2023 decemberében a 2022 decemberi volumentól 15,7 százalékkal maradt el, ezen belül az új exportrendeléseké 15,8 százalékkal. Alacsonyabb volt a teljes rendelésállomány 14,1 százalékkal, mint egy évvel korábban. Az exportrendelések volumene 14,6 százalékkal kisebb volt az egy évvel korábbinál, ezen belül azonban emelkedett a gyógyszergyártásé 84,7 százalékkal, a papírgyártásé 47 százalékkal, a vegyiparé 7,7 százalékkal. Jelentős volt a visszaesés is egyes alágazatokban, így a villamos berendezés gyártásé 3,7 százalékkal, a kohászaté 11 százalékkal, a járműgyártásé 14,2 százalékkal, a gépgyártásé 18,2 százalékkal, számítógép-, és optikai-termék gyártásé 40,1 százalékkal alacsonyabb volt. A belföldi rendelések volumene 4,2 százalékkal csökkent.

A magyarországi ipar tevékenységek termelői árai 2023 év során 7,8 százalékkal nőttek. Az ipari termelői árak 2023 decemberében 0,7 százalékkal mérséklődtek az előző hónaphoz, és 7,2 százalékkal a 2022 decemberi árakhoz képest.

A gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 6 százalékkal, a gumi- és műanyagiparban 4 százalékkal, a gépgyártásban 1,6 százalékkal, a gyógyszeriparban 1,5 százalékkal, a villamos berendezés gyártásban 0,7 százalékkal emelkedtek. Az egy évvel korábbihoz viszonyítva csökkentek azonban a bőr- és textiliparban 1 százalékkal, a járműgyártásban 2,2 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 2,9 százalékkal, az élelmiszeriparban 4,9 százalékkal, a fémfeldolgozásban 6 százalékkal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 10 százalékkal, a kőolaj-feldolgozásban 12,7 százalékkal, a vegyiparban 14,3 százalékkal. Összességében a feldolgozóiparban 3,2 százalékkal, az energetikai szakágazatokban 23,6 százalékkal mérséklődtek egy év alatt a termelői árak.

Az ipari export értékesítési árai mérséklődtek 8,9 százalékkal az egy évvel korábbihoz képest. 2023 év során 0,7 százalékkal mérséklődtek a kiviteli árak.

Emelkedtek az értékesítés árai decemberben a gumi- és műanyagiparban 3,6 százalékkal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 2 százalékkal, a kőolaj-feldolgozásban 1,6 százalékkal, a villamos berendezés gyártásban 1,4 százalékkal, a gépiparban 0,9 százalékkal. Csökkentek viszont több alágazat export értékesítési árai, így a gyógyszergyártásban 0,6 százalékkal, a bőr- és textiliparban 1,3 százalékkal, a járműiparban 2,4 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 2,9 százalékkal, az élelmiszeriparban 6,5 százalékkal, a fémfeldolgozásban 8,9 százalékkal, a fa-, papír- és nyomdaiparban 13,2 százalékkal, a vegyiparban 18,2 százalékkal. A feldolgozóipar kiviteli értékesítési árai összességében 3,2 százalékkal, az energetikai iparéi 50,6 százalékkal mérséklődtek az egy évvel korábbihoz képest.

A vállalati gazdálkodásban is érezhetővé vált, hogy jelentősen megnőtt az ipar belföldi értékesítési árszintje 2023 év során, átlagosan egy negyedével, azaz 25,4 százalékkal.

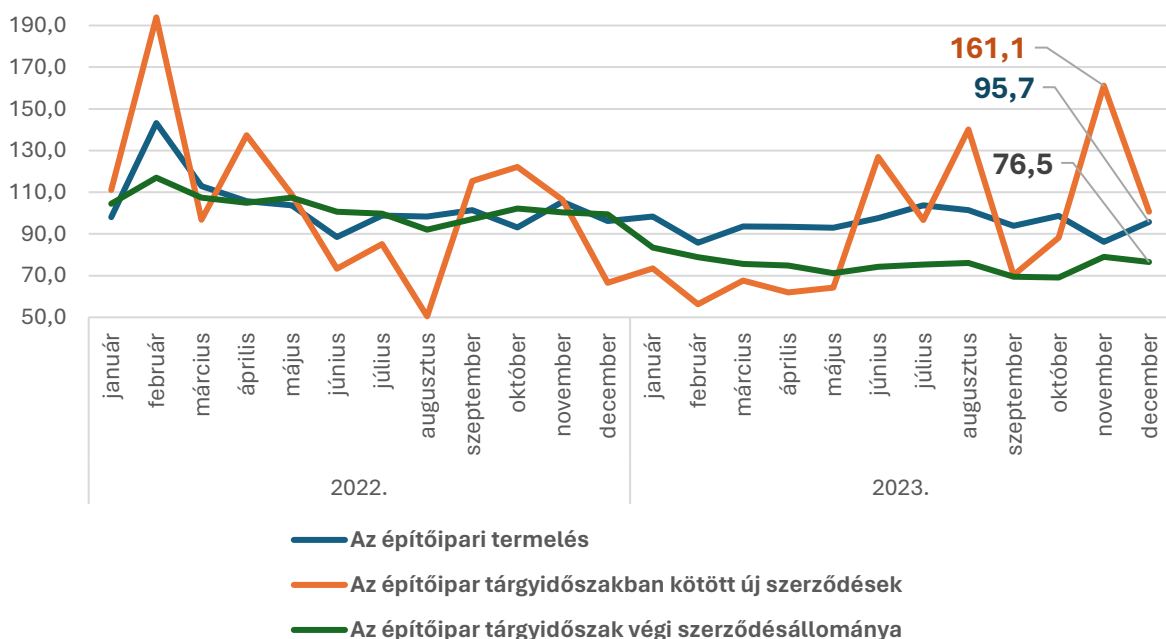
Emelkedtek 2023 decemberében a gyógyszergyártásban 12,5 százalékkal, a gépi berendezések üzembe helyezésében és karbantartásában 11,8 százalékkal, a gépgyártásban 7,4 százalékkal, a gumi- és műanyagiparban 4,7 százalékkal, a bőr- és textiliparban 0,1 százalékkal. Csökkentek viszont kisebb mértékben a belföldi

értékesítés árai - a kőolaj-feldolgozásban 18,3 százalékos növekedésén kívül - a járműgyártásban 0,1 százalékkal, a fémfeldolgozásban 1,9 százalékkal, az élelmiszeriparban 3,6 százalékkal, a számítógép-, elektronikai- és optikai-termék gyártásban 4,4 százalékkal, a vegyiparban, a fa-, papír- és nyomdaiparban valamint a villamos berendezés gyártásban egyaránt 6,1 százalékkal, Összességében a belföldi értékesítési árak a feldolgozóiparban 3,1 százalékkal, az energetikai iparban 5,6 százalékkal estek vissza.

Az építőipar helyzete

2023-ban az építőipari kibocsátás 5 százalékkal elmaradt az előző év teljesítményétől. Az épületek építése 5,6 százalékkal, míg az egyéb építmények átadása 3,8 százalékkal csökkent. Az építőipari termelés alakulását tekintve hullámzó folyamatot látunk. 2020-ban 9,7 százalékkal mérséklődött, majd a következő évben a kibocsátás 1,2 százalékkal haladta meg a pandémia előtti, azaz a 2019 évi szintet. 2022-ben átlagosan már 3 százalékkal nőtt a termelés, úgy, hogy az év közepétől csökkent a kibocsátás. 2023 decemberben az építőipari termelés volumene már 5,1 százalékkal nőtt novemberhez viszonyítva, és 4,3 százalékkal csökkent 2022 decemberéhez képest.

**Építőipari termelés és szerződésállomány,
(volumenindexek, előző év=100%)**

2023 végén az építőipari ágazat teljes szerződésállománya 23,5 százalékkal kisebb volt az előző évinél. Ezen belül az épületek építésére 20,2 százalékkal, az egyéb építményekre 26 százalékkal kisebb szerződésállományt jeleztek a 2022 évinél. Decemberben pedig az építőipari vállalkozások új szerződéseinek volumene 0,6 százalékkal meghaladta a 2022 decemberi állományt, mégpedig az épületek építésére 0,1 százalékkal csökkent, az egyéb építmények létrehozására 2 százalékkal nőtt.

Az építőipari termelői árak 2023 év során 15,9 százalékkal magasabbak, mint előző évben. A negyedik negyedévben az épületek építésénél az érvényesített árak 7,7 százalékkal, az egyéb építményeknél 9,9 százalékkal, a speciális szaképítésnél pedig 9,7 százalékkal haladták meg a 2022 negyedik negyedévi árszintet.

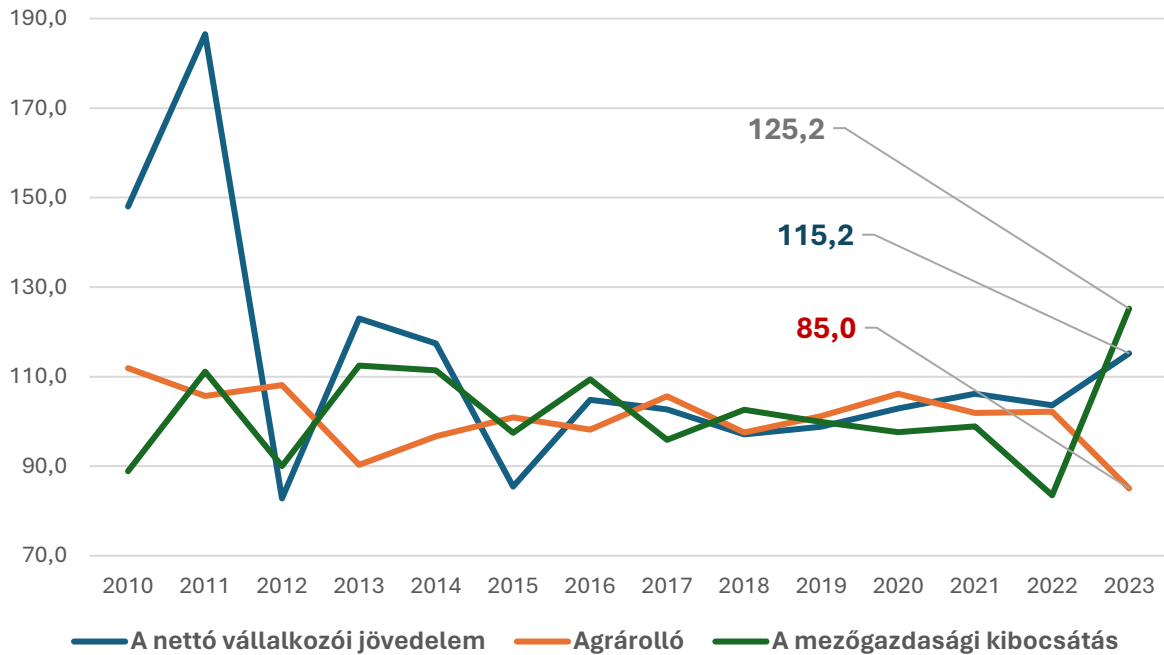
Mezőgazdasági termelés

A mezőgazdasági termékek felvásárlásának volumene 2023 év során 20,8 százalékkal nőtt az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A növényi és kertészeti termékek értékesítése 40,9 százalékkal, ezen belül a búzáé 47,9 százalékkal, a kukoricáé 31,7 százalékkal volt magasabb. Az ipari növények értékesítése 60 százalékkal, a zöldségféléké 18,1 százalékkal emelkedett, míg a gyümölcsöké 9,9 százalékkal alacsonyabb volt. Az élőállatok és állati termékek felvásárlása 1,4 százalékkal maradt el a 2022 évi mértéktől.

A vágóállatok értékesítése 0,9 százalékkal, ezen belül a vágómarháé 12,4 százalékkal, a vágósertésé 3,1 százalékkal kisebb volt, ezzel szemben a vágóbaromfié 2,7 százalékkal magasabb lett. Az állati termékek felvásárlása 2,2 százalékkal visszaesett, ezen belül a tojásé 13 százalékkal megnőtt az egy évvel korábbihoz képest.

Az „agrárrolló” 2023 évben a mezőgazdasági termelői árak és a ráfordítások árszintjének 15 százalékos különbségének eredményével záródott, az év során a termelői árak nagyobb mértékben csökkentek, mint a ráfordítások.

A mezőgazdasági kibocsátás volumene, jövedelme, agrárrolló változása, (előző év=100%)

2023-ban a mezőgazdasági termelői árak 15,9 százalékkal maradtak el az egy évvel korábbitól. Decemberben a növénytermesztési és kertészeti termékek ára 35,7 százalékkal, ezen belül a gabonaféléké 51,2 százalékkal mérséklődött 2022 utolsó hónapjához képest.

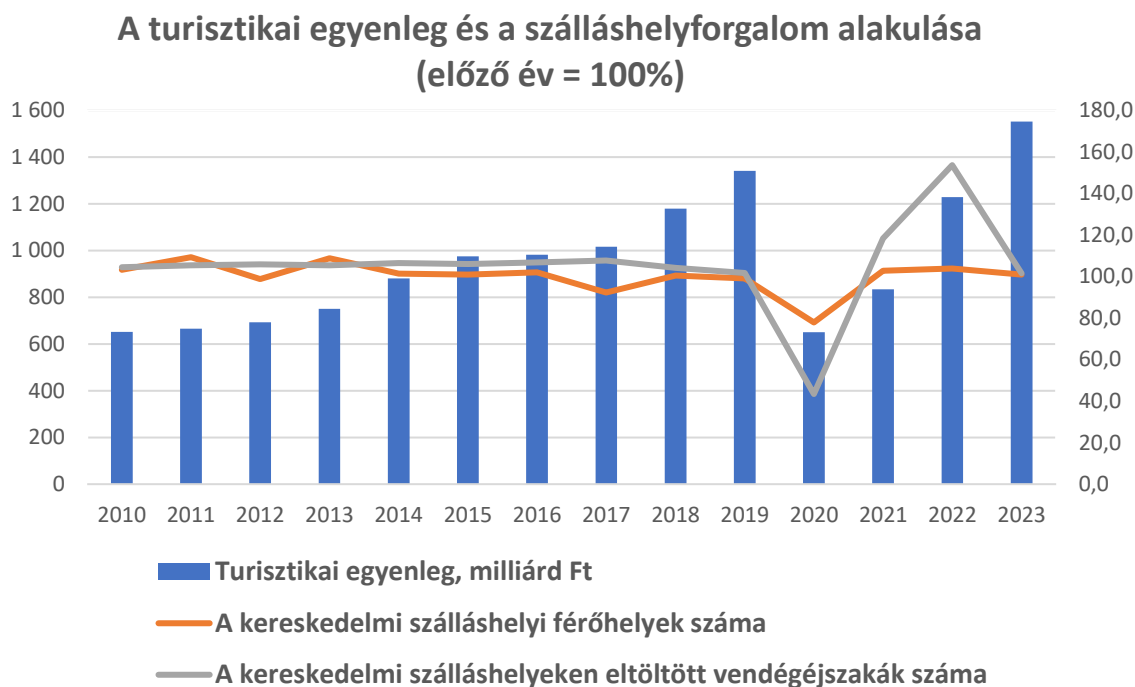
2023-ban a búza felvásárlási ára 39,8 százalékkal, a kukoricáé 37,1 százalékkal csökkent. Az év végén, decemberben az ipari növények termelői ára 37,8 százalékkal, közülük az olajos növényeké 40,5 százalékkal csökkent. A gyümölcsök 7,9 százalékkal, a burgonya 4 százalékkal, a zöldségfélék 2,9 százalékkal kerültek többre, mint egy évvel azelőtt. 2023-ban az élőállatokat és állati termékeket 11,1 százalékkal, ezen belül a vágóállatokat 6,2 százalékkal alacsonyabb áron vásárolták fel, közülük a vágósertésé 21,2 százalékkal, a vágóbaromfié 9,6 százalékkal, a vágómarháé 3 százalékkal emelkedett, valamint a tojásé jelentősen, 27,2 százalékkal drágult, a tehéntejé 1,7 százalékkal emelkedett. Az állati termékek felvásárlási ára decemberben 19,8 százalékkal csökkent.

A mezőgazdasági termelés 2023 évi ráfordítási árai az egy évvel korábbihoz képest 1,1 százalékkal mérséklődtek. A folyó termelő felhasználás árszintje csökkent 2,5 százalékkal, a beruházásoké viszont 10 százalékkal nőtt. A felhasznált energia termelői ára 21,1 százalékkal,

a növényvédő szerek árai 19,7 százalékkal, az állatgyógyászati készítmények árai 13,6 százalékkal, a vetőmagok árai 9,6 százalékkal nőtt, míg a takarmányok árai 8 százalékkal, a műtrágyák árai 36,5 százalékkal mérséklődtek.

Az idegenforgalom folyamata

Az idegenforgalom évtizedek óta tartó lendülete a pandémia alatt érezhetően megváltozott. Hazánkban is a turistaforgalom a koronavírus-járvány hatására 2020 március közepétől jelentősen visszaesett, és csak nagyon lassan közelíti a pandémia előtti szintjét. 2023 évben a magyarországi szálláshelyeken 15.820 ezer vendég 40.835 ezer éjszakát töltött. A rendkívül alacsony bázishoz mérten a vendégek száma érezhetően emelkedett, az 5,2 százalékkal több turista 2,5 százalékkal több vendégéjszakát töltött hazánkban 2023 során. A külföldi vendégek 19.474 ezer éjszakát töltöttek hazánk szálláshelyein, 12,5 százalékkal többet, mint 2022-ben. A belföldi vendégek 2023 év során 21.361 ezer éjszakát töltöttek kereskedelmi szálláshelyeken, ami 5,1 százalékkal elmaradt az egy évvel korábbitól.

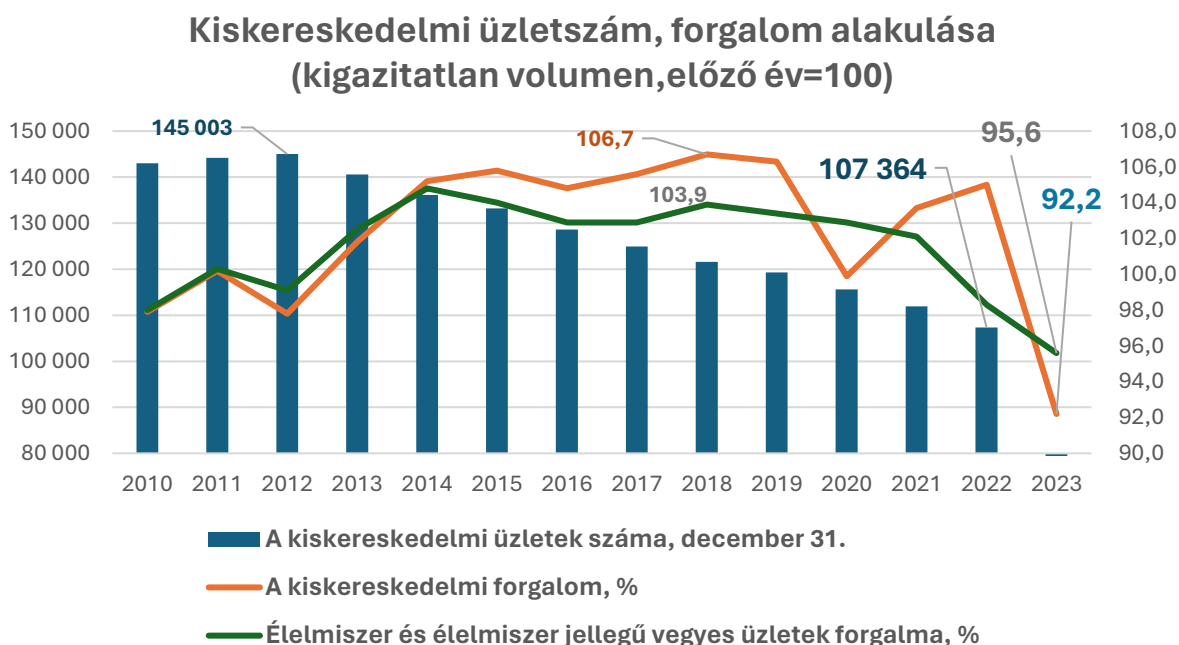
A kereskedelmi szálláshelyek bruttó árbevétele 606 milliárd forintot tett ki, folyóáron 23,5 százalékkal többet, mint egy évvel azelőtt. Az árbevétel több mint kétharmadát kitevő szállásdíj-bevételek 23,2 százalékkal, 434 milliárd forintra nőttek.

Kiskereskedelem helyzete

2023 év során a kiskereskedelmi forgalom volumene jelentősen, 7,9 százalékkal elmaradt az előző évi teljesítménytől. A kiskereskedelem a pandémia hatására 2020-ban némileg csökkenő forgalmat tudott elérni. 2021 évet azután kis növekedéssel zárta. 2022 első felében a - a jelentős, a háztartások anyagi helyzetét javító pénzkiáramlás hatására - megnőtt a kiskereskedelmi értékesítés, majd az év közepe óta folyamatosan csökken a forgalom. 2023 decemberben a kiskereskedelmi eladások volumene 1,4 százalékkal emelkedett az előző hónaphoz, de még mindig 0,2 százalékkal csökkent az egy év decemberéhez viszonyítva.

A kiskereskedelmi forgalmat a háztartási jövedelmek csökkenése mellett a pandémia alatt és után is változó fogyasztási szokások átalakulása is jelentősen befolyásolja.

2023 során az élelmiszerforgalom 4,6 százalékkal, ezen belül az élelmiszerláncok eladásai 5,1 százalékkal, a dohányüzleteket is magukba foglaló szakboltok értékesítése pedig 3,1 százalékkal mérséklődött.

Számottevően visszaesett a vegyes iparcikkek forgalma 12,6 százalékkal, a bútorké és a műszaki cikkeké 14,6 százalékkal, a könyveké és újságoké 5,7 százalékkal, a számítástechnikai és egyéb iparcikkeké 4,4 százalékkal, a ruházati termékeké 7,6 százalékkal. Csúpan a

gyógyszerek forgalma 2,8 százalékkal, és az illatszerek forgalma nőtt 5,2 százalékkal. Az internetes és csomagküldő kereskedelem volumene viszont a magas bázis miatt 5,1 százalékkal, az üzemanyagok eladásának volumene pedig a jelentősen növekvő üzemanyag árszint miatt érzékelhetően, 19,5 százalékkal mérséklődött. A hasznáلتcikkek forgalma is elmaradt az egy évvel korábbtól, 5,6 százalékkal.

Szállítási nehézségek

A szállítás és közlekedés ágazata 2023-ban számos változás történt. Nem hozott javulást a szállítási és logisztikai világpiacban. 2023 első két hónapjában tovább zsugorodott a szektor és a rövid távú kilátások sem jók.

Hazánkban a helyközi személyszállítás teljesítménye 2023 harmadik negyedében 15%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Ugyanebben az időszakban az áruszállítás teljesítménye 7,0%-kal csökkent. A legnagyobb szállítási alágazat, a közúti fuvarozás teljesítménye pedig 16%-kal romlott.

A logisztikai és szállítmányozási szektor jelenleg a GDP öt százalékát állítja elő, amely 2030-ra tíz százalékra emelkedhet, és ezzel tovább erősíthető a magyar gazdaság összekapcsoló hídszerepe¹¹.

A közeljövőben számos nagy ipari beruházás érkezik Magyarországra, amelyek szükségessé teszik a szállítás továbbfejlesztését is. A közvetlen működő tőke (FDI) beáramlása miatt 2030-ra a GDP-ben az export aránya a jelenlegi 70-ről 100 százalékra, a feldolgozóiparé pedig 20-ról 30 százalékra nő. A megnövekedett gyártási kapacitások miatt pedig fontos, hogy a megnövekedett logisztikai feladatokat a hazai szereplők biztosítsák.

A kormány tíz kitörési pontot határozott meg, amellyel 2030-ra Magyarország elérheti az EU fejlettség 90 százalékát. Ezek közül lényeges az energiatermelő-kapacitások növelése másfélszerével, valamint a zöldenergia-mix kiépítése, félmillió új munkaerő bevonása és a határátkelők és a szállítmányozás fejlesztése. A fejlődéshez adottak Magyarország infrastrukturális adottságai, európai viszonylatban is kiemelkedő volt a magyar autópályák

¹¹ 2030-ra duplájára növekedhet a logisztikai és szállítmányozási szektor részesedése a GDP-ből
<https://logisztika.hu/2023/10/11/2030-ra-duplajara-novekedhet-a-logisztikai-es-szallitmanyozasi-szektor-reszesedese-a-gdp-bol/>

hosszának növekedése. Magyarország területének 90 százalékáról biztosított a gyorsforgalmi utak elérése 60 percen belül. Az ország tranzitszerepe is kimagasló és ezt a háború csak tovább erősítette: keletről nyugatra csak Magyarországon keresztül lehet eljutni. Hazánk egyedülálló módon három útvonalon belépési pont az Európai Unió felé.

A kormány tervezi az M1 autópálya bővítését, mert a jelenlegi kamionforgalom mellett autóútként üzemel. Ugyanakkor a keleti és a déli határátkelők szűk kapacitása a növekedési lehetőséget korlátozza. Ha Magyarország bedugul, akkor nem lehet elszállítani a nyersanyagot és a készterméket, megnő a szállítási idő, emelkednek a költségek és ez a FDI-beruházásokban is megmutatkozhat.

Az áruszállítási ágazat mintegy 130 ezer magyar családnak ad munkát, a foglalkoztatottak száma 2022-ben 285 ezer volt, amely az aktív munkavállalók 6 százaléka. Miközben a szektor részaránya a GDP-n belül 5-6 százalék, a GDP éves növekményéből 1 százalékot hasított ki 2021-ben. A logisztikai szektor óriási növekedési lehetőség előtt áll, a GDP-arányos részesedése a régiós országokénál alacsonyabb. Hozzátette: a szektor hozzájárulása a külkereskedelmi mérleghez pozitív és a beruházási ráta is mintegy kétszerese a nemzetgazdasági átlagnak, 54 százalék. A logisztikai szektoron belül egyre nagyobb súlyt képvisel a raktározás. A tárolási kapacitások 2021-ről 2023-ra 1 millió négyzetméterről 2 millió négyzetméterre emelkedtek és egyre inkább meghatározók a magyar szereplők.

Nemcsak a nemzetközi piacokon, de magyar piacon is folyamatosan veszítenek súlyukból a magyar szereplők, a külföldi versenytársak kiszorítják őket a piacról. Az FDI növekedésével meglóduló exportkapacitások növekvő szállítmányozási igényekkel is járnak és ez hatalmas lehetőséget rejt a magyar fuvarozóknak is. 2030-ra duplájára emelkedjen a logisztikai és szállítmányozási szektor kibocsátása. Ennek része, hogy korlátoznák a szállítási láncon belül az alvállalkozók számát, minimális szolgáltatási díjat határoznak meg és fejlesztenék a határátkelő pontokat, bővítenék az áteresztő kapacitásokat, hogy gyorsabb belépést biztosítsanak az Európai Unióba.

A kormány célja, hogy Rösztke nemcsak Közép-Kelet-Európa, hanem Európa legfontosabb logisztikai központjává váljon.

A helyközi személyszállítás teljesítménye Magyarországon nőtt, ami pozitív jele lehet a gazdasági kilábalásnak. Ugyanakkor az áruszállítás teljesítménye csökkent, különösen a közúti fuvarozás területén. A gazdasági változások hatására a szektor továbbra is dinamikusan alakul.

Informatika, távközlés fejlődése

2023-ban Magyarországon az informatika és távközlés területén több fontos esemény és változás történt.

A távközlési díjak Magyarországon nőttek a legmagasabb mértékben az elmúlt évben. Az áremelkedések oka a verseny hiánya a piacon. Ezen változások és események alapján látható, hogy az informatika és távközlés területén Magyarországon folyamatosan történnek fejlemények, és a bérek is dinamikusan változnak.

Az informatikai bérek is emelkedtek, junior szinten a fejlesztői bérek maximuma bruttó egymillió forintra emelkedett, míg a legtöbbet kereső gépi tanulással és deep learninggel foglalkozó mérnökök fizetése vezető pozícióban elérte a 2,7 millió forintot.

2023-ban folytatódott a digitalizáció és Infrastruktúra fejlesztése. Az 5G hálózatok kiépítése és az IoT (Internet of Things) terjedése. A magyarországi távközlési infrastruktúra folyamatosan bővült, és az év folyamán a technológiai fejlesztések elősegítették az innovációt. Valamennyi szervezetnél az adatvédelem és a kiberbiztonság továbbra is fontos kérdés. A GDPR (Általános Adatvédelmi Rendelet) betartása és a személyes adatok védelme kiemelt figyelmet kapott.

A vállalatoknak és felhasználóknak egyaránt tudatosabban kell kezelniük az online adatokat. Nagy ütemben növekszik az érdeklődés Mesterséges Intelligencia és a nagy adathalmazok (Big Data) alkalmazása terén Magyarországon is. Az AI algoritmusok fejlesztése és az adatelemzés lehetőségei új üzleti modelleket hoznak létre¹².

2023-ban Magyarországon is nagy lépésekben folytatódott a távközlési piac gyökeres átalakulása. Azonban váratlan fordulatként nem a kisvállalatoknál indult el a folyamat, hanem a nagyoknál. Az online videószoftárok pénzügyi és üzleti modelljei útkeresés alatt állhatnak, de a technológiai innováció mindeközben a bővülő fogyasztói igények által gyorsul

¹² Infokom2023 - HTE site <https://www.hte.hu/web/infokom2023>

és fejlődik. Az iparág növekedése és az szolgáltatások egyre nagyobb igényt teremtenek a robusztus hatékonyság-növelő műszaki megoldások iránt. Az iparági környezet gyors változását emellett 2023-ban nagyobb ütemre fokozta a MI, amelynek "diszruptív" szerepe már a média világában is érezhető. Korábban elképzelhetetlen hatékonyságú médiafeldolgozás, javítás, intelligens tartalomfelderítés és új kreatív tartalmak létrehozása vált lehetővé nagyon rövid idő alatt.

Az infokom ágazat szolgáltatásaival nagy mértékben segíti elő a karbonlábnyom csökkentését, ugyanakkor az olcsó energia korszakában az ICT cégek megújuló energetikai beruházásai nehezen térülnek meg, így 2023-ban is inkább csak kirakat projektként valósítottak meg egyet-egyét. Az energiaárak robbanásával az energiahatékonyság és a megújuló energiák minél nagyobb arányú használata folyamatosan előtérben szerepel.

2023 évben alaposan átalakult az állami/kormányzati infokommunikáció, a fő hangsúlyok az alkalmazások, az ügyfélélmény irányába tolódtak el, a közigazgatási informatika közös irányítás alá került szereplői a hatékonyság növelése, a párhuzamosságok felszámolása érdekében a portfóliójukat felül kell vizsgálni.

Az egyéb iparági – energetikai, közlekedési – területek is egyrészt folytatták a korábbi fejlesztéseiket, illetve új beruházások indultak az új kihívások kezelésére, amelyek infokommunikációs, ezen belül hálózati fejlesztéseket is magukban foglalnak. Mindeközben az EU az új fejlesztési ciklusban EU szintű jogszabályokban igyekszik gyorsítani a „European Gigabit Society” érdekében történő fejlesztéseket, és aktív törekvések vannak a – leginkább óceántúli - tartalomszolgáltatók bevonására a hálózatok fenntartási költségeihez.

A háztartási és ipari "okos" eszközök (IoT eszközök) száma évente 20%-kal növekszik, már 2022-ben minden emberre jutott egy ilyen eszköz és 2023-ban ez tovább gyorsult. Az elmúlt időszakban számos új technológia jelent meg a mindennapi használat szintjén, például: a felhő, okos életterek, és a mesterséges intelligencia. Várható hatásukat a jövőben társadalomra, családokra, társas kapcsolatainkra, munkánkra sok esetben a tudomány is kutatja

A 4G elhozta mindenki számára a mobil szélessávú hozzáférést, 2023-tól pedig az 5G-vel ennek tökéletesítése folytatódott és a lakosság emberek mellett az ipart, a vertikumokat, a környezetet hálózatba kapcsolása is megkezdődött.

Az elmúlt években az online videófogyasztás robbanásszerű növekedése végbement - részben a COVID járvány miatti kényszerű otthonmaradásnak, részben a folyamatos hálózati- és platformfejlesztéseknek köszönhetően. A globális és helyi OTT szolgáltatók számának gyors bővülése után ugyanakkor a régi és új játékosok is izgalmas TV-videó piaci környezetben találják magukat: változó és régióként is eltérő fogyasztói szokások, célzott hirdetések és tartalmak, pénzügyi és megtérülési dilemmák.

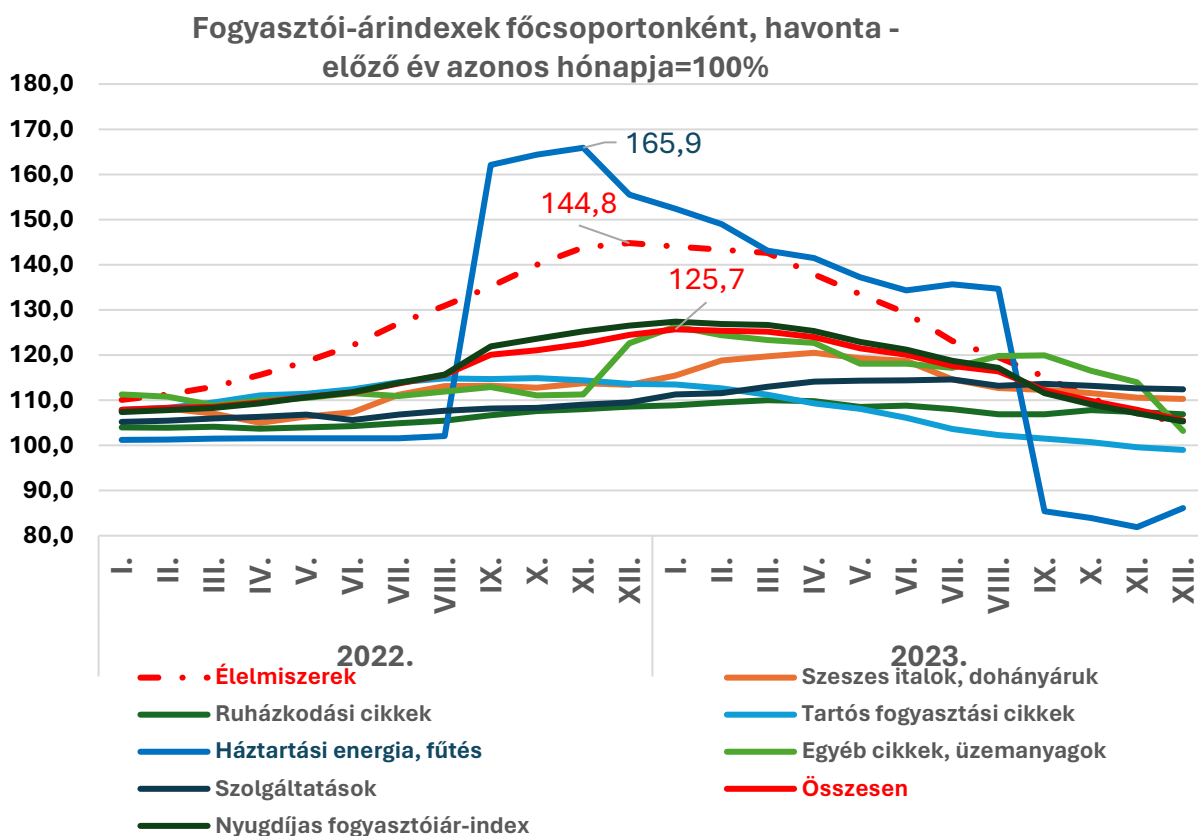
A digitális transzformáció, a digitális ökoszisztéma rendkívül nagy lehetőséget nyújt a vállalatok számára a fejlődésben, a hatékonyság növelésében. Az elektronikus információs rendszerektől való függőség a modern társadalmakban már megkérdőjelezhetetlen. Azonban mindenképpen gondolni kell arra, hogy mindezen IT rendszerek – akár a felhasználókon keresztül is – bármikor célpontokká válnak.

A digitális technológiák használatának dinamikus növekedése és a napi egymillió új internet felhasználó csatlakozása miatt az adatforgalom exponenciálisan növekszik. A távközlési hálózati stratégiáknak változniuk kell, hogy hosszú távon is kielégítsék ezeket az igényeket. Ezzel párhuzamosan az EU a digitális átalakulásához a Digitális Évtized kezdeményezésben több célt tűzött ki, többek között, hogy 2030-re minden EU-s háztartásban elérhető legyen a gigabites internet kapcsolat és minden lakott területeken legyen elérhető az 5G. Ezek a célok jelentő kihívás elé állítják a távközlési infrastruktúrát, mivel az infrastruktúra felkészítése hosszú folyamat.

IV. A pénzügyi folyamataink 2023-ben

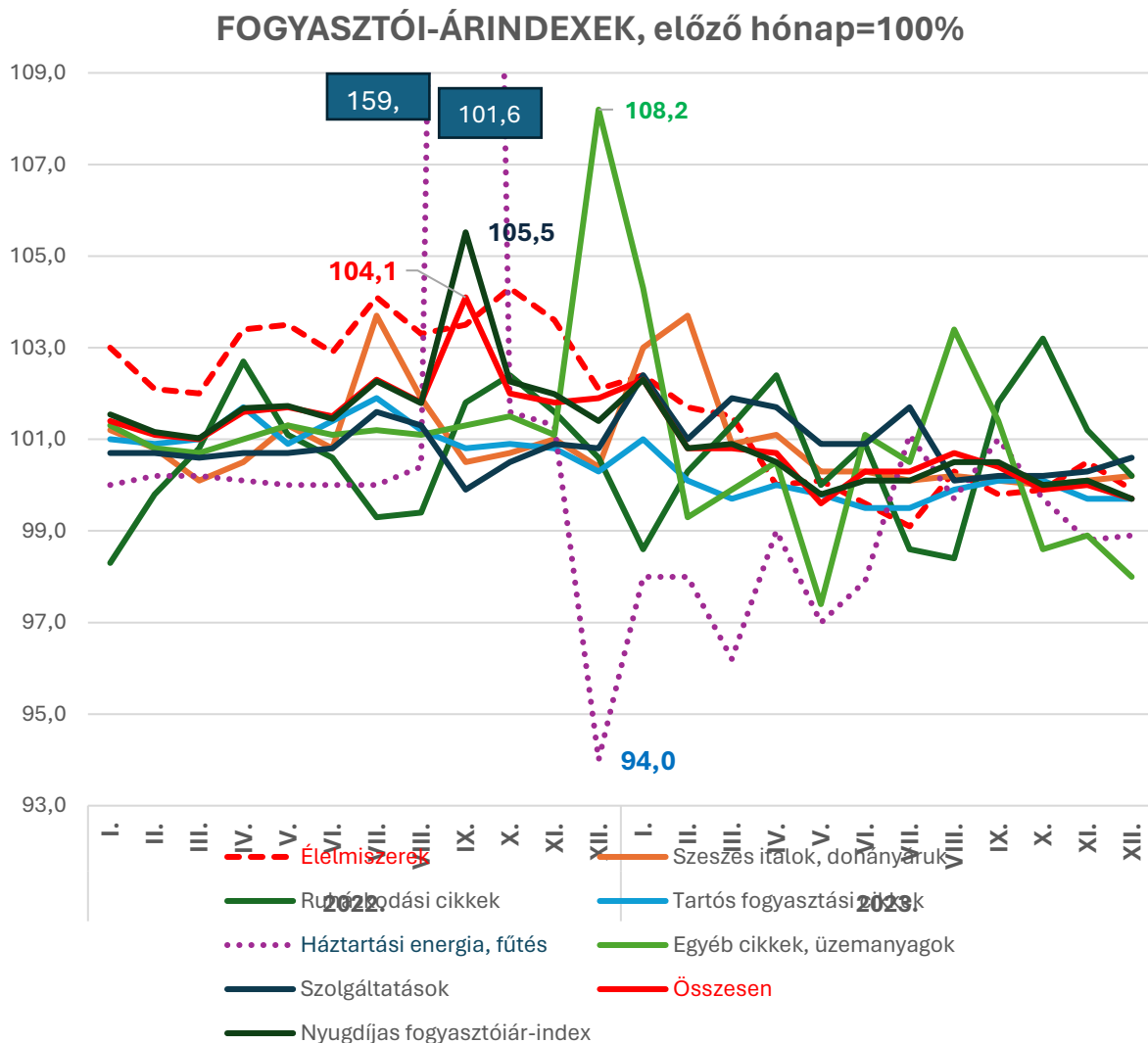
Az infláció leküzdése

A pandémia, majd az orosz-ukrán háború és a világon bekövetkezett egyéb nehézségeket is okozó eseményei hatására kialakult gazdasági helyzet következtében inflációs nyomás nehezedett a fejlett országokra. 2023 utolsó hónapjaiban gyors ütemben csökkent ugyan az árindex, de a maginfláció még mindig viszonylag magas szintje arra utal, hogy az áremelkedés dinamikája csak fokozatosan tér vissza a korábbi évtized alacsony értékeihez. Erre utal az Európai Unióban kiemelkedően magas infláció, valamint az élelmiszerek és az energia árának viszonylag magas szintje egyaránt. Az Európai Unióban a fogyasztói árak decemberben 3,4 százalékkal, míg az eurózónában 2,9 százalékkal emelkedtek az egy évvel korábbihoz képest. Az 5,5 százalékos magyarországi infláció az EU tagországai között a hatodik legmagasabb volt, több mint másfélszerese az Unió és csaknem kétszerese az euró-zóna átlagának.

Az tagállamok fogyasztói számára a decemberi élelmiszerárak 5,9 százalékkal, az eurózónában 6,1 százalékkal nőttek a 2022. decemberi árszintekhez viszonyítva, míg a magyar fogyasztók

számára a magas bázishoz képest is még 2,4 százalékkal haladták meg az előző évit. Az Európai Unión belül Magyarországon mérték a második legmagasabb maginfláció értéket. 2023-ban az energiahordozók és a feldolgozatlan élelmiszerek nélkül számított fogyasztói árindex az Európai Unió 27 tagállamának átlagában 4,3 százalék, az eurózónában 3,9 százalék, hazánkban 7,8 százalék volt. A magyarországinál csupán Romániában volt magasabb a maginfláció értéke 8,5 százalékkal.

A fogyasztói árak 2023. decemberében 0,3 százalékkal mérséklődtek novemberhez, de még mindig magasabbak voltak 5,3 százalékkal az előző év decemberénél. 2023 év során 17,6 százalékkal, és az eltelt két évet számítva összességében 34,7 százalékkal emelkedtek a fogyasztói árak.

A hazai élelmiszerárak 0,1 százalékkal csökkentek egy hónap alatt. A friss zöldségeké 11,1 százalékkal, a tejtermékeké 1 százalékkal, az eszpresszókávée szintén 1 százalékkal drágult december folyamán, míg a sertézsiradéké 1 százalékkal, a sajtoké 1,1 százalékkal, a margariné 1,3 százalékkal, a dióé, a máké és a mogyoróé 1,5 százalékkal, a baromfihúsé 1,7 százalékkal, a liszté 2,3 százalékkal, a teáé 2,6 százalékkal, a cukoré 4,1 százalékkal, a friss hazai és déligyümölcsöké 7,6 százalékkal csökkent. A ruházati termékek ára 0,2 százalékkal, a szolgáltatásoké 0,6 százalékkal emelkedett, míg a tartós fogyasztási cikkeké 0,3 százalékkal csökkent az előző hónaphoz viszonyítva.

Az élelmiszer infláció 2023-ban drasztikusan megemelkedett, 25,9 százalékra, és ha az utóbbi két évet tekintjük, akkor már 58,6 százalékkal emelkedtek az árak.

A 2022. decemberi árakhoz képest 2023 decemberében az élelmiszerek fogyasztói ára 4,8 százalékkal, azaz az átlagos inflációnál kisebb mértékben emelkedett.

2023 decemberében az előző év utolsó hónapjához képest az egyes élelmiszerek ára jelentősen megemelkedett. A cukor ára csaknem másfélszeresére, 42,1 százalékkal, az óvodai, bölcsődei étkezése 18,6 százalékkal, az iskolai étkezése 18,1 százalékkal, a csokoládéé és a kakaóé 17,2 százalékkal, az üdítőitaloké 16,1 százalékkal, az eszpresszókávée 14,8 százalékkal, a gyümölcs- és zöldségleveké 12,6 százalékkal, az éttermi étkezése 11,5 százalékkal, a munkahelyi étkezése 11,4 százalékkal, a sertéshúsé 10,3 százalékkal, a fűszereké és ételízesítőké 9,9 százalékkal, a friss zöldségé szintén 9,9 százalékkal, a friss hazai és déligyümölcsöké 7,3 százalékkal, a párizsié és a kolbászféléké 6,5 százalékkal, a szalonnáé 4,7 százalékkal, a rizsé 4,3 százalékkal, a péksüteményeké 4,1 százalékkal, a marhahúsé 3,7 százalékkal, a burgonyáé 3,6 százalékkal emelkedett. A dohányárak ára 10 százalékkal, az égetett szeszesitaloké 6,6 százalékkal, a sörféléké 14,3 százalékkal, a boroké 8,8 százalékkal, az újságoké és a folyóiratoké 18 százalékkal, a virágoké és dísznövényeké 12,2 százalékkal, a gyógyszereké 7,9 százalékkal, a tanszereké és az írószereké 14,6 százalékkal volt magasabb, mint előző decemberben. Egy év alatt a ruházkodási cikkek ára 6,9 százalékkal emelkedett. Ugyanakkor mérséklődött az ára baromfihúsaknak 4 százalékkal, a margarinak 5,2 százalékkal, a kenyérnek 5,9 százalékkal, a tejnek 10,3 százalékkal, a száraztésztának 11 százalékkal, a vajnak 14,5 százalékkal, a sajtoknak 15,5

százalékkal, a sertézsiradéknak 16,4 százalékkal, a lisztnek 17,8 százalékkal, és a tojásnak is 18,1 százalékkal.

December hónapban a tartós fogyasztási cikkek ára 1 százalékkal mérséklődött a 2022 decemberéhez viszonyítva.

Az egyes cikkek közül a kerékpároké 5,2 százalékkal, az új személygépjárművéké 2,3 százalékkal nőtt, míg a használt személygépjárművéké 10,3 százalékkal, a televíziókészülékeké 3 százalékkal csökkent. A háztartási energia termékek ára 13,9 százalékkal csökkent. A távfűtésé változatlan maradt, míg a vezetékes gázé 29,6 százalékkal, az elektromos energiáé 3,5 százalékkal, a szénéé 3,9 százalékkal mérséklődött¹³. A tűzifa ára 0,6 százalékkal nőtt. A járműüzemanyagok ára 4,2 százalékkal csökkent az egy évvel korábbihoz viszonyítva. A szolgáltatások ára jelentősen megugrott, 12,4 százalékkal. A sportrendezvény és a múzeumi belépő ára 12 százalékkal, a járműjavítás 13,3 százalékkal, a háztartási szolgáltatás 13 százalékkal, a lakásjavítás és -karbantartás 11,7 százalékkal, az üdülési szolgáltatás 12 százalékkal emelkedett, és a postai szolgáltatás is 21,7 százalékkal drágább lett, mintegy évvel azelőtt. A szemétszállítás, a víz- és a csatornaszolgáltatás díja nem változott, de kétséges következménye lehet ennek, hogy az az infrastruktúra és szolgáltató tevékenység minőségromlását okozza-e. A színházjegy ára 25,1 százalékkal, a lakbér 12,2 százalékkal, a telefon-és az internetszolgáltatás díja 13,9 százalékkal emelkedett.

A nyugdíjas infláció, azaz a nyugdíjas fogyasztói kosárral számított árindex 2023 decemberében 0,3 százalékkal csökkent novemberhez, viszont 5,3 százalékkal emelkedett az előző év decemberéhez viszonyítva. 2023 év során 18,3 százalékkal, két év átlagában pedig 36,3 százalékkal nőtt a nyugdíjas árindex.

Decemberben a maginfláció – azaz a hatósági árak, nyers élelmiszerek és üzemanyagok figyelmen kívül hagyásával számított árindex – éves átlagban 7,6 százalék volt. Ez a szakértői vélemények szerint azt mutatja, hogy a következő hónapokban az un. bázishatás miatt várható ennek az árindexnek a csökkenése.

¹³ A fogyasztói árindex számítása és az ennek alapján közölt adatok megbízhatósága az utóbbi évben több esetben vált kritika tárgyává, így a vezetékes gáz és elektromos áram árváltozásának módszertana is. Erről a módszertani megjegyzések között szólunk.

Államháztartás, adósságállomány, adó-járulék alakulása

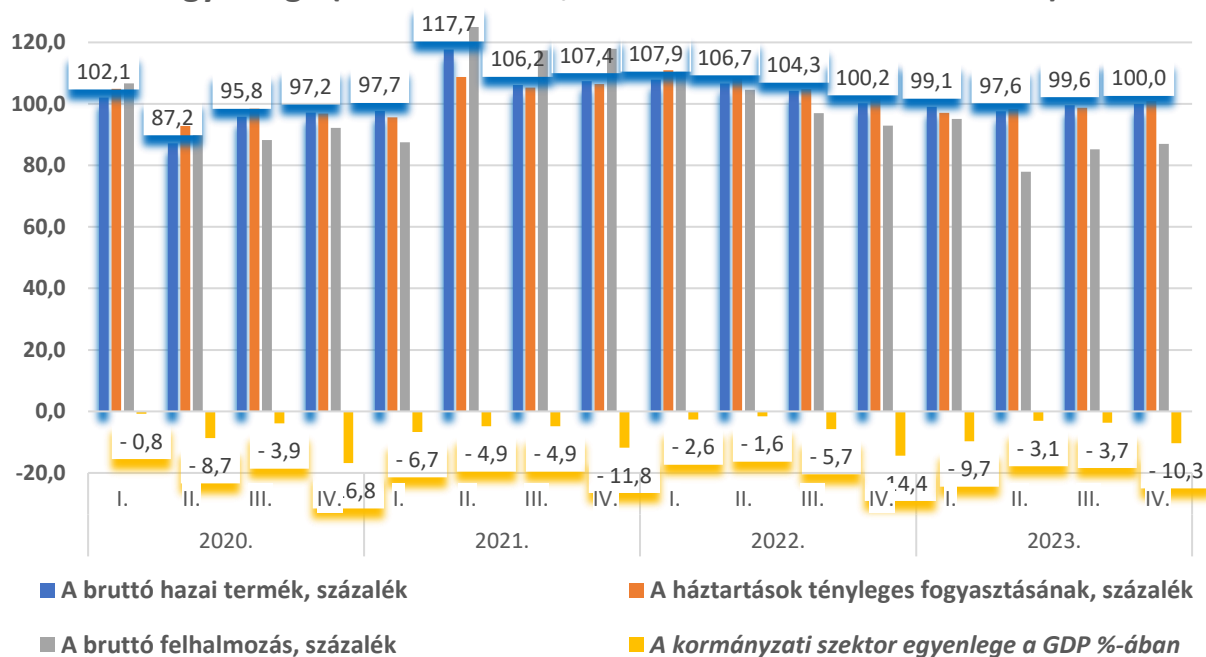
Az államháztartási hiány 2023 év során túllépte a költségvetési törvényben 2022 nyarán eredetileg meghatározott 3,9 százalékos mértéket, és az év során több alkalommal módosítani kellett. Végül az év végén a kormány döntésével megemelt 5,2 százalékos hiánycélt is túllépte. Az államháztartás 2023. évi pénzforgalmi hiánya a GDP 7,1 százalékát tette ki úgy, hogy december folyamán az Európai Unióból 964 milliárd forintnak megfelelő forrást kapott az államkincstár.

A 2023 év költségvetési folyamata egyértelműen mutatja, hogy a 2023 nyarán elfogadott 2024-es költségvetési törvény nem tartható. Elkerülhetetlenek a költségvetés bevételi és kiadási oldalát egyaránt érintő módosító intézkedések. A 2010-es évtized elejének sikeres fiskális majd azt követő évek monetáris eredményei a 2020-as évekkel kezdődő pandémia, energia válság, háború miatti gazdasági kényszerhelyzet a fejlett országokban, és így nálunk is komoly mértékű költségvetési hiányok kialakulását okozta. A jelentősen megnövelt költségvetési hiányok végül is több kedvezőtlen folyamat mellett az infláció meglódulásával járt. Rövid távon érdemi javulás még nem is várható az államháztartás helyzetében. Bár a 2024. évi költségvetési törvény 4 százalékos gazdasági növekedést és 2,9 százalékos államháztartási hiányt tartalmaz, ezek irreálisak. Az adósságszolgálati teher 2023-ban kialakult magas szintje önmagában is kétezer ötszáz milliárd forint államháztartási kiadást jelent. Így az államadósság után fizetendő kamatok nagyobbak az egészségügyi közkiadások teljes összegénél.

2023 évben jelentősen romlott az államháztartás nettó finanszírozási képessége és újra nőtt az államadósság. Az államháztartás hiánya 5.055 milliárd forint, a GDP 6,7 százalék-a volt. A bruttó államadósság a múlt év végére 55.084 milliárd forintra emelkedett az egy évvel korábbi 47.293 milliárd forint után. A bruttó államadósság december végén a GDP 73,5 százalékát tette ki, azaz 2023-ban 2,5 százalékponttal emelkedett.

Az államháztartás pénzforgalmi szemléletű konszolidált hiánya 2023 végén 4.593 milliárd forintot tett ki önkormányzatok nélkül számítva, azaz az éves hiánycél 135,1 százaléka volt. Az év folyamán a központi alrendszer 36.516 milliárd forint bevétele a törvényi előirányzat 100,4 százalékát tette ki, és a 41.109 milliárd forint kiadás pedig az éves előirányzat 103,4 százalékát érte el. A központi költségvetés deficitje 4.293 milliárd forint, az előirányzott éves hiány 120,5 százaléka volt.

A makrogazdaság főbb mutatói és a kormányzati szektor egyenlege (volumenindex, előző év azonos időszak=100%)

2023 évben a gazdálkodó szervezetek 3.633 milliárd forint adót fizettek, 25,5 százalékkal többet az előző évinél. A legnagyobb tételt a társasági adó jelentette, amelyből a kincstárnak 1.014 milliárd forint volt a bevétele, ez 35,8 százalékos bővülés. A második nagyobb tételt – mint az un. egyéb központosított bevételek – a környezetvédelmi termékdíjak, az elektronikus és időalapú útdíjak, és a bírságbevételek jelentik, és ezekből 570 milliárd forint került az államkincstárba, 3,3 százalékkal több, mint egy évvel korábban. Az elektronikus útdíjak befizetéséből 306 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, 10,4 százalékkal több az előző évinél. Az energia ágazatba tartozó cégek 435 milliárd forint adót fizettek, több mint kétszer annyit, mint a megelőző évben. A legnagyobb kiskereskedelmi vállalkozások 2023 évben 37,1 százalékkal több, 242 milliárd forint különadót róttak le, mint a megelőző évben. A kiskereskedelmi különadó egyrészt jelentős mértékben hozzájárulhatott az élelmiszerárak emelkedéséhez, másrészt folyamatos kritika tárgya az adófizetésre kötelezett külföldi tulajdonú cégek részéről.

2023 év során az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek összege 942 milliárd forint volt, kétszer annyi, mint 2022-ben. Ez részben az MVM által novemberben befizetett 309 milliárd forintos osztalékelőleg, másrészt pedig különböző állami vagyonelemek eladásából származik.

Az egyik legfontosabb forrás a fogyasztáshoz kapcsolt adókból származó bevétel. 2023 év során 9.054 milliárd forintot fizettek be, ami 3,9 százalékkal többlet az egy évvel korábbihoz viszonyítva.

Általános forgalmi adóból csak 1,8 százalékkal, míg jövedéki adóból 10,6 százalékkal több bevétel érkezett, az adómérték 2022. júliusi és 2023. januári emelésének eredményeként. A dohánytermékekhez kapcsolódóan 6,1 százalékkal, a járműüzemanyagokéhoz kapcsolódóan 12,4 százalékkal nagyobb lett a bevétel. A pénzügyi tranzakciós illetékből 13,6 százalékos emelkedéssel keletkezett 333 milliárd forint bevétel a kereskedelmi bankok és a kincstár növekvő befizetésének következménye.

2023-ban a lakosság összességében 4.333 milliárd forint adót fizetett. Az éves befizetés 1.189 milliárd forinttal több volt, mint 2022-ben. A gyermekes családoknak még a 2022. évi választás előtt visszatérítette a kormány az előző évi adóbefizetésüket ezért a személyi jövedelemadóból az alacsony bázis következtében 1.210 milliárd forinttal nagyobb, és az illetékekből 8 százalékkal kevesebb bevétel lett. A gépjárműadóból a bevétel az egy évvel azelőttivel azonos volt. A társadalombiztosítási alapokba 2023 évben 9.468 milliárd forint bevétele érkezett, 16,3 százalékkal nagyobb, mint megelőzően. A nyugdíjbiztosítási alap bevétele 20,6 százalékkal, az egészségbiztosítási alapé 11 százalékkal nőtt. Az elkülönített állami pénzalapok 2023-ban realizált bevétele 778 milliárd forint volt, ez 3 százalékkal elmaradt a korábbi évi bevételtől. Ennek a jogcímcsoportnak több mint felét jelenti a foglalkoztatási alap 400 milliárd forintos bevétele, amely 2023-ban 21,5 százalékkal volt kisebb az előző évinél. A nemzeti kutatási, fejlesztési és innovációs alap 151 milliárd forint bevételt jelentett, 0,6 százalékkal elmaradva az előző évitől.

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai 6 százalékkal nőttek 2023-ban és 12.932 milliárd forintot jelentettek. A költségvetési szervek kiadásai 10,5 százalékkal nőttek, míg a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokéi 0,4 százalékkal csökkentek. A kormány uniós programokra 5,9 százalékkal kevesebbet, 2.812 milliárd forintot fordított. A helyi önkormányzatok támogatása december végéig 1.177 milliárd forintba került a költségvetésnek, ami folyóáron 8,8 százalékos növekedés volt.

A nyugdíjbiztosítási alap kiadásai 20 százalékkal, 5.767 milliárd forintra bővült. Az egészségbiztosítási alap kifizetései 4.113 milliárd forintot jelentettek, ez 10 százalékos

növekedés volt. Ezen belül a legnagyobb összegben, 2.410 milliárd forinttal a gyógyító megelőző ellátásokat finanszírozta a költségvetés, ez folyóáron 9,4 százalékos emelkedés a 2022 évi kiadásokhoz mérten.

2023-ban sem növekedett a szociális és családtámogatásokra fordított kiadások GDP arányos mértéke. Ezekre a központi költségvetés 754 milliárd forintot költött, folyóáron 5,2 százalékkal többet, mint 2022-ben. Míg a családi támogatásokra fordított összeg 1 százalékkal nőtt, addig ezen a közgyógyellátás egyébként is szerény összegű kiadásai 4,3 százalékkal elmaradtak a megelőző év kiadásától. A foglalkoztatási alap 383 milliárd forint kiadást jelentett, ez 18,6 százalékos bővülés volt, a kiadások 29,3 százalékát a közmunkaprogram finanszírozására fordították.

Komoly finanszírozási nehézségeket okozott 2023-ban is a központi költségvetési szervek lejárt határidejű tartozásainak mértéke. A tartozások 58,9 milliárd forinttal csökkentek december során, de a hónap végén ezek összege még mindig 65,1 milliárd forint volt. Az adósság 98,4 százalékát, azaz 64 milliárd forintot ez évben is a Belügyminisztérium, mint az egészségügy és az oktatás állami intézményeinek fenntartója halmozta fel, azzal együtt, hogy december folyamán a fejezet tartozásaiból már 55,4 milliárd forintot törlesztettek. Az oktatás területén, a tankerületi központok december elejei 1.827 millió forintos adósságából 1.801 millió forintot kiegyenlített a minisztérium, így év végére 26 millió forint lejárt fizetési határidejű tartozás maradt. A Belügyminisztériumhoz tartozó egészségügyi intézmények adósságát az előző évek gyakorlatához hasonlóan csökkentette a fenntartó, a december elejei 97,3 milliárd forint adósságot 45,6 milliárd forinttal. A Honvédelmi Minisztériumhoz tartozó egészségügyi szolgáltatók adósságállománya is csökkent, így az egészségügyi szolgáltatást végzők tartozásai nyilvánosan elérhető adatok alapján elérték az 52 milliárd forintot.

2023 december végére a többi fejezet adósságállománya minimálisra csökkent, együttes összegük 1,1 milliárd forint volt. Figyelembe veendő, hogy az állam és szervezetei év végi adóssága döntően mértékben, a vizsgált évben 93,3 százalékban a vállalkozói szférától vont el pénzeszközöket. Ez azért is okozhat a gazdaság működésében nehézségeket, mert eszerint a kormányzat a központi költségvetés nem igazgatási feladatot ellátó szervei – így a közszolgáltatást nyújtó egészségügyi, és oktatási intézmények – által felhalmozott adósságnak a kiegyenlítését nem tartja a költségvetés feladatának.

2022 utolsó negyedében kezdett el igazán beindulni a magyarok állampapír-örülete, azon belül is elsősorban a Prémium Magyar Állampapírt keresték, amihez a meglóduló infláció nagyban hozzájárult, valamint az is, hogy az ÁKK vonzóbb kamattal kezdte el kínálni a konstrukciót. Bár a növekvő trend az állampapírpiacon egészét nézve még kitart, a PMÁP iránti kereslet az utóbbi hónapokban látványosan alábbhagyott. Ennek oka elsősorban a kamatozás feltételeinek a megváltozása, tavaly november óta ugyanis a PMÁP az első kamatperiódusra fix kamatot fizet, amivel az állam el tudja kerülni a 2023-as infláció fájó hatását a kamatkifizetésekben.

Ezzel párhuzamosan érdekes folyamatok zajlanak a befektetési alapok piacán: 2023-ban igen nagy összegek mentek kötvényalapokba: egy év alatt ez a kategória több mint 2000 milliárd forintnyi friss megtakarítást vonzott be. A felfutó értékesítésre több tényező is hatott: a szociális hozzájárulási adó bevezetését megelőző befektetői kereslet, az aktívabb értékesítési csatornák, valamint a vonzó hozamok, ami a csökkenő hozamkörnyezetnek volt köszönhető (a csökkenő hozamok pozitívan hatnak a kötvényalapok árfolyamára). A befektetési alapokban kezelt vagyon 2023 végére átlépte a 14 ezer milliárd forintot, a csak a lakosság kezében lévő befektetési jegy állomány pedig 2024 január végén a 9.000 milliárdot.

A negyedéves tranzakciók is alátámasztják, hogy 2023 második felétől már csökkenésnek indult az állampapírok iránti kereslet, miközben a befektetési alapok értékesítése erős maradt. 2023-ban az Optima volt a legkeresettebb alap, ez az egyetlen olyan sorozat, amelynek kezelt vagyona meghaladja az 1000 milliárd forintot.

A pénzügyi szektor helyzete és a hitelezési folyamatok

A pénzügyi szektor folyamatai 2023-ban számos izgalmas változással jártak¹⁴

- a globális, uniós és nemzeti szabályozási elvárások és az ezekhez kapcsolódó potenciális versenyhátrány
- az adminisztrációs terhek, a hatósági adatszolgáltatási kötelezettség növekedése

¹⁴ A közép-európai pénzügyi vezetők 2023-as gazdasági kilátásai és előrejelzései
Deloitte_CE_CFO_2023_Report.pdf

file:///C:/Users/belyo.pal/AppData/Local/Temp/MicrosoftEdgeDownloads/8d577961-9501-4ad9-b4b5-50bbad9cc952/Deloitte_CE_CFO_2023_Report.pdf

- a tőke- illetve likviditási követelmények szigorodása
- a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos előírások, mérőszámok, riportrendszer (Fenntarthatósági jelentés, SFDR) és az azokból eredő kockázatok
- az egyre gyakoribb hatósági vizsgálatok, súlyosbodó bírságok, növekvő szabályozási költségek
- a technológiai fejlődés, a digitális csatornák előtérbe kerülése, “open banking”, a pénzügyi termékek evolúciója – a fogyasztói elvárások változása,
- a belső folyamatok digitalizálása és hatékonyságnövelés - “paperless bank/office”
- a szinte azonnali reakciót kívánó, egyre komplexebbé váló belső és külső fenyegetettségek, valamint az ezek kezeléséhez szükséges banki fejlesztések
- a pandémia és annak hatásai.

A pénzügyi szektortól jelentős pénzügyi és emberi erőforrást igényelnek az iparági kihívások. Tevékenységünkkel az ügyfeleinket érintő kihívásokra szeretnénk választ adni, hogy azokat lehetőséggé tudják formálni.

A belső ellenőrzés szempontjából olyan kulcsfontosságú területekre kell összpontosítani, amelyek a gyorsan változó gazdasági környezetben nagyobb hangsúlyt kapnak. A világjárvány hatása és a fogyasztóknak okozott károk elkerülése miatt a pénzügyi szektor szabályozási környezete tovább bonyolódik. A szankciókkal kapcsolatos új követelmények is fokozták a pénzügyi bűnözéssel, csaláskockázat-kezeléssel és kiberbiztonsággal szembeni elvárt tudatosságot. Az ellenőrzési stratégiák megfelelő méretezése és tervezése elengedhetetlen a kontrollfunkciók számára a sikeres 2023-as év teljesítéséhez.

Összességében a pénzügyi szektor számára a rugalmasság, innováció és ügyfélközpontúság kiemelten fontos lesz a változó környezetben. A kontrollfunkcióknak fel kell ismerniük és kezelniük a kockázatokat, hogy a szervezet egészséges működése és a bizalom fenntartása biztosítva legyen a jövőben.

A Deloitte Central Europe CFO felmérése már 2010 óta gyűjti össze és elemzi több mint 600 pénzügyi vezetőjének véleményét, betekintést nyújtva terveikbe és aggodalmaikba, az általuk felismert legfőbb veszélyekbe és prioritásokba, továbbá a kockázatokhoz való hozzáállásukba és a sikerhez jelenleg létfontosságúnak tartott tényezőikbe.

A tanulmánynak köszönhetően részletes összefoglalót kaphatunk gazdasági vezetők kilátásairól, valamint a véleményükről, hogy szerintük melyek azok a szempontok, amelyek a leginkább befolyásolni fogják a vállalatuk teljesítményét 2023-ban. Ezek a tényezők az inflációs nyomástól és más kritikus üzleti kockázatoktól kezdve a stratégiai prioritásokig és a finanszírozási megfontolásokig terjednek, amelyek leginkább foglalkoztatják gondolataikat ebben a kihívásokkal teli időszakban.

A hitelezési folyamatok 2023-ban Magyarországon számos érdekes tendenciával járnak. A bankok mintegy egyharmada tervez szigorítást a sztenderdekben az év első felében. Ezzel párhuzamosan a forintHITELEK és hosszabb lejáratú hitelek iránti kereslet csökkenésére, míg a devizahitelek és rövid lejáratú hitelek esetében a kereslet további élénkülésére számítanak¹⁵. A vállalatok bankokkal szemben fennálló hitelállománya 2023 harmadik negyedévében 11%-kal nőtt, míg a lakossági hitelállomány 3%-kal bővült a 2022 harmadik és 2023 második negyedéve között. Nemzetközi trendekkel összhangban a hazai hiteldinamika lassult.

A banki extraprofitadó és a kamatstop mellett a nem teljesítő hitelek állományának emelkedése is kihívást jelent a magyar bankszektor számára. Az állami programok azonban lehetőséget kínálhatnak a stabilizálásra és a gazdasági kilábalásra.

Összességében a hitelezési folyamatok alakulása függ a gazdasági helyzettől és a bankok stratégiájától. A változások már 2023-ban elindulhatnak, és a pénzügyintézeteknek alkalmazkodniuk kell az új kihívásokhoz.

A vállalatok bankokkal szemben fennálló hitelállománya 6 százalékkal, míg a háztartási hitelállomány 2,7 százalékkal bővült 2023-ban. Az új hitelkihelyezések volumene 2023 negyedik negyedévében a teljes vállalati szegmensben 9 százalékkal, míg a kkv-hitelek esetében 2 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakának szintjétől. A bankok háztartásokkal kötött hitelszerződéseinek értéke 10 százalékkal növekedett a negyedik negyedévben, ezen belül a lakáscélú hitelszerződések értéke 21 százalékkal bővült. Az MNB Hitelezési felmérése alapján a negyedik negyedév során a válaszadó intézmények a vállalati hitelek esetében érdemi keresletváltozást még nem tapasztaltak, míg a lakáscélú hitelek és a

¹⁵ *Hitelezési folyamatok - 2024. február (mnb.hu)*

<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/hitelezesi-folyamatok/hitelezesi-folyamatok-2024-februar>

fogyasztási hitelek iránt a kereslet élénkülését érzékelték. 2024 első felében a bankok többsége tovább erősödő keresletre számít a lakossági hitelek terén és a beruházási hitelek piacán is élénkülésre számítanak.

A hitelintézetek nem-pénzügyi vállalatok felé fennálló hitelállománya 2023 negyedik negyedévében 376 milliárd forinttal bővült. A vállalati hitelállomány éves növekedése ezzel 6 százalékot tett ki, ami az előző év végéhez képest a nemzetközi trendeknek megfelelő lassulást jelent. Előzetes adatok alapján az éves nagyvállalati hiteldinamika 9 százalékot, míg a kkv hiteldinamika 4 százalékot ért el 2023-ban. A hazai vállalati hitelállomány növekedési üteme európai uniós összehasonlításban a hetedik legmagasabb, és meghaladja a visegrádi régió országaiban megfigyelt átlagos növekedési ütemet (3,1 százalék).

Az új hitelkihelyezések volumene 2023 negyedik negyedévében a teljes vállalati szegmensben 9 százalékkal, míg a kkv-hitelek esetében 2 százalékkal maradt el az előző év azonos időszakának szintjétől. 2023-ban összességében az új szerződéskötési volumen a teljes vállalati szegmensben 3, míg a kkv szegmensben 17 százalékkal maradt el az azt megelőző év aggregált szerződéskötéseitől. A támogatott vállalati hitelek aránya a negyedik negyedévben az előző negyedévtől érdemben nem különbözve 27 százalékot tett ki az újonnan kötött, nem folyószámla-jellegű szerződéseken belül, mely azonban jelentős csökkenés az év első felében látott 46 százalékhoz képest. A kkv szegmensben hasonló mérséklődés volt megfigyelhető. A negyedik negyedévben a támogatott hitelek aránya 41 százalékot tett ki, míg a 2023-as év első felében még 56 százalékot ért el. A piaci alapon kötött vállalati hitelszerződések átlagos kamatlába összességében lekövette a kamatkörnyezet csökkenését a negyedév során. Ezzel az újonnan szerződött, éven belül változó kamatozású, jelentős részben piaci alapon kötött vállalati forinthitelszerződések átlagos kamatszintje a kisösszegű hitelek esetében 13,6 százalékot, míg a nagyösszegű hitelek esetében 12,3 százalékot tett ki 2023 év végén.

A Hitelezési felmérésben részt vevő bankok 2023 negyedik negyedévében összességében változatlanul hagyták a vállalati hitelfeltételeket, melyen 2024 első félévében sem szándékoznak változtatni. A negyedik negyedévben a bankok szűk köre, mintegy nettó 6 százaléka tapasztalta a kereslet csökkenését a vállalati hitelek iránt, ezen belül a hosszú lejáratú hitelek iránt 2 százalékkal tapasztalt keresletcsökkenést, ellenben a devizahitelek iránt 24 százalékkal erősödő hitelkeresletről számolt be. A következő fél évre előretekintve a válaszadók

23 százaléka összességében újra élénkülő hitelkeresletet vár a vállalati hitelek iránt, a hosszú lejáratú hitelek piacán a bankok nettó 44 százaléka vár keresletbővülést.

A hitelintézeti szektor háztartási hitelállománya 2023 negyedik negyedévében 96 milliárd forinttal bővült a folyósítások és törlesztések eredőjeként. A háztartási hitelállomány éves növekedése ezzel 2,7 százalékot tett ki, így folytatódott az éves növekedési ütem fokozatos lassulása. A 2023-ban megfigyelt lassulás mögött a bizonytalanná váló gazdasági kilátások, a csökkenő reálbérek, valamint az infláció letörését célzó, szigorú monetáris kondíciók eredményeképp visszaeső hitelkihelyezések állnak. A hazai hiteldinamika európai uniós összehasonlításban a középmezőnyben helyezkedik el, és a visegrádi régió országaiban megfigyelt átlagos növekedési ütemmel összhangban alakult (2,6 százalék).

Az új hitelkihelyezések a 2022 negyedik negyedéves alacsony kibocsátáshoz képest összességében bővültek. A háztartási hitelkibocsátás 2023 negyedik negyedévében 10 százalékkal, ezen belül a személyi kölcsönöké 43 százalékkal, a lakáshiteleké pedig 21 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi volument. A korábban magas hitelkihelyezéssel jellemezhető babaváró hitelek volumene éves összehasonlításban ötödével esett vissza a 2022 végi erőteljes előrehozott kereslet bázisátása miatt. A szabad felhasználású jelzáloghitelek negyedik negyedévi kibocsátása a befektetési motivációk lecsengésével éves összevetésben 14 százalékkal csökkent.

2023 decemberében a bankok átlagosan 7,3 százalékos kamat (THM: 7,6 százalék) mellett nyújtották a piaci alapú lakáshiteleket, az állami kamattámogatásokat is figyelembe véve pedig a teljes lakáshitelpiacon az ügyfelek által fizetendő átlagos kamat 6,5 százalékot tett ki az év végén. Az önkéntes THM plafon 2023. október 9-i bevezetését követő tapasztalatok alapján a bankok többsége csökkentette a kondíciós listákban szereplő kamatozatokat, ugyanakkor több intézmény esetében a korábban alkalmazott kedvezmények egy része is mérséklődött. 2023 negyedik negyedévében az államilag kamattámogatott hitelek aránya az újonnan szerződött lakáshiteleken belül 22 százalékot tett ki.

A Hitelezési felmérésre adott válaszok alapján 2023 negyedik negyedévében a hitelintézetek összességében nem változtattak a lakáscélú hitelek sztenderdjein, míg a fogyasztási hitelek feltételein a bankok 15 százaléka lazított. A negyedik negyedév során a válaszadó intézmények

mind a lakáscélú hitelek-, mind a fogyasztási hitelek iránt a kereslet élénkülését tapasztalták, amelynek további erősödésére számítanak 2024 első félévében.

Háztartások pénzügyeinek alakulása

2023-ban sem javult jelentősen a magyar háztartások pénzügyi helyzete bár a recesszió nem volt olyan mély, mint a pandémia idején. 2023 során tovább romlott a családok fizetőképessége, ami a lakossági hitelek bedőléséhez vezethet. Az Intrum Fizetőképességi Indexe¹⁶, (IFI) a már 2022 negyedik negyedévben átlagosan 2,3-as értéket vett fel, ami 2013 óta a legkisebb volt, a megelőző év azonos időszakához viszonyítva pedig a csökkenés több mint 90 százalékos. A fizetőképességet befolyásolja a foglalkoztatottság, a jövedelmek és az áremelkedések – így 2023-ban is főleg a kétszámjegyű infláció. Az energiahordozók árainak emelkedése és a stagnáló bérek miatt kerültek rosszabb helyzetbe a háztartások. A háztartások helyzetét tovább tetézte a benzin ár-sapkájának megszüntetése – emiatt a fizetőképesség decemberben érte el a mélypontot. A lakosság elsősorban a globális gazdasági problémák hatásait érzi.

Az energiapiac bizonytalansága és a kínai gazdaság gyengélkedése világszerte gátolja a gazdasági növekedést. Azonban a fejlett gazdaságok lakossági és vállalati szektora jelentős tartalékokkal rendelkezik. Azokban az országokban általános, hogy nem emelkedett magasra a háztartások eladósodottsága, sőt a megtakarítási ráta rég nem látott szintre emelkedett, amit többek között a pandémia alatt folyósított támogatások eredményeztek. Ezen megtakarítások egy része tompította a recesszió negatív hatását.

Magyarországon az európai átlagnál kisebbek a lakosság tartalékai, emiatt nagyobb a kockázata annak, hogy sok háztartás válik fizetésképtelenné. 2023-ban fordulat állt be nemteljesítő hitelek statisztikáiban, részben a hitelmoratórium vége miatt. A hitelmoratórium bevezetésével 2020 végén még csökkentek a nem teljesítő hitelek, de 2022 harmadik negyedévtől már 3,9 százalékra nőtt a 90 napon túli késedelemmel rendelkező személyi hitelek aránya. A makrogazdasági folyamatok arra engednek következtetni, hogy 2023-tól növekedhet a lakossági nemteljesítő hitelek aránya.

¹⁶ *Intrum és a GKI fizetőképességi jelentése*

2023 végén is készültek felmérések a lakosság anyagi helyzetéről¹⁷. Az év során átlagosan 40.616 forintot, az egy évvel korábbinál 14 százalékkal többet tettek félre havonta azok a lakosok, akik tudtak megtakarítani. Legtöbbjük a váratlan helyzetekre vagy pénzügyi tartalék céljából takarékoskodnak, és sokan valamilyen nagyobb értékű vásárlást terveznek, például lakást vagy autót vásárolnának.

A válaszadók több mint 85 százalékának van megtakarítása. Csökkent azok aránya, akik semmilyen megtakarítással sem rendelkeznek. A magyar háztartások 52 százaléka úgy érzi, romlott az anyagi helyzete az utóbbi 2-3 évben, 2022-ben a romlást bevallók aránya még 44 százalék volt. 2019-ben a magyaroknak még 70 százalék tartotta fontosnak, hogy takarékoskodjon, 2023-ban arányuk 82 százalékra nőtt.

A lakossági felvételekből megtudható sok részlet a lakosság pénzügyi tudatosságáról. A megtakarítók 55 százaléka minden hónapban ugyanannyit tesz félre, míg 45 százalékuk csak annyit, amennyije a hónap vagy az év végén pénzügyi jövedelméből megmarad. A legtöbben váratlan helyzetekre (55 százalék), illetve pénzügyi tartaléknak (53 százalék) tesznek félre, de 38 százalékuk nagyobb kiadásra, lakás vagy autó vásárlására gyűjt. Negyedik helyen az időskori öngondoskodás áll (33 százalék), míg nyaralásra a megkérdezettek 15 százaléka, drágább elektronikai eszközre 14 százalékuk, oktatásra, képzésre pedig 12 százalékuk tesz félre.

A magyar megtakarítók még mindig a korábban megszokott pénzügyi megtakarítást használja, így elsősorban valamilyen biztosításban (25 százalék), illetve megtakarítási számlákon tesznek félre (24 százalék). Számosan tartják a spórolt pénzüket folyószámlán (35 százalék) és készpénzben is (30 százalék). 2019-ben még csak 22 százalékuk tette a "párnacihában" a megtakarított készpénzét. A válaszadók 15 százalékának nyugdíjpénztári megtakarítása van, arányuk négy éve még csak 7 százalék volt. Az értékpapír-befektetések aránya 8 százalékról 13 százalékra emelkedett, az ingatlanbefektetéseké érdekes módon 15 százalékról 11 százalékra csökkent.

¹⁷ *Meglepő felmérés látott napvilágot: így alakultak idén a háztartások megtakarításai*
<https://www.hellovidek.hu/gazdasag/2023/10/25/meglepo-felmeres-latott-napvilagot-igy-alakultak-iden-a-haztartasok-megtakaritasai>

Az egész EU-ra kiterjedő háztartási vagyonszámlálás friss adatai alapján a magyarok nettó átlagvagyonuk a tagországok rangsorának végén van¹⁸. A legfelső 10 százalékba tartozó magyarok családok átlagos vagyonuk megközelítette a 190 millió forintot, míg a legszegényebbeké a 2 millió forintot sem ér el. Ha ingatlan befektetésről vagy kötvény tulajdonról van szó, akkor a legjobb 5-ben vannak a magyar családok.

2021-ben a magyar háztartások nettó átlagvagyonuk 105 ezer eurót tett ki. Nálunk csak a lettek és a litvánok végeztek rosszabb helyen az uniós tagországok között. Nem meglepő, hogy a többi EU tagállamhoz hasonlóan, a magasabb jövedelmi osztályban lévők átlagvagyonuk magasabb.

Magyarországon a leggazdagabb 10 százalék nettó átlagvagyonuk mintegy 490 ezer euró, ami mintegy 188 millió forintnak felelt meg, mindeközben a legszegényebb 20 százalék esetében ez kevesebb, mint 2 millió forint. Korcsoportok szerinti bontásban is érdekesek a vagyoni adatok, a legtöbb EU-s országban az 55-64 év közöttiek rendelkeznek a legmagasabb átlagvagyonnal. Magyarországon ez a 45-54 év közöttiekre igaz.

Míg a lakóingatlanok tulajdonlása esetén Magyarország ott van a top 3-ban, a szlovákok és a litvánok után, de az autóval rendelkező háztartásoknál már a sor legvégén vagyunk 61 százalékkal, míg a legtöbben Cipruson, majd Máltán rendelkeznek gépjárművel.

A befektetési jegyek terén is jócskán lemaradnak a magyar háztartások: itthon csupán 3,5 százalékuk rendelkezik befektetési alappal, miközben a fejlett országokban az átlag is 13 százalék, több országban 20 százalék felett van. A kötvény vásárlásoknál viszont a top 5-ben van a magyar lakosság, a magyar háztartások 9 százaléka rendelkezik valamilyen értékpapírral, ami leginkább a lakossági állampapírok. A magyar háztartásnál csak az ír, olasz és máltai rendelkezik nagyobb arányban kötvénnyel. A tőzsdei részvényeket azonban a magyar háztartások alig 2 százaléka birtokol, míg az eurózóna átlaga 11 százalék.

¹⁸Az EU-ban háromévente elvégzik a háztartási vagyonszámlálást (Household Finance and Consumption Survey, HFCS)
https://hvg.hu/gazdasag/20230916_vagyoni_helyzet_Magyarorszag_Europai_Unio_haztartasok_felmeres_HFCS_haz_gepjarmu_allampapir_befektetes

A nyugdíj megtakarítással és/vagy életbiztosítással rendelkező magyar háztartások nagyjából a középmezőnyben vannak a 17 százalékos aránnyal, de az eurózóna átlagától így is jócskán lemaradva.

Tőzsdei folyamatok, a tőzsdei vállalatok

A Budapesti Értéktőzsde kiemelkedően sikeres volt 2023-ban¹⁹. A BUX index 38%-kal emelkedett, és 60.620 ponton zárta az évet, ez 38,4%-os éves növekedést jelentett. A részvénytőzsdén a kapitalizációja elérte a 15 ezer milliárd forintot. 7 új részvénykibocsátó lépett be a tőzsdére és 1.560 milliárd forintnyi kötvényt bevezetése történt.

Ezek az eredmények azt mutatják, hogy a Budapesti Értéktőzsde továbbra is fontos szereplő a hazai és nemzetközi tőkepiacon. A Magyar Nemzeti Bank számára is alapvető fontosságú a hazai tőkepiaci ökoszisztéma további fejlesztésében.

2023-ban a Budapesti Értéktőzsde vezető tőzsdeindexe, a BUX index a február-márciusi megtorpanás után egyenletesen növekedett. Az index dinamikusan követte a globális tendenciákat, a regionális piacokhoz képest erősen teljesítve. A nemzetközi tőkepiaci hangulatot is a geopolitikai feszültségek, valamint a korábbi évek kríziseinek gazdasági hatásai befolyásolták. Bekövetkezett egyes részvények visszarendeződése, a piaci volatilitás mérséklődése is. Ezek oka elsősorban az inflációs nyomás enyhülésére és az energiapiaci viszonyok normalizálódása volt. 2023-ban tanúi lehettünk

- a technológiai szektor jelentős bővülésének,
- a kriptoeszközök visszaszorulásának és
- időnként a kötvényhozamok drasztikus csökkenésének.

A december végi 60.620 pont novemberhez képest 4,5 százalékos, míg év elejéhez képest 38,4 százalékos növekedést jelent. December 20-án volt a legmagasabb a BUX értéke, akkor 61.061 ponton zárt, míg a legalacsonyabb értéken március 17-én volt a mutató, 40.771 ponton. 2022

¹⁹ <https://www.economx.hu/tozsdek-piacok/bux-budapesti-ertektozsde-reszveny-index-mol-otp-richter.782781.html>

októberében állt az index utoljára ennél lejjebb, akkor ugyanis a befektetői hangulat az európai recessziós aggodalmak miatt kedvezőtlené vált.

A kereskedés március második felétől már újra fellendült, a részvényindex kisebb-nagyobb megszakításokkal emelkedett. A BÉT-re áprilisban visszatértek a külföldi befektetők, a és Budapesten a nyári hónapokban is jól alakult a kereskedés, pedig a nyugati tőzsdéken jellemző volt a volatilitás.

A BUX augusztus 17-én pedig 56.470 ponttal először döntött történelmi csúcst. Ennek oka, hogy a befektetők értékelték a gazdasági környezet javulását, az uniós forrásokról szóló kedvező tárgyalásokat és világszinten csökkentek a recessziós félelmek.

BUX 58 ezer pont alá esett szeptember közepén a kamatemelésről szóló amerikai hírek és a gázai konfliktus miatt, a nemzetközi tőzsdei hangulattal együtt.

A részvények éves forgalmának első helyein, ahogy a korábbi években is az OTP Bank, a Richter Gedeon és a MOL állt. Negyedik helyre az OPUS, az ötödik helyet a Magyar Telekom került. Decemberben - az éves szinten is vezető - az OTP részvényeivel bonyolódott legnagyobb értékű kereskedés.

2023-ban fontos eseményként a kibocsátói kör is tovább bővült. A Prémium kategóriában a hazai tőkepiac első euró alapú bevezetéseként a Shopper Park Plus, a Standard kategóriában a BÉT, a Big George Reit és a Civódta Group, a BÉT középvállalati platformján, az Éneden a Vertikal Group, a Chanelen Smart Home és a STRT Holding kerültek. Történt kilépés is a tőzsdetagok sorából, szeptemberben a Magyar Nemzeti Bank elrendelte az OTT-ONE Nyrt. részvényeinek törlését terméklistáról, amiért a technológiai cég sorozatban nem tett közzé jelentéseket az eredményeiről.

A befektetési szolgáltatók éves versenyét 1.139 milliárd forinttal az ERSTE nyerte, a WOOD & Cimpányi és a Concorde tőzsdetagok előtt.

A Budapest Tőzsde árupiaci szekciója azonban visszafogott évet zárt, az összforgalom csupán 5 milliárd 170 millió forintot volt.

A 2023 évi tőzsdei kereskedésnek jót tettek az infláció csökkenéséről és az uniós források folyósításáról szóló hírek, így a tőzsdeindex az év utolsó hónapjában többször is történelmi rekordot döntött, december közepén átlépte a 60 ezer pontos szintet. Az idei zárócsúcst december 20-án dőlt meg 61.061 ponttal. A lendület csak az ünnepi időszak közeledtével csökkent ismét, a befektetők jelentős része ugyanis ekkor eladta az elmúlt időszakban megerősödött részvényeit²⁰.

A Magyar Telekom heti és éves összevetésben is kiemelkedően teljesített, főképp az év utolsó harmadában erősödött jelentősen. Árfolyama egy hét alatt 19 forinttal, 2,87 százalékkal 682 forintra emelkedett több mint 402 millió forintos forgalom mellett. 2022 végéhez képest 101,18 százalékkal erősödött.

Az OTP az utolsó héten 0,32 százalékkal, 50 forinttal 15 800 forintra emelkedett, összforgalma megközelítette a 7,3 milliárd forintot. Részvényei 2022 végéhez képest 56,28 százalékkal értek többet.

A Mol 0,14 százalékos, 4 forintos erősődéssel 2826 forintig jutott a pénteki zárásra, heti forgalma több mint 2,68 milliárd forint. Árfolyama éves szinten 8,61 százalékkal nőtt.

A Richter 0,57 százalékos, 50 forintot emelkedett az utolsó héten, a pénteki záráskor 8750 forinton állt, forgalma elérte az 1,71 milliárd forintot. A 2022 végi szintjéhez képest 5,42 százalékkal erősödött.

A kis és közepes részvények indexe, a BUMIX 1,48 százalékkal, 77 ponttal emelkedve 5.283 ponton zárta az évet. A tavalyi záráshoz képest 46,56 százalékkal nőtt.

Összességében a tőzsdei folyamatok és gazdasági helyzet Magyarországon dinamikusan változott, és a különböző tényezők befolyásolták a gazdasági teljesítményt és az inflációt.

²⁰ <https://bse.hu/site/Magyar/tartalmak/Rolunk/Sajtoszoba/Sajtokozlomenyek/kozel-40-szazalekos-bux-novekedest-hozott-2023-a-budapesti-ertektozsden>

V. Társadalmi, gazdasági változások és hatások

Magyarországon a 2011 évi népszámlálás adatai alapján meghatározott lakónépesség száma 2024. január 1-én 9.580 ezer főt tett ki²¹. A népességünk száma a *természetes fogyás* következtében 2023-ban 42 ezer fővel csökkent, ami 0,6 ezrelékponttal csökkent és 4,4 ezrelék volt.

2023-ban 700 állampolgárunk ment külföldre, legfőképpen munkavégzés céljából ki. Ez 2010 óta a legmagasabb szám. A 33.700 fővel 2010 óta összesen 324.179 magyar hagyta el az országot. A kivándorlás az évtized közepéig erőteljesen nőtt, majd lelassult. A folyamatos csökkenés oka részben az, hogy Nagy-Britannia vonzereje visszaesett, az európai uniós kiválásával.

2020-hoz viszonyítva háromnegyedével nőtt meg Magyarországról elmenők száma. A legnépszerűbb ország 2019 óta Ausztria. 2023-ban már többen költöztek oda, mint ahányan tíz évvel korábban összesen elhagyták az országot. A kivándorlók egy része visszatér Magyarországra, de számuk 2010 óta csak 2019-2021 között haladta meg az elköltözőkét. Elsősorban a brexit-hatására, másrészt a Covid alatti leállások miatt sokan elveszítették kinti megélhetésüket.

A magyarországi népesség csökkenésének a migráció mellett a természetes fogyás a másik oka, azaz a születések számának jelentős elmaradása a halálozások számától. A természetes népességfogyás jelenleg Magyarországon az egyik legnagyobb az Európai Unióban.

A **születési arányt**²² számos tényező befolyásolja. Ezek a tényezők összetett módon hatnak egymásra, és a születési arány változása sokféle okra vezethető vissza. A tanulmányunkban elemzett folyamatok komoly hatással vannak hazánk lakónépességének változására, amelyet a költségvetéssel jelentősen befolyásolni, alakítani lehet. Lényegesek a következő területek, így

- gazdasági és társadalmi környezet - a gazdaság fejlettsége, a munkahelyi lehetőségek és a társadalmi jólét,

²¹ A nemzetközi vándorlás KSH által megfigyelt adatait is figyelembe véve

²² Lásd módszertani megjegyzések

- nők oktatása és fogamzásgátlás - az oktatás és a fogamzásgátlás hozzáférhetősége befolyásolja a születési arányt. Jól informált nők hajlamosak később gyermeket vállalni és kevesebb gyermeket szülni,
- kulturális normák és vallás - a családtervezés során egyes vallások/kultúrák magasabb születési arányt preferálnak,
- egészségügyi ellátás és anyai mortalitás - színvonalas egészségügyi ellátás és alacsony anyai mortalitás magasabb születési arányt eredményezhet,
- demográfiai átmenet - a gazdaság fejlődése és a társadalom modernizációja lassíthatja a népesség növekedését,
- nők jogai és társadalmi egyenlőség: a társadalmi egyenlőség, a nők jogainak védelme és segíti a családtervezést és a születési arány javítását,
- politikai intézkedések - a családi támogatások, adókedvezmények, a szülési szabadság és a magyar kormány családpolitikai intézkedései jelentősen befolyásolhatják a születési arányt.

Mindezek alapján is egyértelmű, hogy a magyar gazdaság és társadalompolitika, így a költségvetés fontos részét képezi a kedvező demográfiai folyamatok segítése. Az éves költségvetési törvény részét képezi a demográfiai előrejelzés is.

Népesség, népmozgalom folyamatai

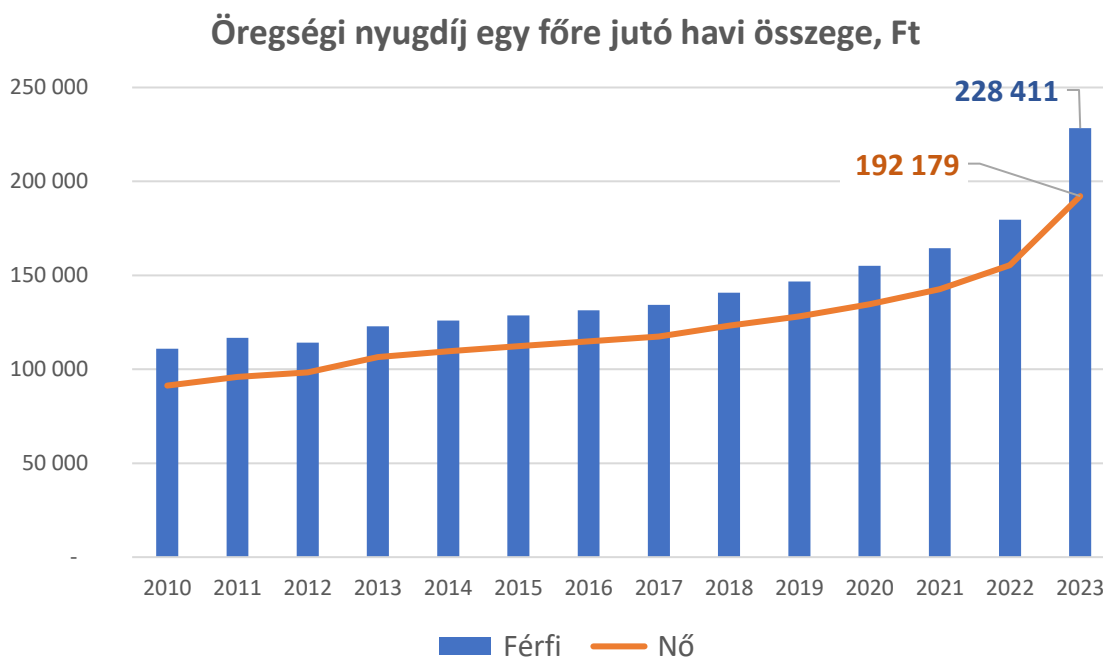
2023 évben 85.200 gyermek született, számuk 3,7 százalékkal alacsonyabb az előző évinél és sokkal kevesebb - 8,4 százalékkal - kevesebb, mint 2021-ben. A születési arányszám 8,9‰, ez 0,2 ezrelékponttal alacsonyabb az egy évvel, és 0,6 ezrelékponttal a két évvel ezelőttinél.

A teljes termékenységi arányszám 2023 év során csupán 1,5 volt, 2022-ben 1,52 és két évvel előbb még 1,56. 2023-ban házasságot is kevesebben kötöttek. Az 50.200 esküvő egyötöddel kevesebb (21,6 százalék) volt, mint egy éve, és majdnem egyharmaddal (30,4 százalék) kevesebb, mint 2021-ben. Így a házasságkötési arányszám 5,2 ezrelék volt, 1,4 ezrelékponttal alacsonyabb a 2022 évinél és 2,2 ezrelékponttal a két évvel megelőzőnél.

2023 évben 127.200 haláleset történt, ez 6,8 százalékkal kevesebb az előző évinél és 18,3 százalékkal a két évvel korábbinál. A halálozási arányszám 13,3 ezrelék volt, ami 0,8 ezrelékponttal alacsonyabb a 2022-es és 2,7 ezrelékponttal a 2021-es adatnál. A

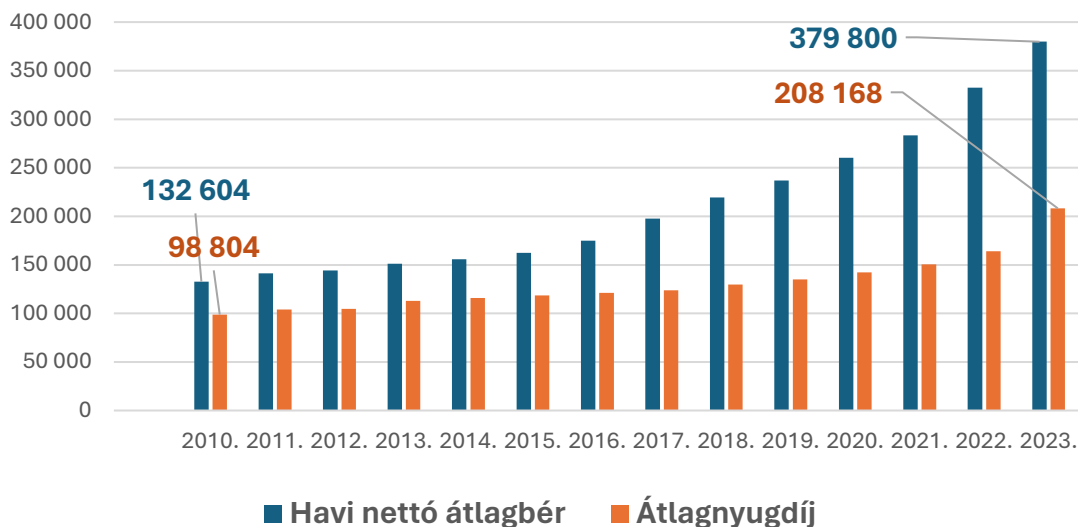
csecsemőhalálozási arányszám is valamelyest kedvezőbb, 2023-ban 3,1 ezrelék volt, 0,5 ezrelékponttal csökkent egy év alatt.

Fejlett társadalmak – így hazánk – egyik fontos időszerű problémája a nyugdíjas korosztály helyzetének javítása, a nyugdíj-ellátás ellehetetlenülésének kikerülése. 2023 elején összesen 2 millió 400 ezer ember kapott nyugdíjat vagy egyéb, nyugdíjszerű ellátást, és ennek 62 százaléka nő volt.

Magyarországon az öregségi nyugdíj 248 415 forintos átlagos összege 2023. január elsején Budapesten volt a legmagasabb. Ez az országos átlagnál 40 ezer forinttal magasabb érték volt. A legalacsonyabb, Bács-Kiskun megye átlagot a fővárosi adat 63 ezer forinttal haladta meg. A férfiak ellátása – amely általában hosszabb szolgálati időt, a magasabb keresettel magyarázható – több mint 32 ezer forinttal nagyobb a nők nyugdíjánál. A nyugdíjszerű ellátásban - árvaellátás, özvegyi nyugdíj, megváltozott munkaképességű vagy egyéb járandóság esetén - részesülők 2023 januárjában, a nyugdíjemelést követően átlagosan havi 190.606 forintot kaptak, amely 27,1 százalékos növekedés volt az egy évvel korábbinál. A havi 300 ezer forintnál nagyobb összegű ellátásban részesülő nyugdíjasok körülbelül 266 ezer fő volt, számuk folyamatosan növekszik. A többség pedig jellemzően 140-180 ezer forint közötti összegből gazdálkodik havonta. A nyugdíjak mediánértéke mindössze 185 ezer forintra volt.

Átlagbér és átlagnyugdíj havi értéke, Ft/fő

Munkaerőpiac helyzete, a foglalkoztatottság

2023 negyedik negyedév átlagában a foglalkoztatottak száma 4.740 ezer fő volt, ez 38 ezer fővel, 0,8 százalékkal több volt, mint egy évvel megelőzően²³. A közfoglalkoztatottak átlagos száma 63 ezer főt tett ki, ami 9,5 százalékkal kevesebb az egy évvel azelőttinél és 107 ezer fő 12 hónapnál rövidebb ideje külföldön dolgozó volt, számuk 7,5 százalékkal elmaradt a 202-es adattól.

A munkaerőpiacon 2023 október és december között a lakossági adatfelvétel szerint – a közfoglalkoztatottakat és az egy évnél rövidebb ideje külföldön dolgozókat nem számítva, de a gyed, gyes miatt távol lévő 129 ezer főt figyelembe véve – összesen 4 millió 570 ezer főt foglalkoztattak, azaz 0,8 százalékkal többet, mint 2022 negyedik negyedévében.

A hazai foglalkoztatottnak tekintett külföldön dolgozó százezer fő magyarral együtt a 15-64 éves népesség foglalkoztatási rátája 75 százalék, csupán 0,5 százalékponttal magasabb volt az egy évvel korábbianál. A 25-54 évesek – amely a legjobb munkavállalási korcsoport - foglalkoztatási aránya 2023 utolsó 3 hónapjának átlagában 88,3 százalék volt, 0,2

²³ KSH mintavételes lakossági felmérése szerint. LÁSD módszertani megjegyzések

százalékponttal lényegében nem változott. Az 55-64 évesek 69,6 százalékos foglalkoztatási aránya viszont 2,8 százalékponttal meghaladta a megelőző azonos értékét.

Átlagosan 220 ezer fő volt aktív munkanélküli a negyedik negyedévben, 31 ezer fővel, 16,3 százalékkal több a 2022 évi utolsó 3 hónaphoz viszonyítva. A munkaerőfelvétel során 2023 harmadik negyedévében viszont az aktív munkanélküliek mellett még 120 ezren válaszolták, hogy szeretnének ugyan dolgozni, de esélytelennek látják ezért nem is kerestek aktívan munkát. A munkanélküliségi ráta²⁴ a vizsgált időszakban a korábbiaknál már magasabb, 4,4 százalék volt, 0,6 százalékponttal az egy évvel megelőzőnél. Változatlan a 25 éven aluliak igen magas, most 14,7 százalékos munkanélküliségi ráta. Ráadásul egy év alatt 3,6 százalékponttal emelkedett. Hasonlóan a munkaerőpiac nehézsége a tartós munkanélküliség magas szintje. Az sőt arányuk 1,8 százalékponttal meg is egy év alatt. 2023 végén a munkanélküliség átlagos időtartama n 9,3 hónap volt, ez ugyan nem nőtt, de igen magas mérték.

Hasonló, de havi adatokat közöl a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat. A nyilvántartott álláskeresők száma 2023 végén 225 ezer fő. Ez a létszám 1.200 fővel, 0,5 százalékkal kevesebb volt, mint novemberben, és 5.400 fővel, azaz 2,3 százalékkal volt kevesebb, mint 2022 december végén. 2023 decemberében a foglalkoztatók 38 ezer új álláshelyet kínáltak, 59 százalékkal többet, mint novemberben, és 93 százalékkal többet, mint a megelőző év decemberében. Az egyébként alacsony mértékű kínálata a versenyszférának, azaz un. piaci munkahelyeknek 48 százalékkal nőtt. A támogatott munkahelyek pedig 163 százalékkal emelkedett. A decemberben bejelentett új álláshelyek több mint felét (52,7 százalék) közmunka végzésére kínálták.

Az utolsó negyedévi adatokhoz képest kissé eltérnek az év utolsó hónapjának számai. December végén – a negyedéves átlaghoz képest alacsonyabb volt ugyan – a nyilvántartott 25 éven aluli munkanélküliek aránya, csupán 9,9 százalék, de e csoport mintegy fele (49,3 százalék) még első munkahelyét kereste, eléggé kilátástalanul. A munkanélküliek mintegy harmadának nem volt szakképzettsége. Az álláskeresők két ötöde legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezett. A középfokú végzettséggel rendelkezők teszik ki az álláskeresők 51 százalékát. A munkanélküliek között a felsőfokú végzettségűek aránya 8,3 százalék.

²⁴ az aktív munkanélküliek figyelembevételével meghatározott mutató

Kedvezőtlen az is, hogy az álláskeresők egyharmada 55 éven felüli volt, ők elhelyezkedés szempontjából kiszolgáltatott korcsoportot képviselnek.

A szociális gondoskodás egyik fontos eleme a munkanélküli ellátás. A jelenleg 3 hónapig folyósított támogatás - amely más tagországban legalább 6-9 hónapig jár – figyelembe véve az újra-elhelyezkedésig mért átlagos időtartamot, igen szigorú. A munkanélkülieknek csupán alig több mint harmada (36,3 százalék) volt jogosult álláskeresői támogatásra. Ennek összege is alacsonynak tartható az egyéb bérekhez, ellátásokhoz viszonyítva. A mindössze 90 napon keresztül folyósítható támogatás egyhavi összege legfeljebb a minimálbérrel egyenlő. Emellett 2023 végén a keresetpótló juttatás legalább 120 ezer forintos, legfeljebb a minimálbérrel azonos összegű, mérlegelésen alapuló, illetve a nyugdíj előtti, a minimálbér 40 százalékaival azonos 92.800 forintos álláskeresői segélyben, azaz szociális támogatásban az álláskeresők egyötöde részesült. Sajátos, és Unióban is szokatlan helyzetet jelent, hogy a nyilvántartott munkanélküliek több mint kétötöde teljesen ellátatlanul maradt.

A régiókban és vármegyékben eltérő arányban, de komoly területi problémákkal jellemezhető a munkaerőpiac. A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya Észak-Magyarországon 10,1 százalék, Észak-Alföldön 7,3 százalék, míg Dél-Dunántúlon 6,7 százalék. A munkanélküliségi ráta Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében 11,5 százalékos, Nógrád vármegyében 10,1 százalékos, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében 8,1 százalékos, Somogy vármegyében 8 százalékos, Heves vármegyében 7,3 százalékos, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében 7,2 százalékos volt. További négy vármegyében ezeknél némileg kisebb volt, de még mindig az országos átlagot meghaladta a munkanélküliség, így Békés vármegyében 6,7 százalékos, Hajdú-Bihar vármegyében 6,6 százalékos, Baranya vármegyében 6,4 százalékos, Tolna vármegyében 5,5 százalékos mutató jellemzi a munkaerőpiacot.

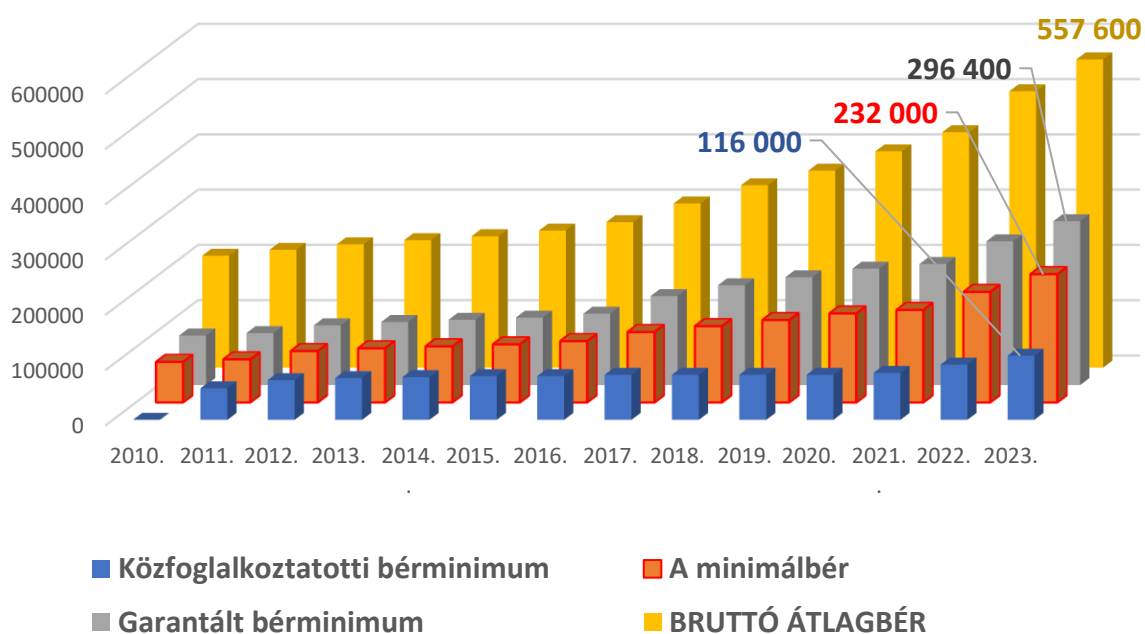
Az elmúlt évtizedben folyamatosan csökkent a közfoglalkoztatottak száma, 2023 decemberében 66 ezer főt foglalkoztattak ezen a módon. Ez 0,2 százalékkal több volt a novemberi, de már 1,7 százalékkal kevesebb, mint előző év decemberében. A teljes munkaidőben dolgozó közmunkások bruttó átlagkeresete 117.200 forint volt, ami 17,2 százalékkal magasabb összeg az előző évinél. Ily módon a nettó keresetük reálértéke viszont az 0,3 százalékkal csökken. Átlagos keresetük a jogszabályban előírt minimálbérnek a felét (49,9 százalék) érte el.

Az intézményi munkaügyi statisztika²⁵ 2023 év során a vállalkozásoknál, a költségvetési szerveknél és a nonprofit szervezeteknél – a közfoglalkoztatottakat is beleszámítva – 3 millió 672 ezer alkalmazottat mért. Ez a létszám 0,9 százalékkal több, mint előző évben. A közfoglalkoztatottak nélkül az alkalmazottak létszáma 1,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit. A költségvetési intézményeknél – a közfoglalkoztatottak nélkül – teljes munkaidőben 602 ezer fő dolgozott, 1 százalékkal kevesebb, mint 2022-ben.

Keresetek és jövedelmek növekedése

A nemzetgazdaságban a teljes munkaidőben foglalkoztatottak bruttó átlagkeresete 2023 év átlagában 571.200 forint volt. Ez az összeg 14,2 százalékkal magasabb, mint egy évvel korábban. A bruttó medián kereset 450 ezer forintot ért el, ez csak 15,7 százalékkal volt több az egy évvel korábinál. Fontos mutató a medián kereset, amely 21,2 százalékkal kisebb volt az átlagkeresetnél. A versenyszférában – a közfoglalkoztatottak bére nélkül számítva – a 582.700 forintos átlagkereset 16,2 százalékkal haladta meg a 2022 évi kereset szintjét. A költségvetési intézményekben 572.300 forintra nőtt a keresetek átlaga, így ez 6,4 százalékkal lett magasabb az előző évinél.

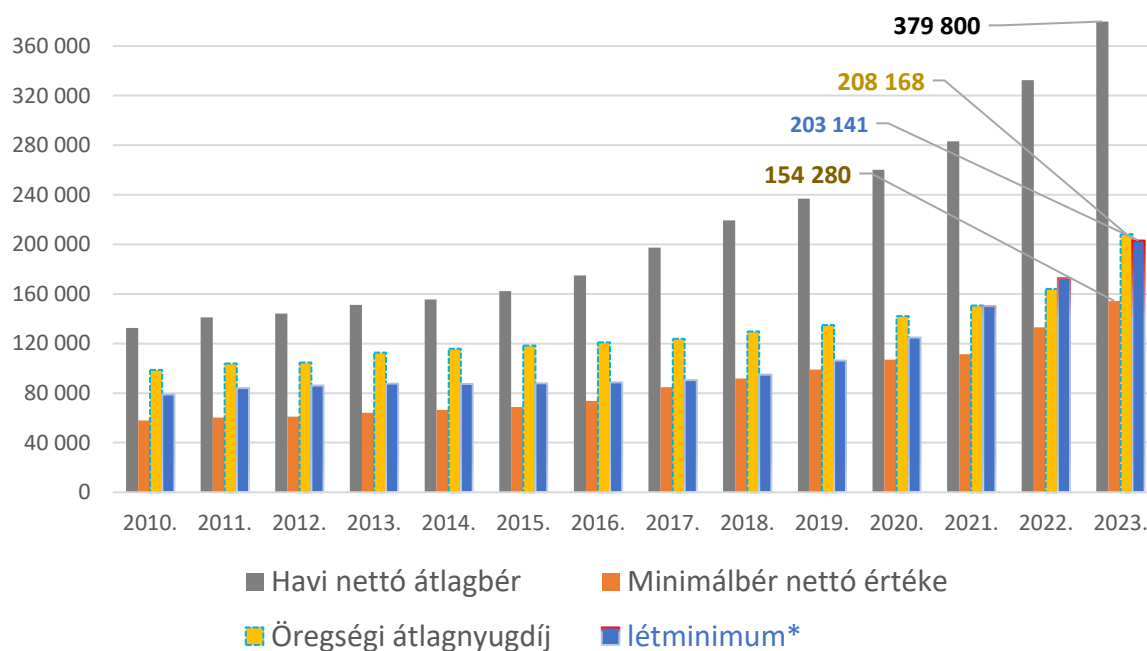
AZ EGYES BÉREK HAVI ÖSSZEGE, Ft

²⁵ Lásd módszertani megjegyzések

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak nettó átlagkeresete 2023-ban 379.800 forintot ért el. A bruttó keresettel azonosan, 14,2 százalékkal emelkedett egy év alatt. A 17,6 százalékos infláció következtében csökkent a teljes foglalkoztatotti körre számított reálkereset 2,9 százalékkal. A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számított 387.500 forint nettó átlagkereset 16,2 százalékkal volt nagyobb az előző évinél. A költségvetési intézményekben ezen időszakban a közfoglalkoztatottak bére nélkül 380.600 forintos nettó átlagkereset ugyancsak a bruttó átlagkereset nevedésének mértékével azonos 6,4 százalékos bővülést mutat. A közszférában viszont a reálkereset számottevően, 9,5 százalékkal csökkent.

Bérek, nyugdíj és létminimum, Ft/Fő/hó

A lakosság betétállománya 2023 decemberében 397 milliárd forinttal emelkedett, és ezzel 12.139 milliárd forintra nőtt. A forintbetétek volumene 415 milliárddal, a devizabetéteké a tranzakciók eredményeként 39 milliárd forinttal csökkent, de az árfolyamváltozások eredményeként 21 milliárd forinttal megnőtt. Az Államadósság Kezelő Központ adatai szerint 2023 december végén a lakosság birtokában 10.077 milliárd forint értékű állampapír volt, az év eleji állománynál 16,9 százalékkal több.

A lakosság hitelállománya 2023 decemberében 30 milliárd forinttal emelkedett, és a hónap végén 10.145 milliárd forintot volt. A forinthitelek 28 milliárd forinttal, míg a devizahiteleké az ártértékelések eredményeként 2 milliárd forinttal emelkedett. A korábban kezdődő kedvező folyamat eredményeként a lakossági devizahitelek aránya december végén a teljes lakossági hitelvolumennek már csak 0,3 százalékát tette ki. A háztartások hitelállománya a tranzakciók következtében 47 milliárd forinttal bővült.

A fogyasztás szintje és szerkezetének változása

2023-ban Magyarországon a fogyasztási szintet alapvetően meghatározta, hogy decemberben a fogyasztói árak átlagosan 5,5 százalékkal haladták meg az egy évvel korábbiakat, a háztartások egy főre jutó éves bruttó jövedelme 2,5 millió forint volt, ami nominálisan 8,5 százalékos növekedést jelentett az előző évhez képest, azaz a reáljövedelem csak 3,4 százalékkal emelkedett. A szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett lakosság aránya 19,3 százalék volt. és a jövedelmi egyenlőtlenségek tovább mérséklődtek.

A legteljesebb statisztikai képet a 2022 évi KSH elemzésben találjuk²⁶. 2022-ben hazánkban tovább nőtt a háztartások jövedelme. Az egy főre jutó éves bruttó jövedelem 3 millió 84 ezer forint volt, 17,6 százalékkal több, mint az előző évben. Az egy főre jutó éves nettó jövedelem (16,9 százalékos növekedés mellett) 2 millió 245 ezer forintot tett ki. A reáljövedelem 2,0 százalékkal nőtt. 2015 és 2022 között a háztartások egy főre jutó nettó jövedelme reálértéken 43,6 százalékkal emelkedett.

Továbbra is kedvező a háztartások jövedelemszerkezete, 2022-ben az összes jövedelem háromnegyede munkavégzésből származott, ez az arány 2015-ben csupán 69,0 százalék volt. Ezzel párhuzamosan évről évre csökkent a társadalmi jövedelmek részesedése, 2022-ben 22,6 százalék volt, szemben a 2015. évi 29,0 százalékos részesedéssel. Az egyéb jövedelmek hányada kismértékben nőtt, 2,4 százalékot tett ki 2022-ben.

Az egy főre jutó éves bruttó munkajövedelem (17,6 százalékos növekedés mellett) 2 millió 313 ezer forintot ért el 2022-ben. Ennek 88 százalék-a munkaviszonyból származott, ami egy főre vetítve 2 millió 43 ezer forintot jelentett, 16,5 százalékkal haladta meg a 2021. évit. Az összes

²⁶ *Helyzetkép | 2022 (ksh.hu)*

<https://ksh.hu/s/helyzetkep-2022/#/kiadvany/a-haztartasok-eletszinvonala>

társadalmi jövedelem egy főre vetítve (15 százalékos növekedés mellett) 698 ezer forint volt. Az ennek mintegy 80 százalék-át kitevő öregségi ellátások éves átlagos növekedése 16,5 százalék volt, összege egy főre vetítve éves szinten 557 ezer forintot tett ki. A gyermekekkel kapcsolatos ellátások egy főre jutó éves összege (7,4 százalékos növekedés mellett) 102 ezer forint volt.

Az egyéb jövedelem egy főre jutó éves összege 73 ezer forintot ért el, másfélszeresét az előző évinek. Idetartoznak az ingatlankiadásból, befektetésekből származó jövedelmek, a háztartások egymás közötti transzferjei, valamint 2022-ben az szja-visszatérítésből származó bevétel is.

A legalsó és a legfelső jövedelmi ötödben számottevően eltér a jövedelemszerkezet. A legszegényebb ötödbe tartozó háztartások körében a munkajövedelem részaránya 69,8, a társadalmi jövedelmeké 28,2 százalék, miközben a leggazdagabb háztartások esetében 79,7 százalékot képviselt a munkajövedelem, a társadalmi jövedelem pedig 16,9 százalékot.

A legmagasabb egy főre jutó jövedelemmel éves szinten az egyedülálló, 65 év alatti férfiak rendelkeztek 2022-ben, átlagosan 4 millió 893 ezer forinttal, ami másfélszerese volt az országos átlagnak, és 23,9 százalékkal nagyobb volt a 65 év alatti egyedülálló nők jövedelménél.

A gyermektelen háztartások relatív jövedelmi pozíciója kismértékben javult, míg a gyermekeseké kismértékben romlott 2021-hez képest. Előbbiek egy főre jutó jövedelme 16,2 százalékkal meghaladta az országos átlagot, utóbbiaké 16,4 százalékkal elmaradt tőle. A gyermekes háztartások közül a két felnőttből és egy gyermektől álló családok jövedelme megegyezett az országos átlaggal, a többi háztartástípusé alatta volt. A három- vagy annál több gyermekes háztartások egy főre jutó jövedelme 5,9 százalékos növekedés mellett az országos átlag alig kétharmadát tette ki. Szintén jóval átlag alatti jövedelemmel rendelkeztek az egyszülős háztartások, egy főre vetítve éves szinten 2 millió 296 ezer forinttal.

A jövedelmi helyzetet leginkább az iskolai végzettség és ezzel összefüggésben a gazdasági aktivitás befolyásolja. 2022-ben a felsőfokú végzettségű referenciaszeméllyel rendelkező háztartásokban az egy főre jutó éves bruttó jövedelem 4 millió 310 ezer, az alacsony végzettségűek esetében 1 millió 793 ezer forint volt. Előbbi közel 40 százalékkal meghaladta az országos átlagot, utóbbi 42 százalékkal elmaradt attól.

A legrosszabb jövedelmi helyzetben a munkanélküli referenciaszeméllyel rendelkező háztartások voltak, náluk az éves bruttó jövedelem az országos átlagnak alig több mint felét tette ki.

Az aktív háztartások egy főre vetített éves átlagos bruttó jövedelme 3 millió 271 ezer forintot ért el, 14,9 százalékkal meghaladta az előző évit.

A háztartások jövedelmi helyzete regionálisan jelentősen eltért. A legmagasabb jövedelemmel a budapesti háztartások rendelkeztek, egy főre vetítve 3 millió 986 ezer forinttal, ami 29,2 százalékkal meghaladta az országos átlagot. A háztartások jövedelmi helyzete Észak-Magyarországon volt a legkedvezőtlenebb, ahol az egy főre jutó éves bruttó jövedelem 2 millió 630 ezer forintot tett ki, 14,7 százalékkal kevesebbet az országos átlagnál. 2021-hez képest az egy főre jutó éves bruttó jövedelem Közép-Dunántúlon és Pest régióban nőtt a legnagyobb mértékben, 24,3, illetve 24,2 százalékkal, a legkevésbé pedig a Dél-Alföldön, 10,4 százalékkal. A háztartások jövedelmének szerkezete regionálisan kiegyenlítettebbé vált az előző évekhez képest, a munkajövedelem részaránya az összjövedelmen belül valamennyi régióban 70 százalék fölött volt.

A háztartások szubjektív véleményét tükrözik azok az adatok, amelyek arra vonatkoznak, hogy szerintük fejenként mekkora havi jövedelemre lenne szükségük bizonyos megélhetési szintekhez. Minél kedvezőbb jövedelmi helyzetben van egy háztartás, annál magasabb az egy-egy megélhetési szinthez tartozó szubjektív jövedelemelvárás. Az átlagos szinthez a legalsó ötödben lévők fejenként minimum havi 136 ezer, a legfelső ötödben lévők pedig minimum 258 ezer forintot tartanak 2023-ban szükségesnek a megélhetéshez.

Az egy főre jutó összes személyes célú kiadás 1 millió 715 ezer forint volt, folyó áron 15,6, a fogyasztóiár-emelkedést is figyelembe véve reálértéken 1,0 százalékkal növekedett az egy évvel korábbihoz képest. 2015 és 2022 között a háztartások egy főre jutó kiadása reálértéken 29,0 százalékkal nőtt. 2022-ben a szolgáltatási kiadások újra emelkedésnek indultak, vendéglátásra és szálláshely-szolgáltatásra 15,2, kultúrára, szórakozásra 5,8 százalékkal többet költött a lakosság reálértéken, mint 2021-ben. Az élelmiszerek és alkoholmentes italok (27,6 százalékos) drágulása következtében a háztartásban fogyasztott élelmiszerek és alkoholmentes italok volumene az előző évhez képest 7,1 százalékkal csökkent.

A fogyasztás nagysága a jövedelmi helyzettel mutatja a legerősebb összefüggést: minél magasabb egy háztartás jövedelme, annál többet költ. Az alsó jövedelmi ötödben 773 ezer, a legfelsőben 3 millió 49 ezer forint volt az egy főre jutó éves fogyasztási kiadás. Az összes kiadás az előző évhez képest folyó áron az alsó jövedelmi ötödben 14,0, a legfelsőben 16,8 százalékkal bővült. A leggazdagabbak és a legszegényebbek közötti különbség érdemben nem változott, a legfelső jövedelmi ötödben élők 3,9-szer többet költöttek egyéni fogyasztásukra, mint a legalsó ötödben lévők. Alapvető szükségleteik kielégítésére a háztartások mind az öt jövedelmi szegmensben az összes kiadásukból arányaiban többet fordítottak az előző évinél, a legfelső ötödbe tartozók esetében 52,1, a legszegényebb jövedelmi ötödbe tartozóknál 62,3 százalék volt ez a hányad.

Minél fejlettebb régióban, illetve nagyobb lélekszámú településen élt egy háztartás, annál magasabb volt fogyasztási kiadása. Egy főre vetítve Budapest lakossága költötte a legtöbbet, éves szinten 2 millió 213 ezer forintot, ez az összeg 29,0 százalékkal haladta meg az országos átlagot. A kiadás éves összege 1 millió 879 ezer forintot tett ki a vármegyeszékhelyeken és megyei jogú városokban, 1 millió 392 ezer forintot a községekben. Az alföldi és az északi régiók fogyasztása évek óta a felzárkózás jeleit mutatja, azonban az egy főre jutó kiadások 2022-ben még mindig elmaradtak az átlagostól, Észak-Alföldön 14,3, Észak-Magyarországon 10,3 százalékkal.

A háztartások helyzete

2023-ban sem javult jelentősen a magyar háztartások pénzügyi helyzete bár a recesszió nem volt olyan mély, mint a pandémia idején. 2023 során tovább romlott a családok fizetőképessége, ami a lakossági hitelek bedőléséhez vezethet. Az Intrum Fizetőképességi Indexe²⁷, (IFI) a már 2022 negyedik negyedévben átlagosan 2,3-as értéket vett fel, ami 2013 óta a legkisebb volt, a megelőző év azonos időszakához viszonyítva pedig a csökkenés több mint 90 százalékos. A fizetőképességet befolyásolja a foglalkoztatottság, a jövedelmek és az áremelkedések – így 2023-ban is főleg a kétszámjegyű infláció. Az energiahordozók árainak emelkedése és a stagnáló bérek miatt kerültek rosszabb helyzetbe a háztartások. A háztartások helyzetét tovább tetézte a benzin ár-sapkájának megszüntetése – emiatt a fizetőképesség decemberben érte el a mélypontot. A lakosság elsősorban a globális gazdasági problémák hatásait érzi.

²⁷ *Intrum és a GKI fizetőképességi jelentése*

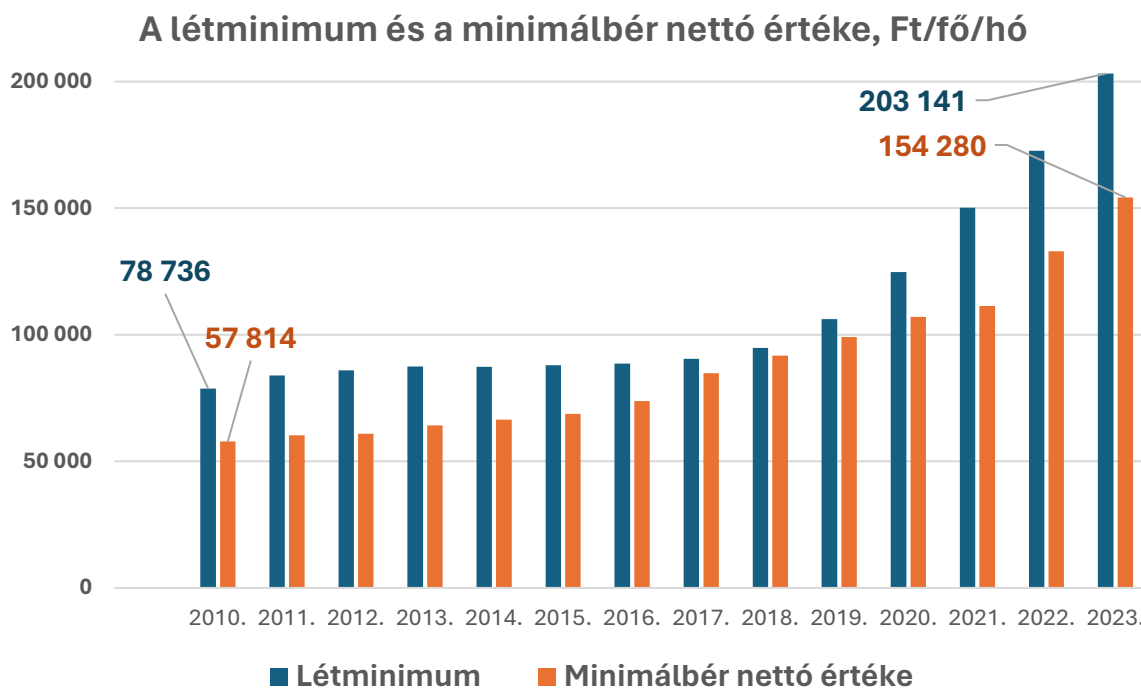
Az energiapiac bizonytalansága és a kínai gazdaság gyengélkedése világszerte gátolja a gazdasági növekedést. Azonban a fejlett gazdaságok lakossági és vállalati szektora jelentős tartalékokkal rendelkezik. Azokban az országokban általános, hogy nem emelkedett magasra a háztartások eladósodottsága, sőt a megtakarítási ráta rég nem látott szintre emelkedett, amit többek között a pandémia alatt folyósított támogatások eredményeztek. Ezen megtakarítások egy része tompította a recesszió negatív hatását.

Magyarországon az európai átlagnál kisebbek a lakosság tartalékai, emiatt nagyobb a kockázata annak, hogy sok háztartás válik fizetéseképtelenné. 2023-ban fordulat állt be nemteljesítő hitelek statisztikáiban, részben a hitelmoratórium vége miatt. A hitelmoratórium bevezetésével 2020 végén még csökkentek a nem teljesítő hitelek, de 2022 harmadik negyedétől már 3,9 százalékra nőtt a 90 napon túli késedelemmel rendelkező személyi hitelek aránya. A makrogazdasági folyamatok arra engednek következtetni, hogy 2023-tól növekedhet a lakossági nemteljesítő hitelek aránya.

2023 végén is készültek felmérések a lakosság anyagi helyzetéről²⁸. Az év során átlagosan 40.616 forintot, az egy évvel korábbinál 14 százalékkal többet tettek félre havonta azok a lakosok, akik tudtak megtakarítani. Legtöbbjük a váratlan helyzetekre vagy pénzügyi tartalék céljából takarékoskodnak, és sokan valamilyen nagyobb értékű vásárlást terveznek, például lakást vagy autót vásárolnának.

A válaszadók több mint 85 százalékának van megtakarítása. Csökkent azok aránya, akik semmilyen megtakarítással sem rendelkeznek. A magyar háztartások 52 százaléka úgy érzi, romlott az anyagi helyzete az utóbbi 2-3 évben, 2022-ben a romlást bevallók aránya még 44 százalék volt. 2019-ben a magyaroknak még 70 százalék tartotta fontosnak, hogy takarékoskodjon, 2023-ban arányuk 82 százalékra nőtt.

²⁸ *Meglepo felmérés látott napvilágot: így alakultak idén a háztartások megtakarításai*
<https://www.hellovidek.hu/gazdasag/2023/10/25/meglepo-felmeres-latott-napvilagot-igy-alakultak-iden-a-haztartasok-megtakaritasai>

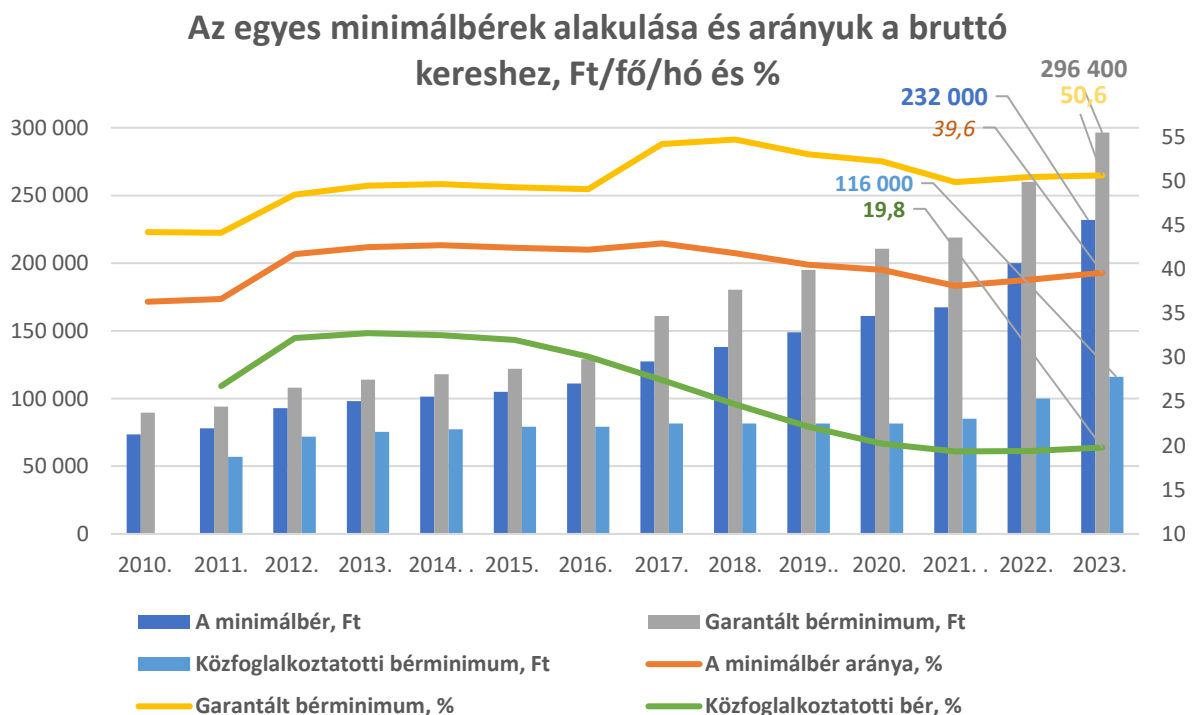
A lakossági felvételekből megtudható sok részlet a lakosság pénzügyi tudatosságáról. A megtakarítók 55 százaléka minden hónapban ugyanannyit tesz félre, míg 45 százalékuk csak annyit, amennyije a hónap vagy az év végén pénzügyi jövedelméből megmarad. A legtöbben váratlan helyzetekre (55 százalék), illetve pénzügyi tartaléknak (53 százalék) tesznek félre, de 38 százalékuk nagyobb kiadásra, lakás vagy autó vásárlására gyűjt. Negyedik helyen az időskori öngondoskodás áll (33 százalék), míg nyaralásra a megkérdezettek 15 százaléka, drágább elektronikai eszközre 14 százalékuk, oktatásra, képzésre pedig 12 százalékuk tesz félre.

A magyar megtakarítók még mindig a korábban megszokott pénzügyi megtakarítást használja, így elsősorban valamilyen biztosításban (25 százalék), illetve megtakarítási számlákon tesznek félre (24 százalék). Számosan tartják a spórolt pénzüket folyószámlán (35 százalék) és készpénzben is (30 százalék). 2019-ben még csak 22 százalékuk tette a "párnaciában" a megtakarított készpénzét. A válaszadók 15 százalékának nyugdíjpénztári megtakarítása van, arányuk négy éve még csak 7 százalék volt. Az értékpapír-befektetések aránya 8 százalékról 13 százalékra emelkedett, az ingatlanbefektetéseké érdekes módon 15 százalékról 11 százalékra csökkent.

Az egész EU-ra kiterjedő háztartási vagyonszámítás friss adatai alapján a magyarok nettó átlagvagya a tagországok rangsorának végén van²⁹. A legfelső 10 százalékba tartozó magyarok családok átlagos vagyona megközelítette a 190 millió forintot, míg a legszegényebbeké a 2 millió forintot sem ér el. Ha ingatlan befektetésről vagy kötvény tulajdonról van szó, akkor a legjobb 5-ben vannak a magyar családok.

2021-ben a magyar háztartások nettó átlagvagya 105 ezer eurót tett ki. Nálunk csak a lettek és a litvánok végeztek rosszabb helyen az uniós tagországok között. Nem meglepő, hogy a többi EU tagállamhoz hasonlóan, a magasabb jövedelmi osztályban lévők átlagvagya magasabb.

Magyarországon a leggazdagabb 10 százalék nettó átlagvagya mintegy 490 ezer euró, ami mintegy 188 millió forintnak felelt meg, mindeközben a legszegényebb 20 százalék esetében ez kevesebb, mint 2 millió forint. Korcsoportok szerinti bontásban is érdekesek a vagyoni adatok, a legtöbb EU-s országban az 55-64 év közöttiek rendelkeznek a legmagasabb átlagvagyonnal. Magyarországon ez a 45-54 év közöttiekre igaz.

²⁹Az EU-ban háromévente elvégzik a háztartási vagyonszámítást (Household Finance and Consumption Survey, HFCS)
https://hvg.hu/gazdasag/20230916_vagyoni_helyzet_Magyarorszag_Europai_Unio_haztartasok_felmeres_HFCS_haz_gepjarmu_allampapir_befektetes

Míg a lakóingatlanok tulajdonlása esetén Magyarország ott van a top 3-ban, a szlovákok és a litvánok után, de az autóval rendelkező háztartásoknál már a sor legvégén vagyunk 61 százalékkal, míg a legtöbbben Cipruson, majd Máltán rendelkeznek gépjárművel.

A befektetési jegyek terén is jócskán lemaradnak a magyar háztartások: itthon csupán 3,5 százalékuk rendelkezik befektetési alappal, miközben a fejlett országokban az átlag is 13 százalék, több országban 20 százalék felett van. A kötvény vásárlásoknál viszont a top 5-ben van a magyar lakosság, a magyar háztartások 9 százaléka rendelkezik valamilyen értékpapírral, ami leginkább a lakossági állampapírok. A magyar háztartásnál csak az ír, olasz és máltai rendelkezik nagyobb arányban kötvénnyel. A tőzsdei részvényeket azonban a magyar háztartások alig 2 százaléka birtokol, míg az eurózóna átlaga 11 százalék. A nyugdíjmeztakarítással és/vagy életbiztosítással rendelkező magyar háztartások nagyjából a középmezőnyben vannak a 17 százalékos aránnyal, de az eurózóna átlagától így is jócskán lemaradva.

Csökken az egyenlőtlenség az EU-ban és Magyarországon, az uniós és országos átlagok javultak a 2000-es évek óta hangsúlyos szociális területen, de sok egyenlőtlenség kezeletlen maradt a kisebb régiók szintjén az egész EU-ban. Az Európai Bizottság a teljes támogatási rendszer átalakításán dolgozik – azaz egy szociálisabb és befogadóbb társadalom kialakítására a foglalkoztatás növelésére, a készségfejlesztésre és a szegénység felszámolására összpontosítva. A munkaerőpiacok a válságok alatt is ellenállónak bizonyultak, a foglalkoztatás terén a regionális különbségek csökkentek, főként az alul reprezentált csoportok fokozott munkaerő-piaci részvételének támogatása segítette, hogy többen álljanak munkába. Általánosan nőtt az oktatásban és a felnőttoktatásban és -képzésben való részvétel, különösen a kevésbé fejlett régiókban.

A szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának kitett személyek aránya is jelentősen csökkent, így Magyarországon is. Az elszegényedés veszélye azonban a Dél-Dunántúlon, Kelet- és Észak-Magyarországon a lakosság 22-26 százalékát fenyegette 2023-an is. Az egyenlőtlenségek továbbra is fennállnak, különösen egyes népességcsoportok, például a nem foglalkoztatott, oktatásban vagy képzésben részt vevő fiatalok, a tartósan munkanélküliek, a nők és a fogyatékkal élők körében. A nemek közötti foglalkoztatási szakadék megszüntetése terén.

A magyarországi nők foglalkoztatási aránya tovább bővül, amihez hozzájárult a gyermekgondozáshoz való jobb hozzáférés, a rugalmasabb munkaszervezés és az iskolázottsági szint emelkedése. A nők foglalkoztatottsági rátája 10 éve 69 százalék körül volt, ami 11 százalékponttal kevesebb, mint a férfiaké, de 2023-ban már 75 százalék környékén van ez a mutató a 20-64 éves korosztálynál.

Az oktatás és egészségügy átalakulása

A 2023/2024-es tanévben Magyarországon 1,9 millióan vesznek részt a köznevelés, a szakképzés és a felsőoktatás különböző szintjein. Közülük körülbelül 324 ezren óvodai nevelésben, 716 ezren általános iskolai, 546 ezren középfokú oktatásban részesülnek. Emellett 2,6 ezer súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt¹. A korai iskolaelhagyók aránya a roma fiatalok körében 2021-ben 60,8 százalék volt, míg a teljes populációban ez az érték 12 százalék.

A roma gyerekek oktatásában elért haladás az elmúlt évtizedben korlátozott volt. Az Európai Bizottság új romastratégiai kerete³⁰ három számszerűsített célt fogalmaz meg a romák oktatási helyzetének javítása érdekében, az iskola előtti nevelésben meglévő különbségek legalább felére csökkentése, a szegregált iskolába járó roma gyerekek számának legalább felére csökkentése, a felső középfokú végzettség terén meglévő különbségek legalább egyharmaddal való csökkentése.

Összességében az oktatás területén a minőségi és inkluzív oktatáshoz való egyenlő hozzáférés kiemelten fontos. A változások már 2023-ban elindulhatnak, és a szolgáltatás színvonalának emelése szegény, hátrányos helyzetű közösségekben továbbra is kihívást jelent.

A pedagógusok öt százaléka, összesen 4314 tanár mondott fel 2023-ban az állami iskolákban³¹. A köznevelésben a teljes munkaidőben foglalkoztatottak száma három év alatt több mint ötezerrel csökkent. 2020 őszén még 132.084 fő volt a teljes munkaidős pedagógusok száma,

³⁰ Az új, 2020-as romastratégiai keretben az Európai Bizottság úgy értékelte, hogy „a roma integráció terén elért haladás az elmúlt 10 évben korlátozott volt”.

https://www.parlament.hu/documents/10181/64399821/Infojegyzet_2023_1_EU_romapolitika_oktatas.p df/a46dbd06-fd56-25fb-b7e1-64fe2e44b387?t=1676474510075

³¹ <https://atlatszo.hu/oktatas/2023/12/01/a-pedagogusok-ot-szazaleka-osszesen-4314-tanar-mondott-fel-iden-az-allami-iskolakban/>

2021-ben már csak 131.233, azután 2022-ben 129.170 fő. A 2023 októberi adatok további csökkenést mutattak, már csak 126.966 fő dolgozott teljes munkaidőben.

A részmunkaidősök száma ezzel párhuzamosan évről évre növekszik. 2020 októberében még csak 12.528 pedagógus, 2023-ban már kétezerrel többen dolgoztak ebben a formában, 14.752-en. Ebben az években a megbízási szerződéssel, óraadó pedagógusként dolgozók száma 11.896 főről 12.473-ra emelkedett. A nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő, részmunkaidőben létszáma háromezer fővel nőtt, 38.304 főről 2023 októberében már 41.485 főre.

A teljes munkaidőben dolgozók számának csökkenését az is magyarázza, hogy minden évben többen érik el a nyugdíjkorhatárt, mint amennyi pedagógus frissdiplomásként a pályára kerül, vagy esetleg visszatér az oktatásba. 2023-ban 4.939 pedagógus érte el a 65 éves nyugdíjkorhatárt, miközben az Oktatási Hivatal adatai szerint 2023 szeptemberében összesen 2.231 pályakezdő állt munkába.

A kormány 2020 augusztusában elfogadta a 2021–2030 közötti programozási időszakra szóló köznevelési stratégiát, amelynek alapvető célja a méltányos, korszerű nemzeti köznevelés megteremtése. A stratégia 5 specifikus célkitűzést és 14 beavatkozási irányt határoz meg³².

Az egészségügyi helyzet Magyarországon 2023-ban több kihívással szembesül. Hazánk az uniós átlag alatt költ az egészségügyre. Az állami egészségügyi kiadások a GDP-hez viszonyítva 4,6 százalékot tesznek ki, míg az uniós átlag 8 százalék volt. Ez a pénzhiány a lakosság egészségi állapotán is látszik, például az unióban Magyarországon halnak meg a legtöbben olyan okokból, amelyek megelőzhetők lennének.

Az OECD által készített országprofil³³, kiemeli a mentális egészség és a kapcsolódó szolgáltatások magyarországi helyzetét. Ez a terület is fontos figyelmet igényel a jövőben.

³² *Köznevelési stratégia.pdf (kormany.hu)*

<https://2015-2019.kormany.hu/download/d/2e/d1000/KszázalékC3százalékB6znevelszázalékC3százalékA9siszázalék20stratszázalékC3százalékA9gia.pdf>

³³ *Magyarország: Egészségügyi országprofil 2023*

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5adc0e05-hu.pdf?expires=1712084291&id=id&accname=guest&checksum=91722783EE77BFB25E1F88BE0D5CC16C>

Összességében a magyar egészségügynek szembe kell néznie a finanszírozási kihívásokkal és a hatékonyság növelésével, hogy javítsa a lakosság egészségi állapotát és hozzáférését az ellátáshoz.

Magyarország költi a harmadik legkevesebbet az egészségügyre az EU-ban, miközben nálunk történik a legtöbb megelőzhető haláleset.

Mélyen az uniós átlag alatt költ az egészségügyre Magyarország az Eurostat friss adatai szerint. A nemzeti össztermék 4,6 százalékát fordítja a magyar kormány erre a célra, míg a listavezető Franciaország kormánya ennek dupláját. A pénzhiány a lakosság egészségi állapotán is látszik, például az unióban Magyarországon halnak meg a legtöbben olyan okokból, amelyek megelőzhetők lennének.

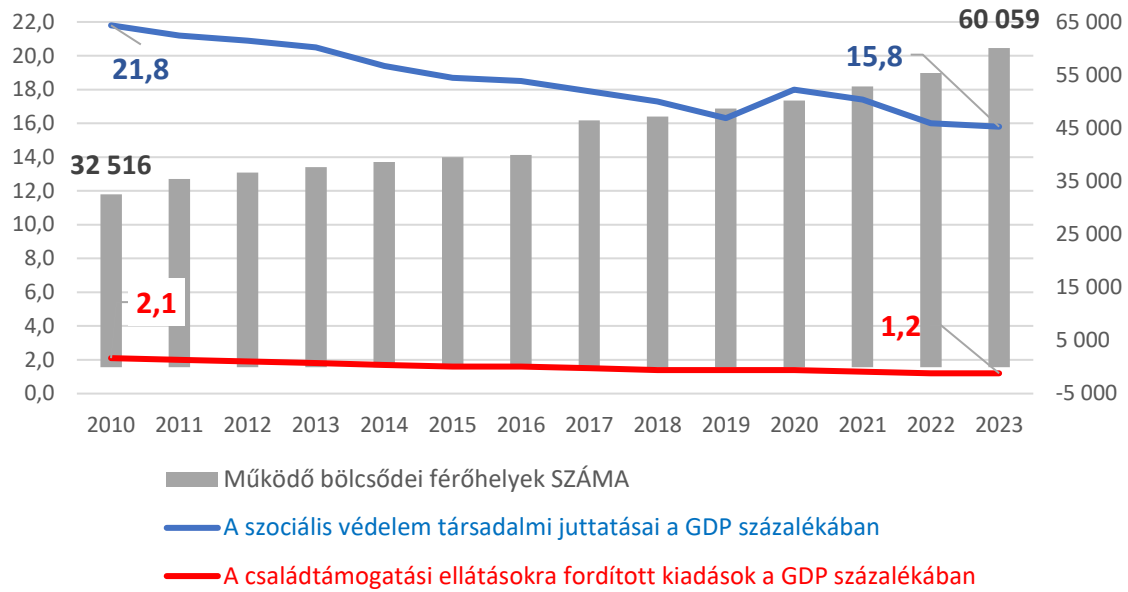
Egészségügyre 2023-ban 2.669 milliárd forintot fordított a költségvetés, így több mint 100 milliárd forinttal gazdálkodhattak többel mint 2022-ben, de a helyzet érzékelhetően nem javult, sőt idén rekordmagas lett a kórházak tartozása.

Az Eurostat friss adatai szerint az unióban Litvániával megosztva Magyarország költi a harmadik legkisebb összeget a nemzeti össztermék arányában az egészségügyre, 4,6 százalékot. Az uniós átlag 8 százalék volt.

Magyarországon történt a legtöbb megelőzhető haláleset 2021-ben az unióban. A magyarok többet dohányoznak, és nagyobb mértékben elhízottak, mint a többi uniós polgár. Ezzel szemben a lakosság körében az uniós átlagnál kisebb mértékű a túlzott alkoholfogyasztás. A legalacsonyabb jövedelmű kvintilisben élők sokkal nagyobb valószínűséggel dohányoznak és híznak el. Míg a legmagasabb jövedelmi kvintilisbe tartozó magyarok kétszer nagyobb valószínűséggel számolnak be túlzott alkoholfogyasztásról, mint a legalacsonyabb ötödbe tartozók.

Az egészségügyi rendszer évek óta folyamatos átalakítással küszködik. Bár az összes egészségügyi kiadás folyamatosan nő, 2021-ben, az egy főre jutó 1.866 EUR összeggel, Magyarországon az egészségügyi kiadások nem érik el az uniós átlag felét. Az egészségügyre fordított közfinanszírozás aránya Magyarországon (a folyó egészségügyi kiadások 72,5%-a) szintén jóval az uniós átlag alatt van (81,1%)

Szociális ellátás főbb adatai

Az elkerülhető halálozás aránya Magyarországon sokkal magasabb, mint az EU-ban: a 100 000 főre jutó megelőzhető (megelőzéssel elkerülhető) és kezelhető (kezeléssel elkerülhető) halálozás aránya egyaránt közel kétszerese az uniós átlagnak. Miután több éve folyamatosan csökkent, 2020-ban megugrott a megelőzhető halálozás, mivel a Covid19-nek tulajdonítható halálesetek megelőzhetőnek minősülnek a halálozási statisztikákban.

A jövedelmekre és életkörülményekre vonatkozó uniós statisztikai adatok szerint az orvosi vizsgálatok iránti kielégítetlen igényekről beszámoló magyarok aránya 2022-ben az uniós átlag alatt volt. Emellett a saját bevallás szerint kielégítetlen egészségügyi szükségletek tekintetében a magas jövedelmű és az alacsony jövedelmű csoportok közötti különbség Magyarországon sokkal kisebb volt az uniós átlagnál.

Az egészségügyre fordított közkiadások növekedése Magyarországon 2016/17 és a Covid19-világjárvány kezdete között a GDP növekedési rátája alatt maradt. A népegészségügyi szükséghelyzet idején az egészségügyi rendszer támogatására fordított kiadások jelentős növekedése azt jelenti, hogy a közkiadások növekedési rátája 2020-ban és 2021-ben messze meghaladta a korábbi éveket.

Becslések szerint 2019-ben a magyarok 14%-a élt mentális egészségügyi problémával, szemben az EU-ban mért 17%-kal. A mentális egészségügyi problémákkal küzdő magyarok

aránya nagyjából hasonló az uniós átlagokhoz, Magyarországon valamivel kevesebb szorongást és depressziót diagnosztizáltak. Annak ellenére, hogy 2020 óta jelentős csökkenés következett be, a 100 000 főre vetített öngyilkossági arány a férfiak körében Magyarországon az egyik legmagasabb az EU-ban. A magyar válaszadók szerint a Covid19-világjárvány során tapasztalt, kielégítetlen egészségügyi szükségletek mintegy 15%-a kapcsolódott a mentális egészségügyi ellátáshoz.

A magyar egészségügy legfőbb problémái az alulfinanszírozottság, a széttagoaltság, a relatív orvos- és a valós szakdolgozóhiány. Ez jelenik meg a nagymértékű eladósodással, egyes kórházi osztályok, részlegek kényszerű szüneteltetésével. Az érdekképviselők nemcsak a finanszírozás megújítását, de a kórházi rendszer átalakítását is halaszthatatlannak ítélik.

A betegellátáshoz szükséges anyagok, eszközök, valamint szolgáltatások jelentős mértékben drágultak (30-50, de van, ami 100 %-kal), miközben a finanszírozás évek óta nem változott. A jelentős adósságállomány miatt egyes kórházi beszállítók csak előre fizetés után szállít, így az intézmények egy része képtelen bizonyos anyagokat, gyógyszereket beszerezni. Az időszakos konszolidációk átmeneti enyhülést hoznak, de mivel az adósságrendezés az utóbbi időkben nem teljes mértékű, az alapvető problémát, az alulfinanszírozottságot nem szüntetik meg.

A forráshiány ugyan jelentős oka egy kórházi osztály szüneteltetésének, de a háttérben alapvetően emberierőforrás-hiány van. A szakdolgozóknál egyértelműen érződik a bér munkaerő foglalkoztatásának megszűnése.

Vannak jelentős területi különbségek is. Főleg a keleti, északkeleti megyékben sok helyen nagyon gyenge az ellátottság, talán ott van a legtöbb üresen álló házi orvosi praxis, és oda a legnehezebb a kórházakba is orvosokat találni. Ezzel szemben Budapesten egy relatív bőség van. Szakmák szerint is nagyok az eltérések, mert bár alig van már olyan terület, ami ne lenne hiányszakma, vannak kifejezetten akut problémák. Az egyik ilyen a szülészet-nőgyógyászat, ahonnan szinte teljesen eltűntek az állami ellátásból a derékhadat jelentő középkorú szakorvosok, amikor megszüntették a szabad orvosválasztást.

X X X

Mellékletek

Módszertani megjegyzések

Ábrák, táblázatok

Felhasznált adatbázisok
(IMF, OECD, Eurostat, KSH, MNB, PM, ÁKK, MÁK)

MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK

Fogyasztói árindex számítása

2022 júliusban a kormány jelentősen felemelte a vezetékes gáz és az elektromos áram árát, a fogyasztáshoz kötötten „rezsicsökkentés csökkentése” / . A KSH akkor kiadott egy meglehetősen bonyolult közleményt arról, miként veszi figyelembe az általános árindex számításánál a két energiahordozóra számított árindexet. A választott módszertan szerint a gáz és az áram adott hónapra jutó árát annak megfelelően határozzák meg, hogy a lakosság milyen arányban fogyasztott az olcsóbb és a drágább termékből. Azaz a lakossági fogyasztás csökkenését árcsökkenésként veszik figyelembe. Az árindex általánosan alkalmazott módszertana szerint az árindex számításának lényege, hogy a bázisidőszaki vagy a tárgyidőszaki fogyasztás alapján rögzített súlyokat változatlanak tekintjük /ugyanígy a volumenindex számításnál az árakat tekintjük változatlanak/. Ha mindkét tényezőt, azaz az árakat és a fogyasztott mennyiséget /tehát a volument is/ az aktuális időszak adatainak megfelelően vesszük figyelembe akkor az értékindexet kapjuk. A KSH a vezetékes gáz és az elektromos energia esetében ezt az utóbbi számítást alkalmazza. Ez azt jelenti, hogy amikor a hivatal meghatározza a 988 termék és szolgáltatás /reprezentánsok/ árváltozásának megfigyelése alapján a fogyasztói árindexet, akkor ez valójában úgy történik, hogy 986 reprezentáns árindexét és 2 termék értékindexét egybegyűrjük. Ennek jelentős hatása van az árindexre: a KSH közlése szerint a vezetékes gáz ára 2022 decemberéhez képest 29,6%-kal, míg az áramé 3,5%-kal csökkent; mivel a gáz súlya a fogyasztásban 3%, az elektromos energiáé 2,5%, ezért a decemberi infláció a közölnél $(29,6 \cdot 0,0306 + 3,5 \cdot 0,0251 = 0,99361)$ 1 százalékponttal magasabb.

Demográfia

A születési arányszám a születések arányát jelenti egy lakossági csoportban. Egy demográfiai csoport születési arányszáma kiszámolható: egy nyilvántartási rendszerben bejegyzett élve születettek számának, népszámlálási adatok felhasználásával, valamint specifikus demográfiai módszerekkel történő becsléssel. A nyers születési arányszám az 1000 emberre vonatkoztatott születések száma egy év alatt. A természetes növekedési ütem kiszámítására a nyers halálozási arányszámból kivonják a nyers születési arányszámot.

A születési arány alacsonynak tekinthető, ha évenkénti 10-20 születés/1000 ember jellemzi, míg 40-50 születés/1000 ember évenként magas születési arányt jelent. Politikai szempontból egyes országok kormányai igyekeznek befolyásolni a születési arányt. Például olyan országok, mint Olaszország és Malajzia, pénzübeli ösztönzést és támogató szolgáltatásokat nyújtanak az anyáknak a születési arány növelése érdekében. Más országok, például Kína, viszont az alacsonyabb születési arányt preferálják, és olyan intézkedéseket hoznak, amelyek csökkentik a születések számát. A nők jogainak és egészségügyi ellátásának biztosításával is igyekeznek a születési arányt csökkenteni.

A magas születési arányszám gyakran összefüggésbe hozható az egészségügyi problémákkal, rövid várható élettartammal, alacsony életszínvonallal, valamint a nők alacsony iskolai végzettségével és társadalmi helyzetével. A demográfiai átmenet elmélete szerint egy ország gazdasági fejlődése a népesség növekedés csökkenését eredményezi, amit a születési arányszám csökkenése jelez. Az 1974-es bukaresti Népesedési Világkonferencia keretében a női jogok kiemelt figyelmet kaptak, és 137 ország jóváhagyta a Világ Népesedési Akciótervet. Ennek keretén belül számos ország elfogadta a modern fogamzásgátló módszerek használatát és ellenezte az abortuszt. Kairóban 1994-ben egy újabb akciótervet hagytak jóvá, amely a nők jogainak, társadalmi helyzetének és nemi egészségének védelmét tűzte ki célul¹.

Hogyan hatnak az oktatási intézkedések a születési arányra?

Az oktatási intézkedések jelentős hatást gyakorolhatnak a születési arányra. Néhány olyan intézkedés, amely befolyásolhatja a születési arányt, a következő:

1. Későbbi döntési pontok: Ha a diákoknak később kellene dönteniük az általános középiskolai tanulmányaik folytatásáról vagy a szakképzésre váltásról, az növelheti az oktatási rendszer hatékonyságát¹.
2. Korszerű oktatás és pályaorientáció: Hatékony pályaorientációs lehetőségek biztosítása segíthet a diákoknak megtalálni a saját érdeklődési területüket és céljaikat. Ez hozzájárulhat a születési arány csökkenéséhez, mivel a fiatalok jobban felkészültek a jövőbeli terveikre².
3. Digitális oktatás és informatikai műveltség: A digitális átállás elősegítése az oktatási rendszer egészében lehetővé teszi a diákok számára, hogy jobban felkészüljenek a jövő munkaerőpiacára. A digitális oktatás és informatikai műveltség fejlesztése hozzájárulhat a születési arány csökkenéséhez, mivel a fiatalok jobb eséllyel indulnak a munkaerőpiacon².

Ezen intézkedések célja a diákok fejlődésének támogatása és a társadalmi-gazdasági környezet javítása, ami hosszú távon pozitív hatást gyakorolhat a születési arányra

Foglalkoztatottság – munkaerőpiac

Az adatok forrása a munkaerő-felmérés, amely a magánháztartásokban élő népesség demográfiai, iskolázottsági, illetve munkaerőpiaci jellemzőiről gyűjt adatokat, negyedévente közel 38 ezer, adatszolgáltatásra felkért háztartás megkeresésével.

A havi adatok – az önálló havi mintákból eredő kilengések mérséklésére – modellbecsléssel kerülnek meghatározásra, ezért eltérhetnek a háromhavi átlagadatoktól, amelyek közvetlenül a felmérésből becsültek.

2023. január vonatkozási hónaptól már a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól és a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálattól átvett adminisztratív adatok bevonásával készülnek a becslések, a korábinál nagyobb pontossággal.

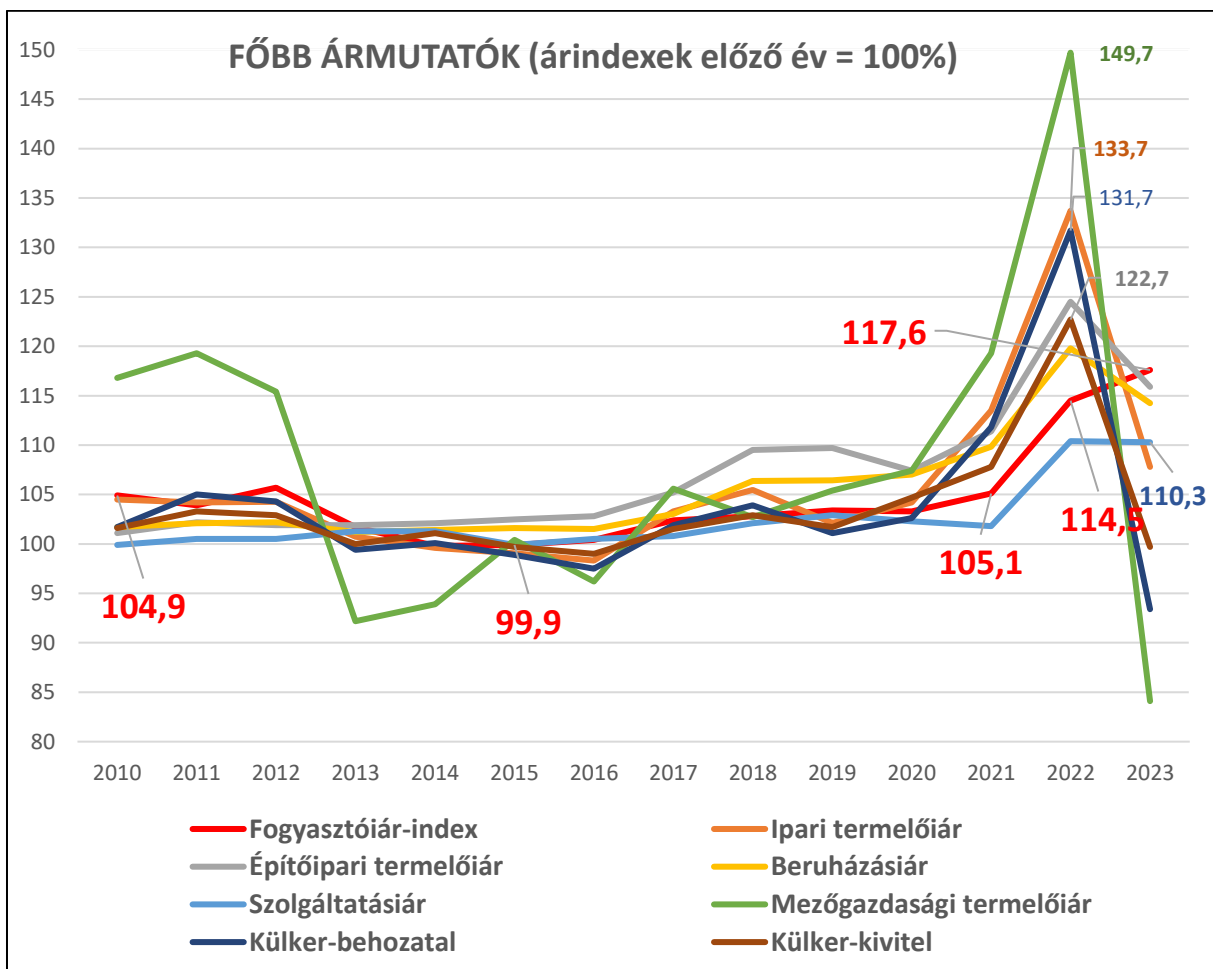
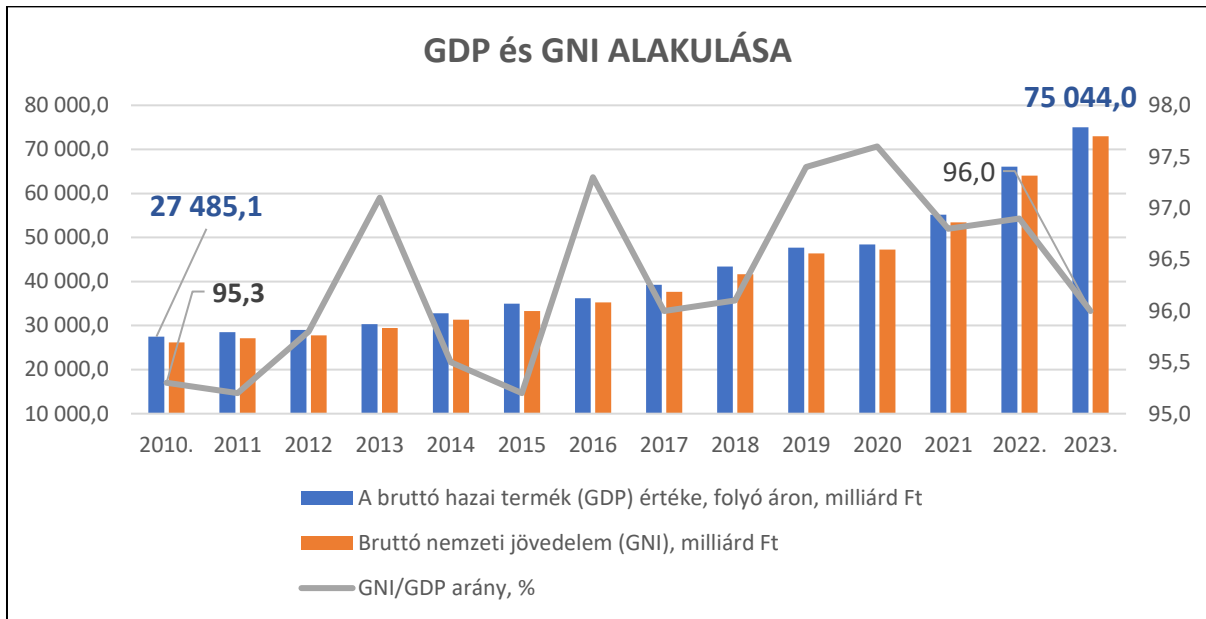
A munkaerőpiaci részvétel fő indikátorai (foglalkoztatottak száma és aránya, munkanélküliek száma, munkanélküliségi ráta, gazdaságilag inaktívok száma, potenciális munkaerő-tartalék száma) továbbra is a Munkaerő-felmérés negyedéves, illetve háromhavi mozgóátlagolt adatai, amelyeket a változtatás nem érint.

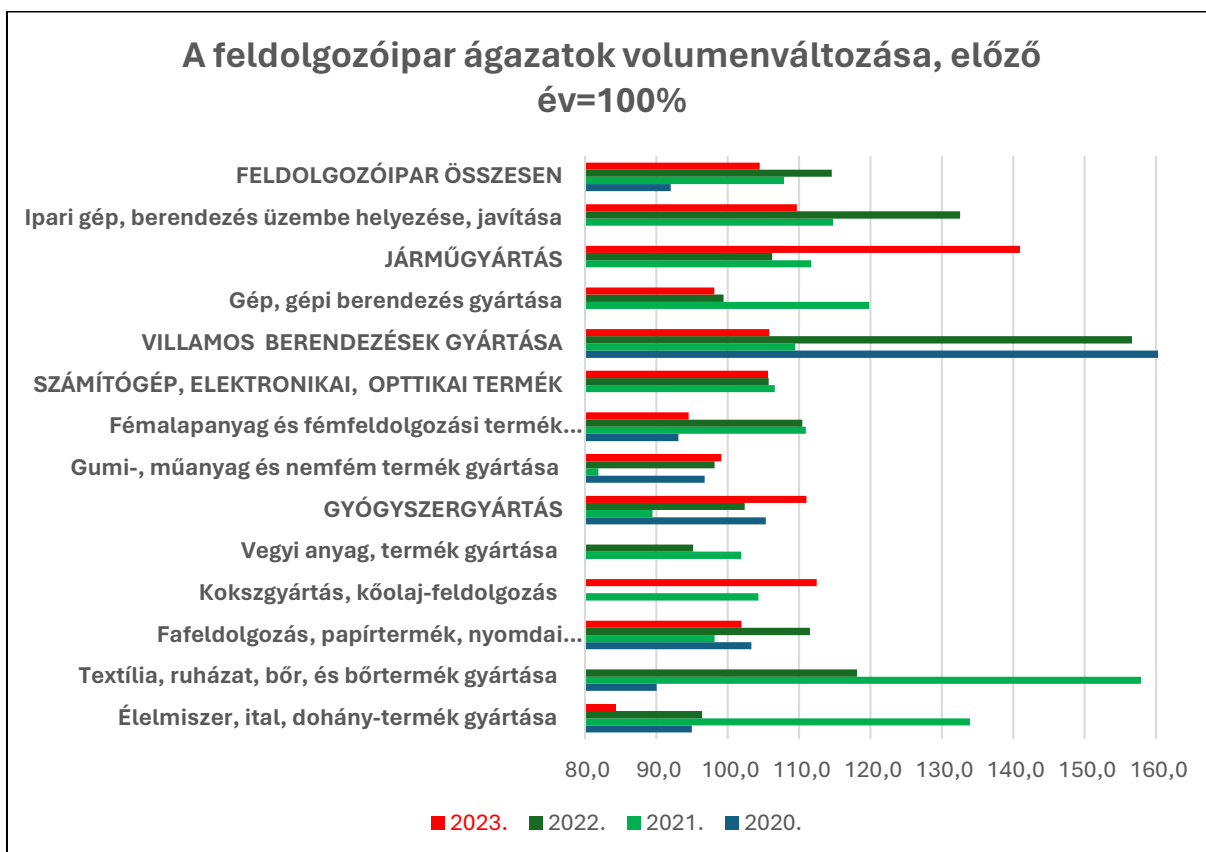
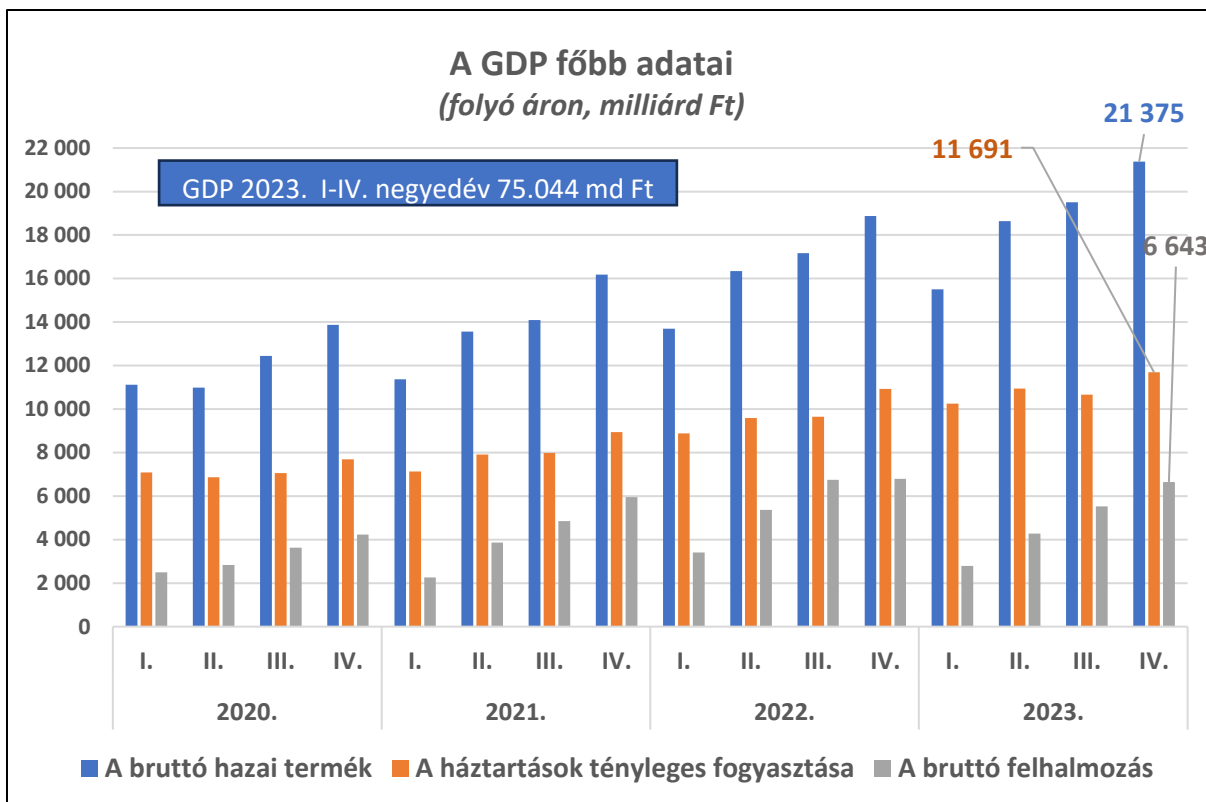
A munkaerő-felmérés mintája többlépcsős rétegzett valószínűségi minta. A nagyobb ún. önreprezentáló településeken az elsődleges mintavételi egységek a lakások. A kisebb települések esetében viszont az első mintavételi lépcsőt a település kiválasztása jelenti. A mintába kijelölt címek száma 1998-tól negyedévente mintegy 38 ezer. Az összeírás folyamatos, a negyedéves minta a három statisztikailag egymástól független havi rész minta együttese. A teljeskörűsítés alapjául a megfigyelt időszak – matematikai modell segítségével előre becsült – (magánháztartásokban élő) népességszáma szolgál. Az egyes népességcsoportok létszámát a minta rétegeiben megfigyelt értékek megfelelő súllyal történő felszorozásával és összegzésével számítjuk ki. A közölt abszolút számok elektronikusan – egyedi korrekció nélkül – kerekítettek, ezért a részadatok összege nem mindig egyezik meg az összesített adatok kerekített értékeivel.

A kikérdezés 2012 első negyedévig papíralapú kérdőíven történt. Ettől kezdődően folyamatos volt az áttérés a mobilkészítős összeírásra, és 2012 novemberétől az összeírás kizárólag így valósul meg. 2020-ban a koronavírus okozta járvány következtében a korábban főként személyes felkereséssel megvalósuló kikérdezéseket jelentős arányban váltották fel telefonos interjúk, a 2021 januárjától érvényes módszertan pedig új, uniós szinten harmonizált, ún. modellkérdőív bevezetését tette szükségessé. A kikérdezés módjának, illetve eszközének (kérdőív) változása miatt a nem mintavételi hiba a szokásosnál nagyobb lehet.

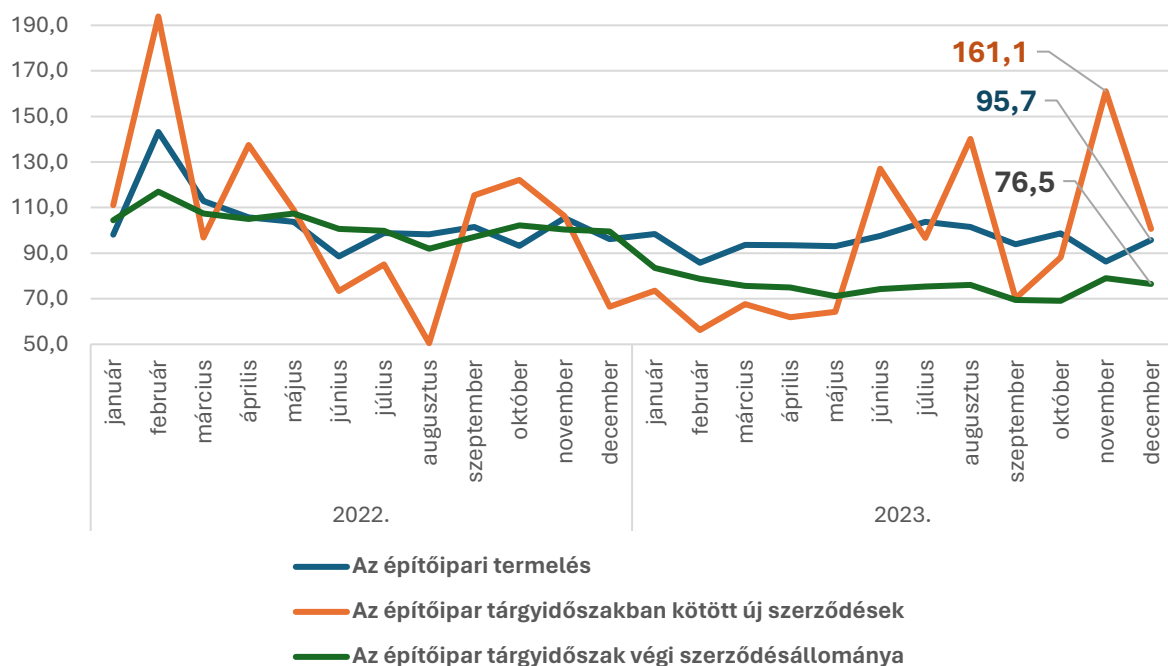
ÁBRÁK

(a KSH adatbázisából saját szerkesztéssel készültek)

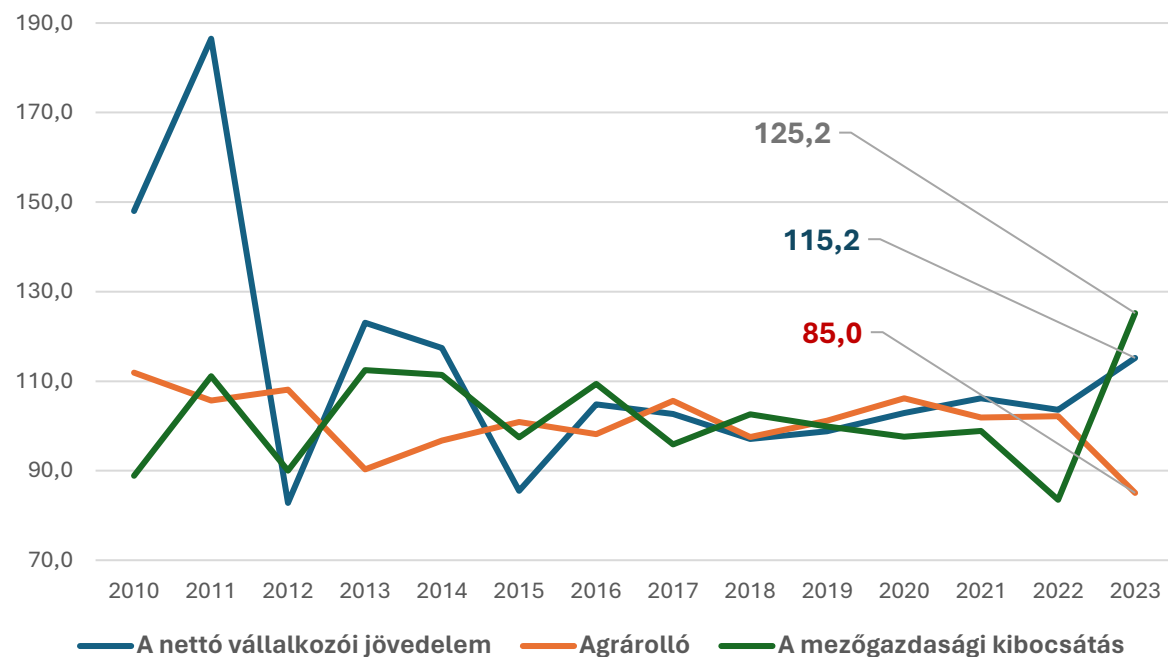

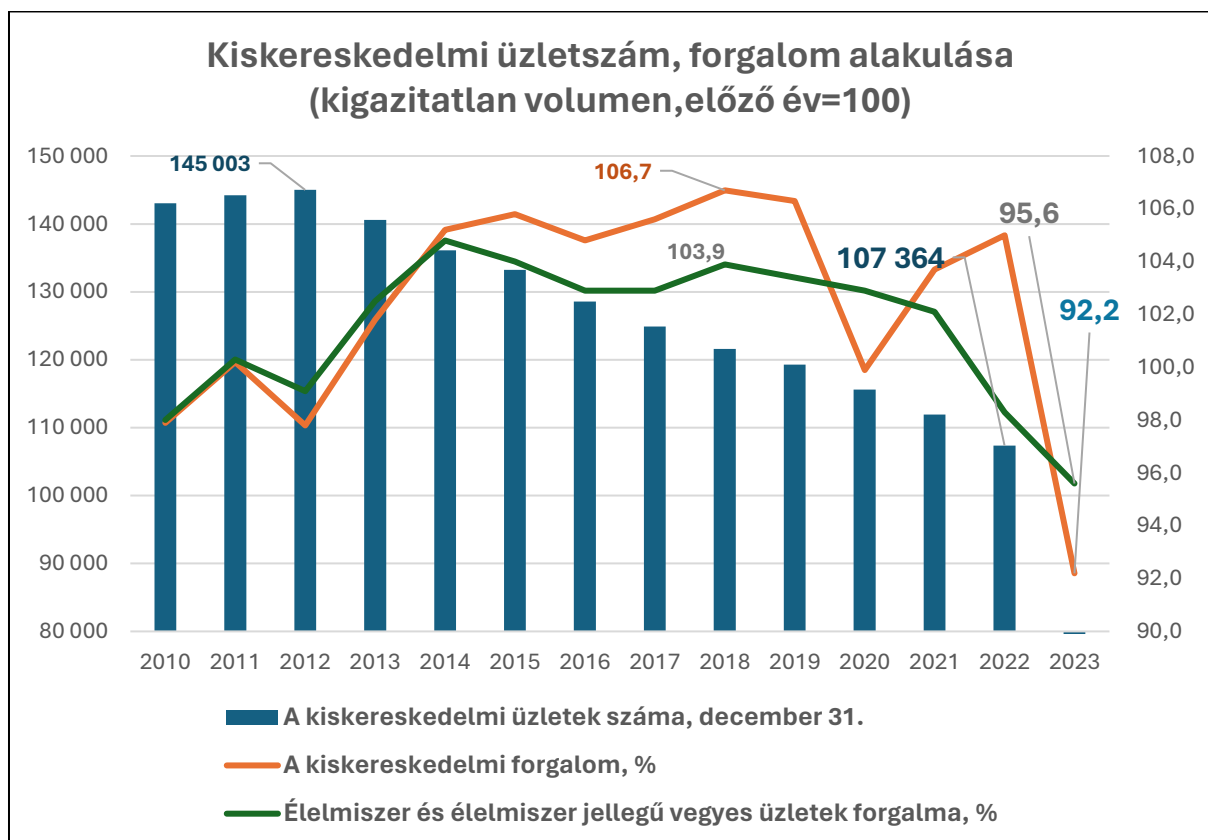
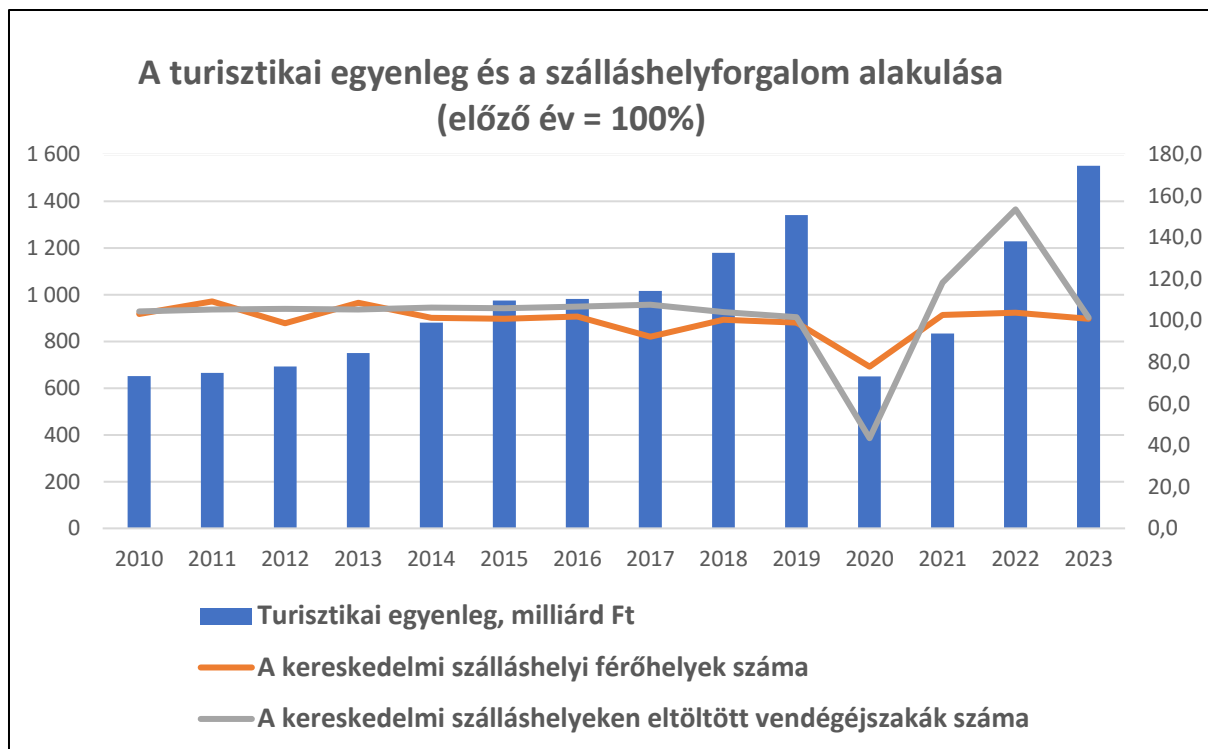

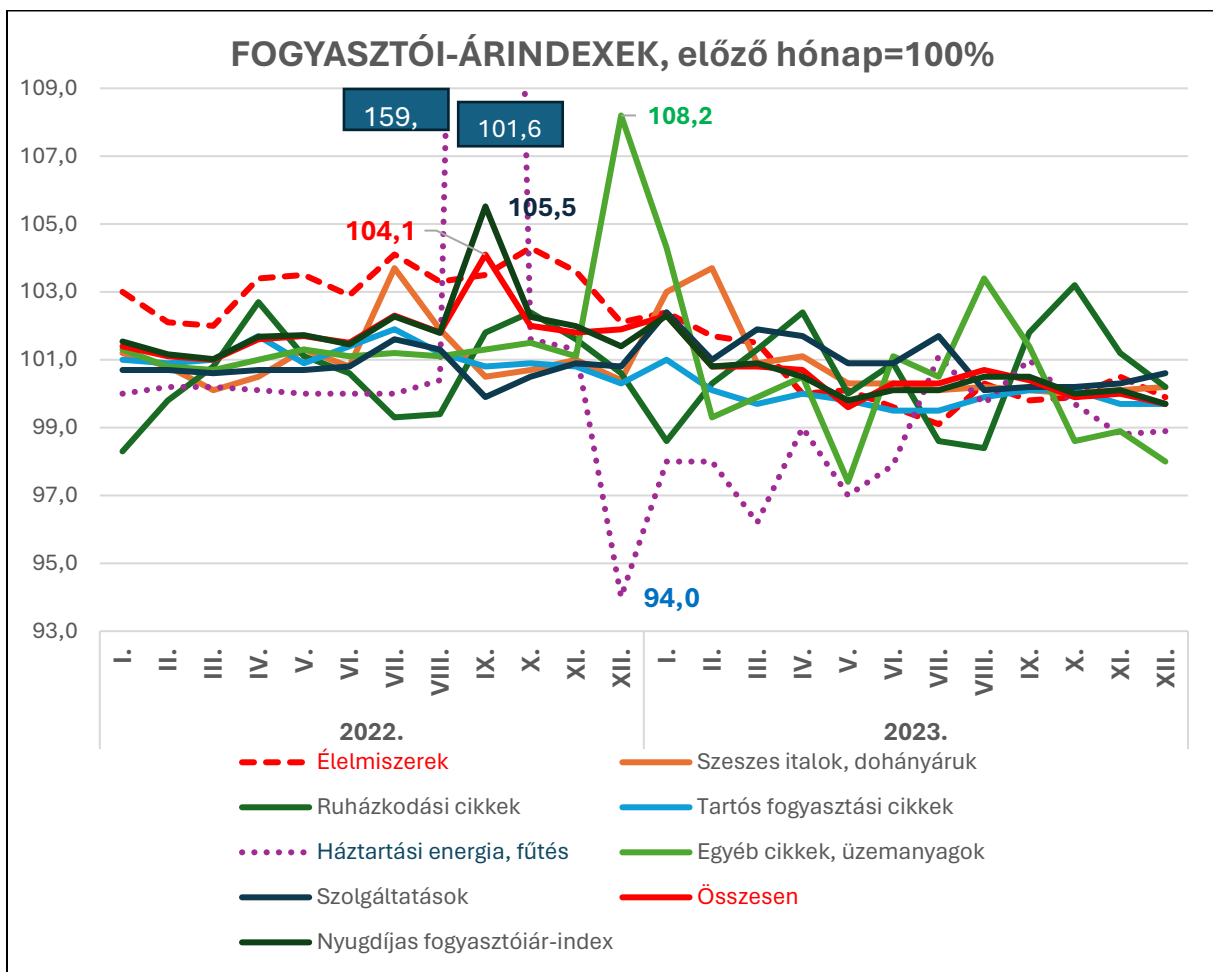
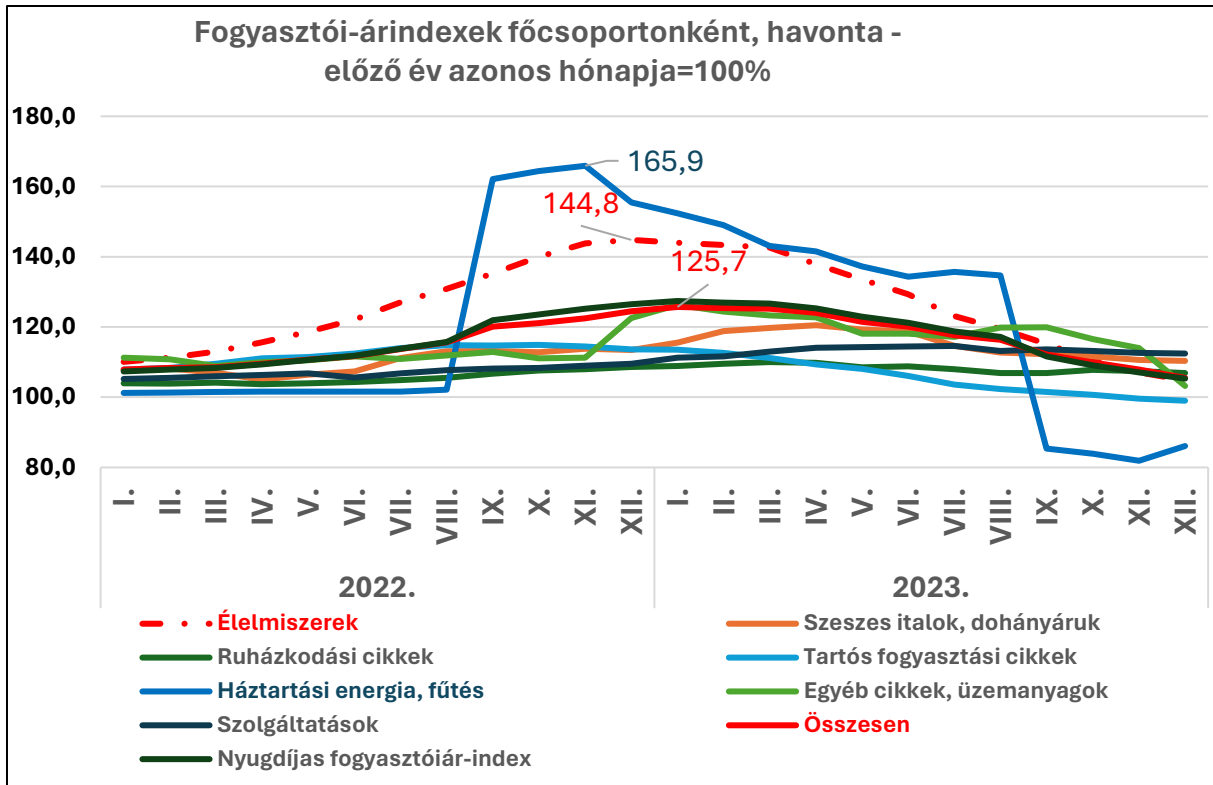
Építőipari termelés és szerződésállomány, (volumenindexek, előző év=100%)

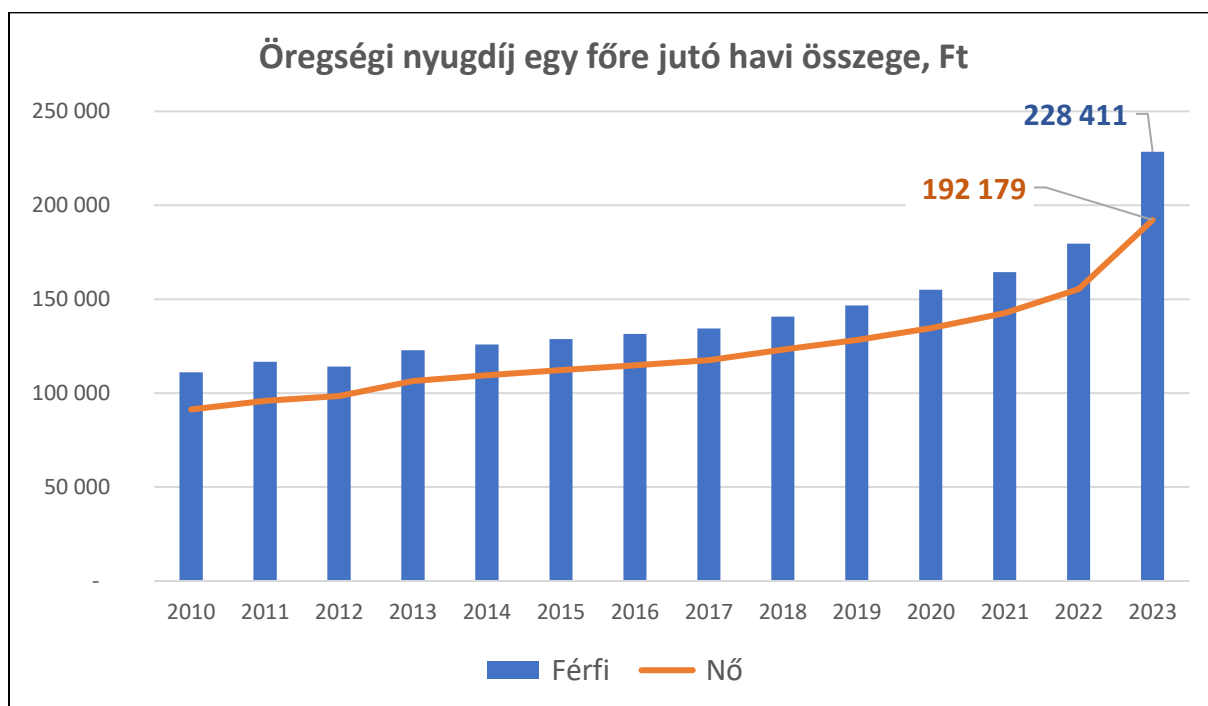
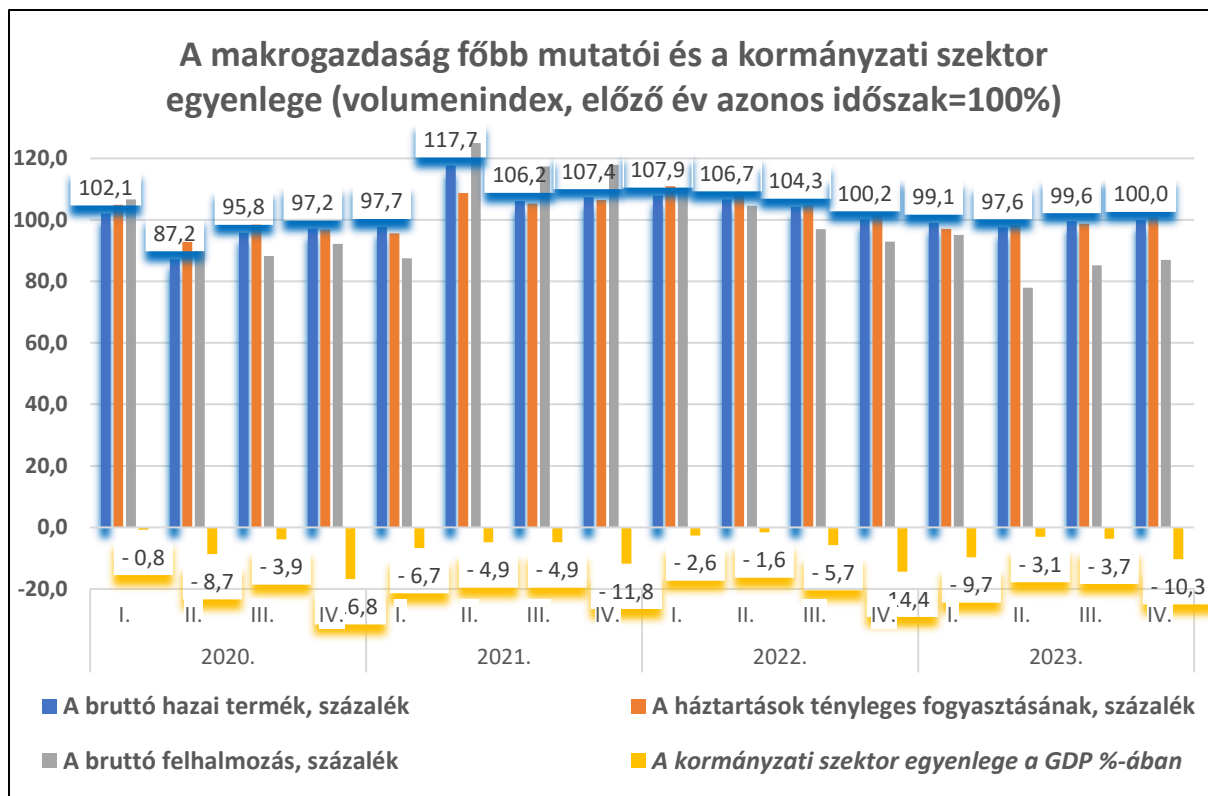

A mezőgazdasági kibocsátás volumene, jövedelme, agrárrolló változása, (előző év=100%)

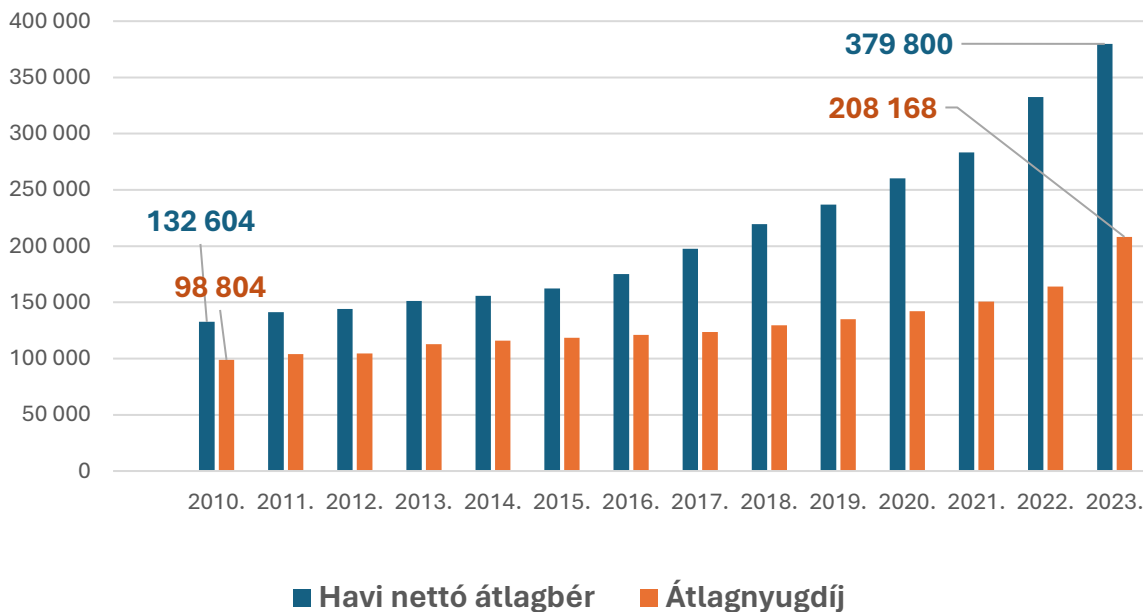

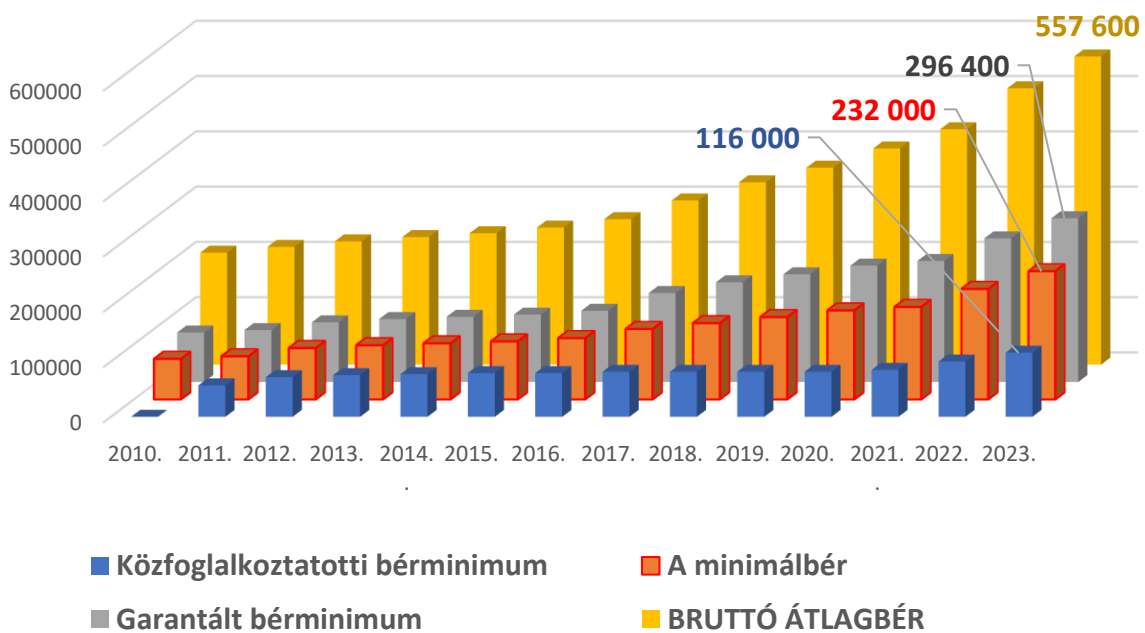

Átlagbér és átlagnyugdíj havi értéke, Ft/fő

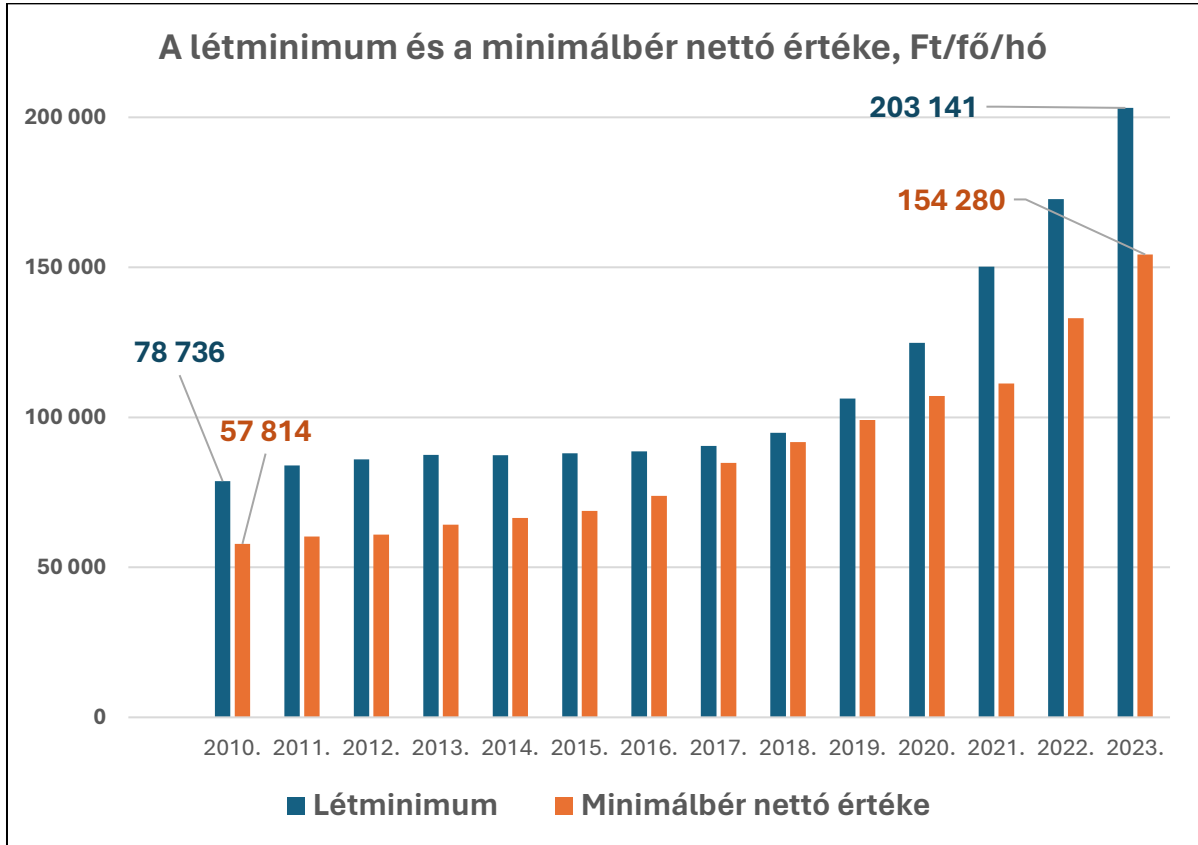
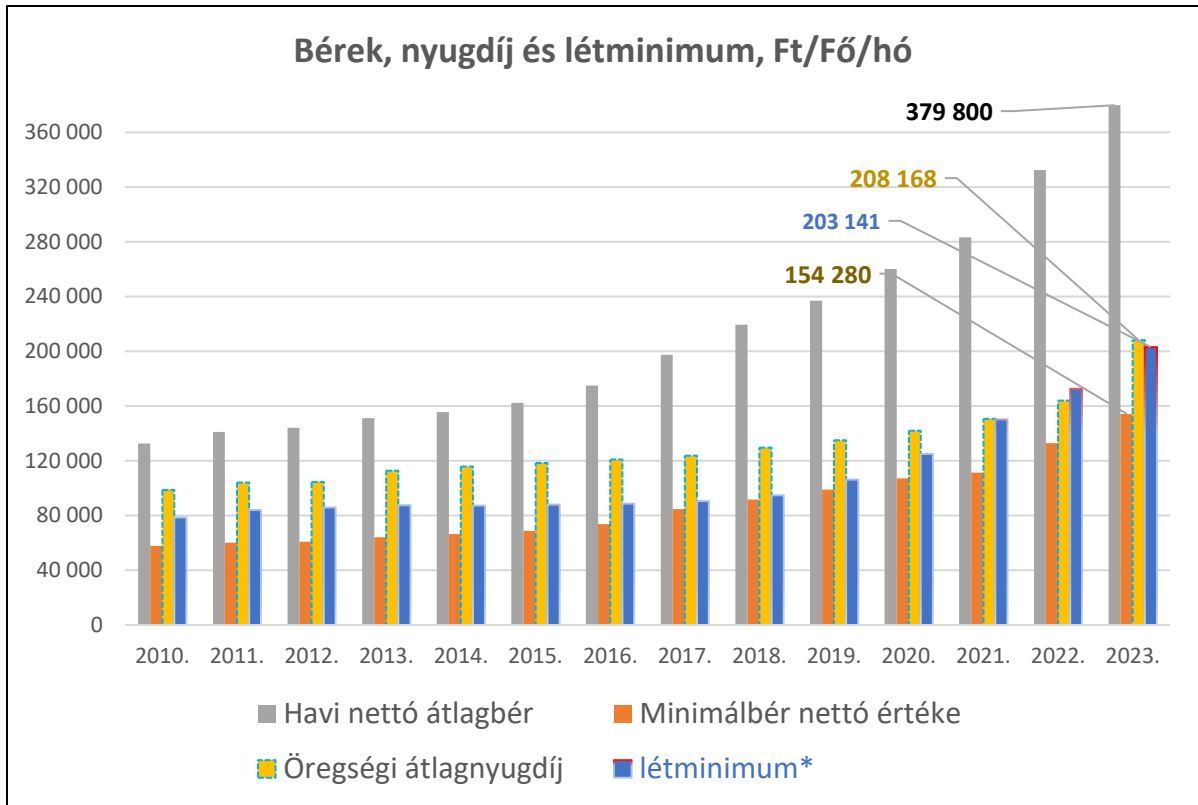
■ Havi nettó átlagbér ■ Átlagnyugdíj

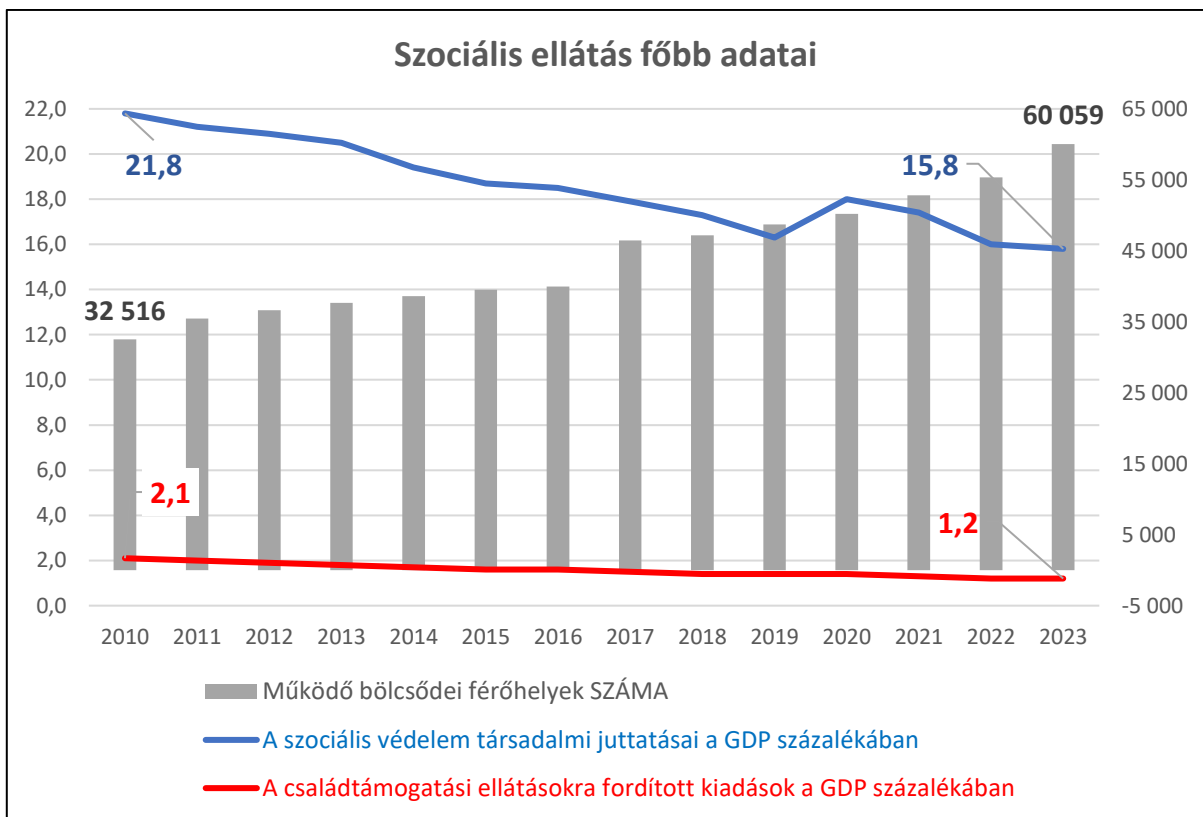
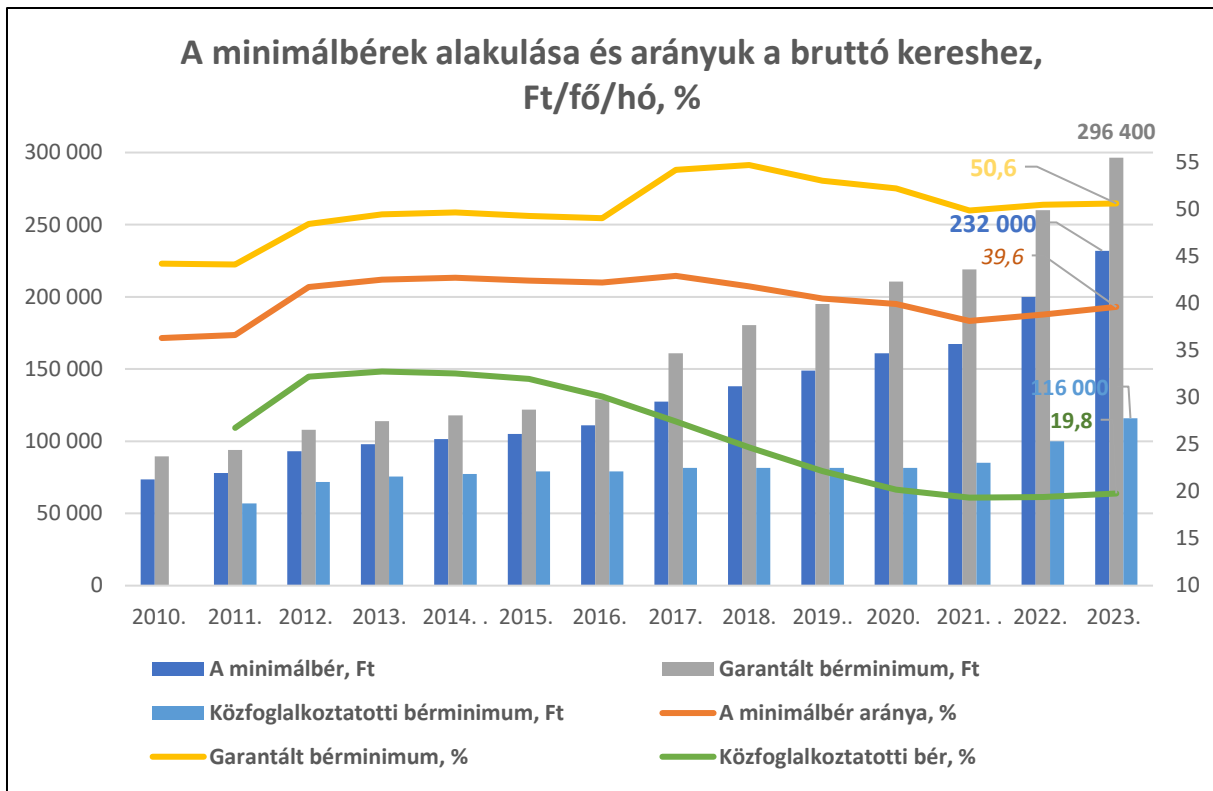
AZ EGYES BÉREK HAVI ÖSSZEGE, Ft

■ Közfoglalkoztatotti bérminimum ■ A minimálbér
 ■ Garantált bérminimum ■ BRUTTÓ ÁTLAGBÉR

Forrás: KSH, saját szerkesztés

TÁBLÁZATOK

A GDP értéke forintban, euróban, dollárban, vásárlóerőparitáson

Év	A bruttó hazai termék értéke, millió HUF	A bruttó hazai termék értéke devizaárfolyamon, millió EUR	A bruttó hazai termék értéke devizaárfolyamon, millió USD	A bruttó hazai termék értéke vásárlóerőparitáson, millió EUR	A bruttó hazai termék értéke vásárlóerőparitáson, millió USD
1995	5 836 483	35 883,7	46 435,5	79 520,6	94 882,3
1996	7 122 305	37 260,3	46 682,2	81 714,2	96 399,9
1997	8 834 560	41 883,8	47 306,9	84 589,8	101 083,7
1998	10 442 818	43 334,8	48 695,8	88 821,4	106 752,1
1999	11 637 546	46 034,9	49 039,3	93 009,6	111 315,2
2000	13 324 052	51 237,7	47 203,3	100 535,4	121 047,8
2001	15 398 700	59 991,4	53 740,8	111 386,2	134 596,5
2002	17 433 859	71 753,4	67 571,9	120 947,5	147 567,9
2003	19 130 011	75 459,7	85 235,2	128 714,1	156 796,4
2004	21 110 059	83 877,9	104 180,2	134 334,1	164 436,3
2005	22 594 966	91 092,0	113 164,9	141 313,0	172 572,9
2006	24 345 409	92 123,0	115 650,9	147 158,2	185 148,4
2007	25 741 898	102 430,9	140 031,0	151 592,4	192 051,6
2008	27 249 944	108 457,5	158 614,3	161 388,4	208 006,3
2009	26 520 776	94 521,3	131 122,2	156 814,5	207 690,0
2010	27 485 093	99 797,0	132 044,6	164 537,1	217 389,5
2011	28 538 202	102 210,5	142 023,5	171 102,6	229 643,4
2012	28 996 631	100 188,8	128 662,3	170 429,1	230 821,5
2013	30 351 903	102 222,5	135 681,3	175 250,0	242 855,2
2014	32 804 707	106 281,0	141 083,4	181 648,9	253 484,6
2015	34 965 213	112 827,4	125 117,1	189 624,3	263 781,9
2016	36 206 666	116 248,2	128 647,9	190 467,2	274 222,7
2017	39 274 757	127 016,5	143 197,4	198 289,3	288 707,4
2018	43 386 710	136 063,9	160 542,9	211 510,4	311 927,1
2019	47 674 187	146 532,0	164 026,1	223 352,7	343 481,0
2020	48 444 474	137 951,6	157 323,0	218 176,1	341 546,9
2021	55 204 977	153 980,2	182 020,4	236 646,8	375 267,8
2022	65 951 746	168 532,3	176 757,5	260 824,2	420 223,7
2023	75 044 000				

A nemzetgazdasági beruházások értéke, volumenindexei

Év	Beruházások értéke, folyó áron, milliárd Ft	Beruházások volumenindexe, előző év = 100,0%	Beruházások volumenindexe, 2000 = 100,0%
2010	4 505,7	95,0	114,4
2011	4 390,9	95,4	109,2
2012	4 264,1	95,0	103,7
2013	4 572,3	105,9	109,8
2014	5 532,1	119,3	131,0
2015	6 066,8	107,9	141,4
2016	5 363,7	87,1	123,1
2017	6 878,0	124,4	153,2
2018	8 746,2	119,6	183,2
2019	10 404,3	111,8	204,7
2020	10 835,6	97,3	199,2
2021	12 621,1	106,1	211,3
2022	15 342,8	101,5	214,4
2023	16 118,7	91,5	196,2

Főbb ármutatók, előző év = 100%

Év	Fogyasztói ár-index	Ipari termelői ár-index	Építőipari termelői ár-index	Beruházási ár-index	Szolgáltatási ár-index	Mezőgazdasági termékek termelői ár-indexe	A külkereskedelmi termékforgalom árándexe Behozatal	A külkereskedelmi termékforgalom árándexe Kivitel
2010	104,9	104,5	101,1	101,7	99,9	116,8	101,7	101,6
2011	103,9	104,2	102,2	102,1	100,5	119,3	105,0	103,3
2012	105,7	104,3	101,9	102,2	100,5	115,4	104,3	102,9
2013	101,7	100,7	101,9	101,2	101,3	92,2	99,4	100,0
2014	99,8	99,6	102,1	101,4	101,3	93,9	100,1	101,1
2015	99,9	99,1	102,5	101,6	99,9	100,4	98,9	99,7
2016	100,4	98,3	102,8	101,5	100,5	96,2	97,5	99,0
2017	102,4	103,3	105,2	103,0	100,8	105,6	101,9	101,5
2018	102,8	105,5	109,5	106,4	102,1	102,7	103,9	102,9
2019	103,4	102,1	109,7	106,4	102,9	105,4	101,1	101,7
2020	103,3	104,2	107,4	107,0	102,3	107,4	102,6	104,7
2021	105,1	113,5	111,4	109,8	101,8	119,3	111,8	107,8
2022	114,5	133,7	124,5	119,8	110,4	149,7	131,7	122,7
2023	117,6	107,8	115,9	114,2	110,3	84,1	93,4	99,7

Az információ, kommunikáció főbb mutatói

Időszak	Az információ, kommunikáció részesedése a bruttó hozzáadott értékből	Mobiltelefon-előfizetések száma 1000 lakosra	Helyhez kötött internet-előfizetések száma 1000 lakosra	Informatikai szakembereket alkalmazó vállalkozások aránya, %
2005		925	99	..
2006	5,2	991	112	..
2007	5,4	1 098	147	..
2008	5,3	1 219	173	..
2009	5,6	1 178	187	..
2010	5,3	1 203	204	..
2011	5,3	1 173	219	..
2012	5,3	1 167	230	..
2013	5,3	1 182	244	..
2014	5,2	1 197	259	..
2015	4,9	1 208	273	27,5
2016	4,9	1 204	287	27,4
2017	4,9	1 198	300	28,7
2018	4,9	1 211	318	27,9
2019	4,9	1 283	327	27,4
2020	5,2	1 306	338	30,2
2021	5,4	1 374	349	30,3
2022	5,0	1 418	363	30,6
2023	..	1 474	371	32,0

Az áruszállítás és a személyszállítás adatai, negyedévenként

Év		Áruszállítás szállított áruk tömege, ezer tonna	Áruszállítás árutonna-kilométer millió	Helyközi személyszállítás szállított utasok száma ezer	Helyközi személyszállítás utaskilométer millió	Helyi személyszállítás szállított utasok száma, ezer	Helyi személyszállítás utaskilométer millió
2019.	I.	75 381	15 248	161 876	6 746	549 501	2 095
	II.	80 312	15 120	160 071	8 108	527 398	2 012
	III.	82 372	14 616	143 963	8 539	508 927	1 940
	IV.	73 613	13 687	159 115	7 765	530 888	2 015
2020.	I.	71 181	13 999	156 652	6 011	498 883	1 902
	II.	70 827	12 416	67 741	2 439	198 600	758
	III.	74 661	13 108	117 194	4 385	391 475	1 484
	IV.	70 273	13 089	111 359	3 344	333 599	1 273
2021.	I.	72 546	14 203	94 267	2 920	286 727	1 095
	II.	77 921	14 027	102 688	3 425	307 440	1 173
	III.	81 717	13 819	113 383	5 011	373 083	1 417
	IV.	77 468	13 386	130 587	5 299	419 308	1 593
2022.	I.	72 405	14 418	129 191	5 071	427 508	1 638
	II.	78 278	14 498	136 143	6 230	439 569	1 681
	III.	76 774	13 695	131 456	7 176	446 820	1 704
	IV.	67 350	12 635	147 546	6 584	481 042	1 836
2023.	I.	65 055	12 841	146 494	6 200	495 276	1 886
	II.	69 317	12 763	152 120	7 384	487 234	1 852
	III.	72 500	12 580	178 342	7 760	477 566	1 815
	IV.	67 211	11 747	173 530	7 597	506 511	1 944

A külkereskedelmi termékforgalom adatai

Év	Érték, folyó áron milliárd forint	Érték, folyó áron millió dollár	Érték, folyó áron millió euró	Értékindeks forint- adatokról számítva, előző év = 100,0%	Értékindeks dollár- adatokról számítva, előző év = 100,0%	Értékindeks euró- adatokról számítva, előző év = 100,0%
Behozatal						
2012	21 221,0	94 307,7	73 297,5	104,2	93,0	100,5
2013	22 162,8	99 307,0	74 738,8	104,4	105,3	102,0
2014	24 126,5	104 188,1	78 231,8	108,9	104,9	104,7
2015	25 348,6	90 770,2	81 864,9	105,1	87,1	104,6
2016	25 931,2	92 219,2	83 265,4	102,3	101,6	101,7
2017	28 633,4	104 402,1	92 602,4	110,4	113,2	111,2
2018	31 656,7	117 391,2	99 334,7	110,6	112,4	107,3
2019	34 056,8	117 333,4	104 761,0	107,6	100,0	105,5
2020	34 849,0	113 433,7	99 367,8	102,3	96,7	94,9
2021	42 169,3	139 144,4	117 604,8	121,0	122,7	118,4
2022	59 347,0	159 351,9	151 670,0	140,7	114,5	129,0
2023	53 480,1	151 363,4	140 015,3	90,1	95,0	92,3
Kivitel						
2012	23 143,1	102 830,4	79 952,0	103,6	92,5	100,0
2013	24 117,8	108 015,0	81 293,9	104,2	105,0	101,7
2014	26 064,0	112 536,9	84 506,0	108,1	104,2	104,0
2015	28 013,5	100 299,1	90 460,2	107,5	89,1	107,0
2016	28 960,5	103 010,9	92 989,9	103,4	102,7	102,8
2017	31 133,9	113 498,5	100 680,0	107,5	110,2	108,3
2018	33 409,1	123 958,5	104 854,6	107,3	109,2	104,1
2019	35 470,1	122 181,3	109 094,6	106,2	98,6	104,0
2020	36 832,6	119 971,5	104 986,1	103,8	98,2	96,2
2021	42 753,1	141 157,8	119 228,0	116,1	117,7	113,6
2022	55 750,9	149 934,9	142 536,7	130,4	106,2	119,5
2023	56 958,3	161 260,0	149 188,6	102,2	107,6	104,7
Egyenleg						
2012	1 922,0	8 522,7	6 654,5
2013	1 955,0	8 708,0	6 555,1
2014	1 937,5	8 348,8	6 274,2
2015	2 664,9	9 528,8	8 595,3
2016	3 029,2	10 791,7	9 724,6
2017	2 500,5	9 096,4	8 077,6
2018	1 752,4	6 567,4	5 519,9
2019	1 413,3	4 847,9	4 333,6
2020	1 983,6	6 537,8	5 618,3
2021	583,9	2 013,4	1 623,2
2022	-3 596,1	-9 417,0	-9 133,3
2023	3 478,2	9 896,6	9 173,3

A szociális ellátás összefoglaló adatai

Év	A szociális védelem társadalmi juttatásai a GDP százalékában	A családtámogatási ellátásokra fordított kiadások a GDP százalékában	Működő bölcsődei férőhely	A nyugdíjak és egyéb ellátások havi átlaga a nettó átlagkereset százalékában
2010	21,8	2,1	32 516	65,1
2011	21,2	2,0	35 450	64,7
2012	20,9	1,9	36 635	67,0
2013	20,5	1,8	37 654	67,6
2014	19,4	1,7	38 614	67,6
2015	18,7	1,6	39 519	66,8
2016	18,5	1,6	39 944	63,7
2017	17,9	1,5	46 475	58,7
2018	17,3	1,4	47 169	55,7
2019	16,3	1,4	48 702	54,2
2020	18,0	1,4	50 208	51,3
2021	17,4	1,3	52 822	54,1
2022	16,4	1,2	55 370	54,5
2023	60 262	..

Kutatás, fejlesztés és az innováció adatai

Év	A kutató-fejlesztő helyek K+F-létszáma az összes foglalkoztatott százalékában	A kutató-fejlesztő helyek K+F-létszámából a kutatók az összes foglalkoztatott százalékában	A kutató-fejlesztő helyek K+F-beruházásai a nemzetgazdasági beruházások százalékában	A kutató-fejlesztő helyek K+F-ráfordítása (falakon belüli) a bruttó hazai termék (GDP) százalékában	Innovációs tevékenységet végző vállalkozások aránya az összes vállalkozás százalékában
2010	0,81	0,55	0,79	1,13	31,1
2011	0,87	0,59	0,86	1,18	..
2012	0,90	0,60	1,33	1,25	32,5
2013	0,95	0,62	1,62	1,38	..
2014	0,88	0,62	1,15	1,34	25,6
2015	0,85	0,58	0,98	1,34	..
2016	0,80	0,58	0,92	1,18	29,0
2017	0,89	0,62	1,10	1,32	..
2018	0,99	0,68	1,03	1,51	28,7
2019	1,05	0,72	0,93	1,47	..
2020	1,10	0,77	0,87	1,59	32,7
2021	1,14	0,81	0,72	1,64	..
2022	1,14	0,82	0,69	1,39	..

Jelentés a kormányzati szektor egyenlegéről és adósságáról (2023. évi II. EDP-jelentés) (ksh.hu)

<https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/jelentes-a-kormanyzati-szektor-egyenlegerol-es-adossagarol-2023-evi-ii-edp-jelentes/index.html>

KORMÁNYZATI HIÁNY/TÖBBLET, ADÓSSÁG ÉS A HOZZÁJUK TARTOZÓ ADATOK

Tagország: Magyarország Adatok millió forintban Dátum: 2023. szeptember 29.	ESA2010- kódok	Év				
		2019	2020	2021	2022	2023
		végleges	végleges	előzetes	előzetes	terv
Nettó hitelfelvétel (-)/ nettó hitelnyújtás (+)	B.9					
Kormányzati szektor	S.13	-975 735	-3 660 869	-3 950 281	-4 126 052	-3 892 193
- Központi kormányzat	S.1311	-796 120	-3 248 612	-4 313 261	-4 046 130	-3 805 286
- Állami/tartományi kormányzat (szövetségi államokban)	S.1312	M	M	M	M	M
- Helyi önkormányzat	S.1313	-42 989	43 945	86 041	-163 288	49 259
- Társadalombiztosítási alapok	S.1314	-136 626	-456 203	276 939	83 366	-136 166
		végleges	végleges	előzetes	előzetes	terv
Kormányzati szektor konszolidált bruttó adóssága						
Allomány nevértéken, év végén		31 146 968	38 378 738	42 320 502	48 834 213	52 099 308
<i>Instrumentumonként:</i>						
Készpénz és betétek	AF.2	200 709	351 705	353 922	458 594	
Ertékpapírok a részvények és a pénzügyi derivatívák kivételével	AF.3	27 146 642	33 228 016	37 449 725	42 092 226	
Rövid lejáratú	AF.31	3 101 859	2 011 263	1 894 459	3 107 293	
Hosszú lejáratú	AF.32	24 044 783	31 216 753	35 555 266	38 984 933	
Hitelek	AF.4	3 799 617	4 799 017	4 516 855	6 283 393	
Rövid lejáratú	AF.41	305 472	796 231	280 253	1 326 983	
Hosszú lejáratú	AF.42	3 494 145	4 002 786	4 236 602	4 956 410	
Kormányzati szektor kiadásai						
Bruttó állóeszközfelhalmozás	P.51g	2 983 072	3 130 419	3 474 026	3 561 480	3 560 700
	D.41					
Kamatok (konszolidált)	(Élhasználás)	1 060 835	1 127 052	1 243 400	1 868 305	3 320 547
Bruttó hazai termék piaci beszerzési áron	B.1*g	47 674 187	48 425 421	55 198 927	66 075 190	74 640 882

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS HIVATALOS EGYENLEGE ÉS A KÖZPONTI KORMÁNYZATI ALSZEKTOR HIÁNYA/TÖBBLETE (EDP) KÖZÖTTI LEVEZETÉS

Magyarország
Adatok millió forintban
Dátum: 2023. szeptember 29.

	Év				
	2019	2020	2021	2022	2023
A központi költségvetési hivatalos egyenlege	-893 004	-4 669 259	-4 353 943	-4 266 106	-4 166 818
<i>A hivatalos egyenleg alapja</i>	pénzforgalmi	pénzforgalmi	pénzforgalmi	pénzforgalmi	terv
A hivatalos egyenlegben elszámolt pénzügyi műveletek	140 395	445 943	187 174	51 255	495 507
Hitelnyújtások (+)	151 626	238 631	251 756	123 363	345 214
Hitelek törlesztése (-)	-25 128	-43 791	-40 804	-65 579	-113 026
Részvények vásárlása (+)	155 077	345 469	48 995	68 316	-2 522
Részvények eladása (-)	-19 813	-2 721	-5 820	-2 641	-20 000
Egyéb pénzügyi műveletek (+/-)	-121 367	-91 645	-66 953	-72 204	285 840
Ebből: adósság részét képező kötelezettségekkel kapcsolatos műveletek	L	L	L	L	L
Ebből: swapügyletek kamata	-97 018	-80 359	-56 737	-95 156	-69 279
Memorandum tétel: EU-transzfereken képződött és egyéb árfolyam különbözet	0	0	0	0	0
Részletező sor 2					
A hivatalos egyenlegben nem szereplő nem pénzügyi műveletek	M	M	M	M	M
Részletező sor 1					
Részletező sor 2					
A kifizetett (+) és felhalmozódott (-) kamatok különbözete (D.41)	-47 276	26 536	200 654	356 205	-463 575
Egyéb követelések (+)	112 727	-77 324	-175 499	1 343 990	-76 702
<i>P.11-hez és P.131-hez kapcsolódóan</i>	-2 112	-1 183	1 901	5 442	0
<i>D.2-höz kapcsolódóan</i>	113 927	28 039	189 873	317 118	137 885
<i>D.45-höz kapcsolódóan</i>	-8 480	-97 680	33 000	-119 882	29 491
<i>D.5-höz és D.91-hez kapcsolódóan</i>	150 480	15 553	-833 811	738 444	79 700
<i>D.61-hez kapcsolódóan</i>	2 427	283	2 752	5 278	6 800
<i>D.75-höz kapcsolódóan</i>	0	3 887	0	0	0
<i>EU-tanszerekhez kapcsolódóan</i>	-145 873	-23 533	228 212	245 713	-563 698
Ebből: EU pénzügyi korrekció	-77 954	-148 847	-116 425	-40 410	-40 000
<i>RRF-hez (helyreállítási és ellenálló képességi eszközhöz) kapcsolódóan</i>	0	0	2 225	150 990	223 020
<i>Eredménysemlelteti korrekció (konszolidáció)</i>	359	-670	348	917	0
Egyéb tartozások (-)	-207 003	-99 895	-331 958	-280 028	-108 808
<i>P.2-höz kapcsolódóan</i>	-34 322	64 599	2 822	-42 898	0
<i>D.1-hez kapcsolódóan</i>	-10 498	-14 638	2 823	-23 242	0
<i>D.211-hez kapcsolódóan</i>	-90 998	28 614	-123 969	-385 126	0
<i>D.3-hoz kapcsolódóan</i>	-3 450	6 146	-3 472	25 857	-39 892
<i>P.51-hez kapcsolódóan</i>	20 281	-12 031	17 678	-9 110	-2 888
<i>D.62-höz, D.63-hoz, D.73-hoz, D.75-höz, D.76-hoz és D.92-höz kapcsolódóan</i>	37 973	40 755	-78 609	138 633	-72 876
<i>Az önkormányzat részére előlegként nyújtott EU-támogatásokhoz kapcsolódóan</i>	-49 405	-106 662	-55 670	93 379	38 706
<i>D.99-hez kapcsolódóan</i>	0	0	0	0	0
<i>NP-hez kapcsolódóan</i>	0	0	0	0	0
<i>Standardizált garanciákhoz kapcsolódóan</i>	-77 018	-106 478	-93 661	-77 721	-31 878
Központi költségvetésben szereplő, de a központi kormányzatba nem tartozó intézményi egységek nettó hitelfelvétele (-) / hitelnyújtása (+)	M	M	M	M	M
Egyéb, a központi kormányzatba tartozó egységek nettó hitelfelvétele (-) / hitelnyújtása (+)	233 998	1 304 908	816 229	-831 058	482 140
<i>A központi kormányzatba sorolt vállalatok és garanciaalapok</i>	180 802	1 107 642	413 588	-1 069 241	441 798
<i>A központi kormányzatba sorolt nonprofit intézmények</i>	53 196	197 266	402 641	238 185	40 353
Egyéb korrekciók (+/-) (részletesen)	-135 957	-179 721	-655 917	-420 390	32 971
<i>Társadalombiztosítási alapokkal szembeni követelés elengedése</i>	-83 988	-210 923	-642 060	-418 336	0
<i>Gripen-beszerezés: pénzügyi lízing (operatív lízing helyett)</i>	-4 519	-4 970	-5 241	-5 456	-2 118
<i>MAVIR-támogatásokkal kapcsolatos tranzakciók átvezetése</i>	-20 380	-20 041	21 582	-14 788	0
<i>Magánnyugdíjpénztártól átvett vagyon bevételeinek elszámolása</i>	19 132	22 808	26 688	30 777	35 089
<i>Közvetlenül adósságcsökkentésre fordított osztalék</i>	19 599	51 352	45 115	0	0
<i>EU pénzügyi korrekciók</i>	-82 340	0	0	0	0
<i>Állami vállalatok tőkeemelése (átvezetés a kormányzaton)</i>	-3 461	0	0	0	0
<i>Részvénytranszfer nonprofit szervezetnek</i>	0	0	-102 000	0	0
<i>MFB-árfolyamvesztés-térítés</i>	0	-17 947	0	-12 589	0
A központi kormányzat alszektor nettó hitelfelvétele(-)/hitelnyújtása(+) (S.1311)	-796 120	-3 248 612	-4 313 261	-4 046 130	-3 805 286

(ESA 2010 számítás)

FELHASZNÁLT ADATBÁZISOK, FORRÁSOK

- az IMF, OECD, Eurostat, KSH, MNB, PM, NFSZ, ÁKK, MÁK statisztika adatbázisai
- 2022. évi XXV. törvény Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről
- A Kormány 613/2022. (XII. 29.) Korm. rendelete - a Magyarország 2023. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól

LINKEK

<https://www.ksh.hu/stadat>

<https://kormany.hu/penzugyminiszterium/allamhaztartas-koltsegvetes>

<https://statisztika.mnb.hu/adatok-idosorok>

https://ngmszakmaiterulek.kormany.hu/download/2/05/13000/2024_tervezesi_tajekoztato.pdf

https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fngmszakmaiterulek.kormany.hu%2Fdownload%2F9%2F39%2F13000%2FEDP%2520Jelent%25C3%25A9s%25202023_%25C3%25A1prilis.xlsx&wdOrigin=BROWSELINK

<https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/jelentes-a-kormanyzati-szektor-egyenlegerol-es-adossagarol-2023-evi-i-edp-jelentes/index.html>

<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2023-06-22-inflacios-jelentes-2023-junius>

https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/fizetesi-merleg-es-kapcsolodo-statisztikak/fizetesi-merleg_-kulfolddel-szembeni-allomanyok/havi-adatok-_nyitott-negyedev_

https://www.bing.com/search?q=magyar+%C3%A1llamkincst%C3%A1r+statisztika&q_s=n&form=QBRE&sp=-1&ghc=1&lq=0&pq=magyar+%C3%A1llamkincst%C3%A1r+statisztika&sc=6-32&sk=&cvid=00DA6C30D4AF4607ABCE12F14F537ECE&ghsh=0&ghacc=0&ghpl=

<https://privatbankar.hu/gazdasagi-homero>

<https://data.oecd.org/hungary.htm#profile-economy>

<https://www.imf.org/external/datamapper/profile/HUN>

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>

<https://www.eurofound.europa.eu/publications>

<https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLs/world-economic-outlook-databases#sort=%40imfdate%20descending>

KSH összefoglaló táblák - STADAT

- 7.2.1.1. Az építőipar összefoglaló adatai, havonta és évkezdettől kumuláltan
- 3.1.1.6. A nemzetgazdasági beruházások volumenindexei feldolgozóipari alágak
- 3.1.1.2. A nemzetgazdasági beruházások értéke, volumenindexei
- 27.1.1.1. A turizmus és vendéglátás fontosabb adatai
- 26.1.1.1. A kutatás-fejlesztés és az innováció főbb arányai
- 25.2.1.4. Nyugdíjasok száma, ellátás összege, medián
- 25.1.1.39. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesül..
- 25.1.1.1. A szociális ellátás összefoglaló adatai
- 24.2.1.1. Összefoglaló adatok az áruszállításról és a személyszállításról negyedé..
- 21.2.1.1. A makrogazdaság negyedéves adatai
- 21.2.1.1. A makrogazdaság főbb negyedéves adatai
- 21.1.1.4. A bruttó hazai termék (GDP) értéke forintban, euróban, dollárban, vás..
- 21.1.1.1. A makrogazdaság főbb adatai
- 20.1.1.1. A munkaerőpiac legfontosabb éves adatai
- 2.1.1.1. A kiskereskedelem főbb összefoglaló adatai
- 19.1.1.1. A mezőgazdaság összefoglaló adatai
- 17.1.1.1. A külkereskedelmi termékforgalom összefoglaló értékadatai
- 12.2.1.1. A távközlési tevékenységből származó nettó árbevétel
- 12.1.1.1. Az információ, kommunikáció főbb mutatói
- 1.2.1.2. A fogyasztóiár-index havonta

2022. évi XXV. törvény

Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről*

Az Országgyűlés az Alaptörvény 36. cikk (1) bekezdése alapján Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről a következő törvényt alkotja:

I. FEJEZET

A KÖZPONTI ALRENDSZER KIADÁSAINAK ÉS BEVÉTELEINEK FŐÖSSZEGE, A HIÁNY ÉS AZ ÁLLAMADÓSSÁG ÉRTÉKE

1. Az államháztartás központi alrendszerének egyenlege és főösszegei

1. §* (1) Az Országgyűlés az államháztartás központi alrendszerének (a továbbiakban: központi alrendszer) 2023. évi

- a) kiadási főösszegét 39 776 144,4 millió forintban,*
- b) bevételi főösszegét 36 375 909,6 millió forintban,*
- c) hiányát 3 400 234,8 millió forintban állapítja meg.*

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bevételi és kiadási főösszegeken belül az Országgyűlés a hazai működési költségvetés 2023. évi

- a) kiadási főösszegét 32 479 892,5 millió forintban,*
- b) bevételi főösszegét 32 479 892,5 millió forintban,*
- c) egyenlegét 0,0 millió forintban állapítja meg.*

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott bevételi és kiadási főösszegeken belül az Országgyűlés a hazai felhalmozási költségvetés 2023. évi

- a) kiadási főösszegét 3 502 726,6 millió forintban,*
- b) bevételi főösszegét 1 651 525,5 millió forintban,*
- c) hiányát 1 851 201,1 millió forintban állapítja meg.*

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott bevételi és kiadási összegeken belül az Országgyűlés az európai uniós fejlesztési költségvetés 2023. évi

a) kiadási összességét 3 793 525,3 millió forintban,

b) bevételi összességét 2 244 491,6 millió forintban,

c) hiányát 1 549 033,7 millió forintban állapítja meg.

2. § (1) Az 1. §-ban meghatározott bevételi és kiadási összegeknek a fejezetek, címek, alcímek, jogcímcsoportok, jogcímek szerinti részletezését az 1. melléklet tartalmazza.

(2) * Az államháztartásért felelős miniszter április 30-ig és október 31-ig előrejelzést készít a bruttó hazai össztermék 2023. évi várható éves reálnövekedésről. Amennyiben ezen előrejelzett reálnövekedés nagyobb mint 1,5%, akkor előrejelzést készít a tervezettnél magasabb reálnövekedés miatt keletkező eredményszemléletű éves adó- és adójellegű bevételi többletről, s ezzel egyidejűleg e többlettel azonos összegben – levonva abból a fizetendő nyugdíjprémium tervezetten felüli összegét – csökkenti a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Gst.) szerinti kormányzati szektor egyenleg 2023. évre vonatkozó kormányzati célértékét.

2. Az államadósság értéke

3. §* (1) A Gst. 4. § (1) bekezdése alapján, a Gst. 2. §-a szerint számított államadósság-mutató 2023. december 31-ére tervezett mértéke 69,7%.

(2) Az Országgyűlés megállapítja, hogy az államadósság-mutató (1) bekezdés szerinti mértéke a 2022. év utolsó napján várható 73,5%-hoz képest az Alaptörvény 36. cikk (5) bekezdésében meghatározott államadósság-mutató csökkenése követelményének eleget tesz.

A Kormány 613/2022. (XII. 29.) Korm. rendelete

a Magyarország 2023. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól

A Kormány az Alaptörvény 53. cikk (1) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, figyelemmel a védelmi és biztonsági tevékenységek összehangolásáról szóló 2021. évi XCIII. törvény 80. §-ára, valamint a Magyarország központi költségvetéséről eltérő rendelkezésekkel összefüggő veszélyhelyzeti eljárási szabályokról szóló 504/2022. (XII. 8.) Korm. rendeletre az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az Ukrajna területén fennálló fegyveres konfliktusra, illetve humanitárius katasztrófára tekintettel, valamint ezek magyarországi következményeinek az elhárítása és kezelése érdekében veszélyhelyzet kihirdetéséről és egyes veszélyhelyzeti szabályokról szóló 424/2022. (X. 28.) Korm. rendelet szerinti veszélyhelyzet ideje alatt a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény (a továbbiakban: Kvtv.), az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.), valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) rendelkezéseit az e rendeletben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.

2. § (1) A Kvtv. 1. §-ától eltérően az államháztartás központi alrendszerének (a továbbiakban: központi alrendszer) 2023. évi

a) kiadási főösszege 39 758 587,5 millió forint,

b) bevételi főösszege 36 358 352,7 millió forint,

c) hiánya 3 400 234,8 millió forint.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott bevételi és kiadási főösszegeken belül a hazai működési költségvetés 2023. évi

a) kiadási főösszege 32 492 335,6 millió forint,

b) bevételi főösszege 32 492 335,6 millió forint,

c) egyenlege 0,0 millió forint.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott bevételi és kiadási főösszegeken belül a hazai felhalmozási költségvetés 2023. évi

a) kiadási főösszege 3 472 726,6 millió forint,

b) bevételi főösszege 1 621 525,5 millió forint,

c) hiánya 1 851 201,1 millió forint.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott bevételi és kiadási főösszegeken belül az európai uniós fejlesztési költségvetés 2023. évi

a) kiadási főösszege 3 793 525,3 millió forint,

b) bevételi főösszege 2 244 491,6 millió forint,

c) hiánya 1 549 033,7 millió forint.

3. § A Kvtv. 2. § (2) bekezdésétől eltérően, az államháztartásért felelős miniszter akkor készít előterjesztést a tervezettnél magasabb reálnövekedés miatt keletkező eredményszemléletű éves adó- és adójellegű bevételi többletről, és ezzel egyidejűleg e többlettel azonos összegben – levonva abból a fizetendő nyugdíjprémium tervezetten felüli összegét – akkor csökkenti a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Gst.) 1. § c) pontja szerinti kormányzati szektor egyenleg 2023. évre vonatkozó kormányzati célértékét, ha az általa április 30-ig és október 31-ig készített előrejelzés alapján előrejelzett reálnövekedés nagyobb mint 1,5%.

4. § Az 2. §-ban meghatározott bevételi és kiadási főösszegeknek a fejezetek, címek, alcímek, jogcímcsoportok, jogcímek szerinti részletezését a Kvtv. 1. mellékletétől eltérően az 1. melléklet tartalmazza.

5. § (1) A Kvtv. 3. §-ától eltérően a Gst. 4. § (1) bekezdése alapján, a Gst. 2. §-a szerint számított államadósság-mutató

2023. december 31-ére tervezett mértéke 70,2%.

(2) Az államadósság-mutató (1) bekezdés szerinti mértéke a 2022. év utolsó napján várható 74,0%-hoz képest az Alaptörvény 36. cikk (5) bekezdésében meghatározott államadósság-mutató csökkenése követelményének eleget tesz.

X X X X X